

1972 - 8

naša luč

*Prijat' lji, obrodile
so trte vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce razjasni in oko...*

Na ovitku: Jesen pod Špikom

*Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski
svet!*

Ali bo upošteval novi zakon želje vernikov?

V reviji Znamenje (1972/4) je napisal docent na teološki fakulteti v Ljubljani dr. Franc Perko razmišljanje pod naslovom „Zakon o verskih skupnostih“, katerega glavne misli tu povzemamo:

V zvezi z reorganizacijo ustave in zakonodaje je 31. decembra 1971 prenehal veljati zvezni zakon o pravnem položaju verskih skupnosti, ker je ureditev tega položaja prišla v pristojnost republiške zakonodaje. Slovenska skupščina je kot začasno rešitev sprejela zvezni zakon o pravnem položaju verskih skupnosti kot republiški zakon. Sedaj pa se pripravlja nov republiški zakon o položaju verskih skupnosti v Sloveniji.

Ker na žalost protiverski šovinizem, ki hoče kratiti vernim njihove najosnovnejše človečanske in državljske pravice, še vedno ni izginil iz zavesti nekaterih nevernih, je prav, da se s posebnim zakonom zavarujejo pravice vernih.

Izredno važno je, kako se bo zakon pripravljaj. Ali bo verskim skupnostim na neki način vsiljen, ali pa se bo oblikoval v dialogu z njimi, ob upoštevanju njihovih želja in potreb?

Zdi se mi, da bi bilo dobro, če bi zakon v uvodnih členih povzel ne samo naša ustavna določila o svobodi vesti in veroizpovedi, ampak tudi določila Izjave o človečanskih pravicah, ki so jo sprejeli Združeni narodi, in Izjave mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah, kolikor se nanašajo na svobodo vesti in veroizpovedi. Ta dva dokumenta namreč bolj podrobno kakor naša ustava opredeljujeta vsebino svobode vesti in veroizpovedi ter pravno enakost ne glede na različno svetovnonazorsko oziroma versko pripadnost. Naša država ju je ratificirala in tako imata ta dva dokumenta tudi pri nas pravno veljavo.

Izraz „izražanje verskih čustev“ (v starem zakonu) naj bi nadomestil izraz „izražanje verskega prepričanja“. Kajti vera ni samo stvar človeških čustev, ampak je izraz celotne njegove osebnosti.

Določbe, ki govorijo o verskih šolah za pripravljanje duhovnikov, je treba dopolniti s določbami o internatih, ki so včasih združeni s temi šolami, včasih pa samostojne ustanove, katerih gojenci obiskujejo državne šole.

Prav bi bilo, da se pravice gojencev šol za pripravljanje duhovnikov izenačijo s pravicami drugih oseb, ki se šolajo. Gojenci teh šol so bili doslej prikrajšani v svojih pravicah.

Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti karitativni dejavnosti verskih skupnosti. Danes pogosto slišimo očitke, da katoliška Cerkev s karitativno dejavnostjo posega na neversko področje. Dejansko je bila karitativna dejavnost sicer v različnih oblikah integralni del verskega udejstvovanja krščanskih skupnosti od začetka krščanstva pa do danes. Spada torej ne k nekemu izvenverskemu delovanju Cerkev, ampak je bistveni del verske dejavnosti, ki jo po ustavnih določilih Cerkev svobodno opravlja.

Upam, da bodo tako verske skupnosti kakor posamezni verni občani pred sprejetjem zakona o pravnem položaju verskih skupnosti imeli možnost, dati k osnutku zakona svoje pripombe in izraziti svoje želje, ter da bodo te želje, kolikor bo pač mogoče, upoštewane.

naša
luč
1972

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 21
oktober 1972

Revija ureja uredniški odbor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	0,95 angl. f.
Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark
Švedska	14 š. kron
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erschelungsort:
Klagenfurt

Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt

Printed in Austria
P. b. b.

8

zakaj?

Poklicali so me v bolnico k mlademu možu. Ležal je v posebni sobi, kjer so bolničarke bedele nad težkimi bolniki dan in noč. Za nekaj minut sem smel k njemu.

„Ali me poznate?“

„Seveda,“ je težko odgovoril, „saj sem bil vsako nedeljo pri slovenski maši.“

„Poklicali ste me.“

„Ja. Pripravil bi se rad.“

Uredila sva. Ko sem se poslovil, sem se pozanimal pri bolničarki, kako je z njim.

„Zelo nevarno. Na sto bolnikov s to boleznijo ostane le eden. Mogoče ga bo rešila njegova nenavadna moč. A prav bi bilo, da bi sporočili njegovi ženi, naj ga obišče, dokler je še čas.“

Ženi sem res pisal. In je prišla, da ga je še enkrat videla. Čez dober teden je prinesla za mašo: za pokoj njega, njenega šestindvajsetletnega moža, očeta treh otrok. Ni izrekla tistega vprašanja, a čutil sem jo vso zapleteno vanj: Zakaj?

Nikdar ne bom pozabil tistega zimskega večera, ko mi je prinesel znanec novico: „Naš duhovnik se je smrtno ponesrečil.“

Oba sva bila od vesti kot omotična. Poskusila sva najti telefonsko zvezo z materjo umrlega, pa je prav tedaj čula pri še toplem sinovem truplu, kot sem zvedel drugo jutro od nje.

Zjutraj sem jo dobil k telefonu. Čutil sem v glasu neprespano noč in bolečino brez dna.

Saj se je zgodilo vse skupaj tako preprosto: „Mlad par je šel učiti in pripravljat za poroko. Ob osmih zvečer se je v avtu vračal. Nasproti je preko ograje priletel vanj avto, čigar voznik je bil njen. Smrt je bila v trenutku. Oni drugi je ostal nepoškodovan.“

Tako preprosto, tako nesramno preprosto, kot da se ni nič zgodilo. Zakaj? Zakaj?

Pred nekaj tedni sem se znašel ob pripravljanju pridige z odlomkom iz evangelija, ki se sooča s tem „zakaj“.

„Jezus je začel razodevati svojim učencem, da mora iti v Jeruzalem in veliko trpeti od starešin... da mora biti umorjen.“

Tisti „mora“: Kristus hoče reči, da je volja njegovega Očeta, da on trpi. Saj odpravi Petra, ki ga skuša od teh temnih dogodkov odvrniti, z besedo satan. Satan, ker bi rad podrl božje načrte.

Bog hoče, da Kristus trpi, hoče, da na ta način trpi. Pa vendar Bog ne more hoteti, da zagreše judovski duhovniki ta grozni zločin.

Naenkrat sta skladni volja Očeta, ki ima Sina neskončno rad, in volja ljudi, ki ga neizmerno sovražijo.

Težko je to razumeti, malodane nemogoče. A neka resnica se ob tem prikaže. Ta namreč, da mora biti trpljenje, ki ga ljudje skotijo, nekje v sozvočju z božjimi načrti. Ne zlo dejanje kot greh, pač pa posledice dejanja.

Kaj je to skrivnost tiste vsemo- gočne božje volje, ki vodi svet celo preko svobode svobodnih bitij?

Potem mislim na celotno Kristusovo pot bolečin. Velike domišljije je treba, poleg velikega poguma, da si človek poišče toliko oblik trpljenja: revščino („Sin človekov nima, kamor bi glavo položil.“), zakatnost Nazareta („Iz Nazareta more priti kaj dobrega?“), nizki družbeni položaj („Kaj ni to tesarjev sin?“), očitek blaznosti („Iz sebe je!“), očitek grešnosti („Druži se s cestninarji in grešniki!“), očitek obsedenosti („S poglavarjem hudih duhov je v zvezi!“), da so ga špijonirali, krivo tožili, ščuvali množico proti njemu, da je bil izdan, prodan, opljuvan, pretepen, kot norec zasramovan in kot zločinec križan.

Zakaj vse to trpljenje? Saj je vendar Sin Očeta prosil, naj bi šel kelih mimo! Ali ne morda kot vsaj neki odgovor na naše „zakaj“?

Ali je mogoče to skrivnost božje ljubezni, ki ljubi tako, da pusti, da trpimo?

Vem, da nisem našel odgovora. Mogoče sem pa le našel majhen žarek v neizprosno temo.

Tvoj župnik

**če otroci staršem
izprašujejo vest**

šola za starše

Res je, da so otroci do staršev dostikrat preveč kritični, in nápak bi bilo jemati njihove izjave za suho zlato. A nič manj nápak bi bilo, zamahniti z roko in se za ta mnenja otrok ne meniti, češ, otroci so pač otroci.

Naslednje izjave otrok so lahko prava šola za starše, če jih bodo ti vzeli kot resnico o tem, kaj otroci občutijo ob njihovem ravnanju.

TINE (13 let): „Moja mat'ka v naši hiši najbolj vpije. Name, da nisem vreden, da me zemlja nosi. Ampak če se potem pojavi kakšna tetka! Mama je vsa dobra. Pohvali me, da sem v šoli boljši kot včasih — pa imam prav toliko trojk kot prej — in da me je prfoksa za klavir še posebej pohvalila. Pohvalila, ja! Zadnjič je pridrvela domov, ker sem že tretjič šprical. Klavir je za punce. Ampak mama pravi, da nogomet že vsak pobalini igra, klavirja pa ne. In zakaj naj bi bil jaz drugačen pobalini?

In ko mi teta stisne jurja, mi mama očita, da sem hinavec.“

SONJA (13 let): „Doma prosim, če smem v kino. Oči me vpraša: ‚Kaj si pa tam izgubila?‘ Drugič je nekje perfektna tekma, pa mi reče: ‚Ti bodo kakšen kos kruha dali?‘ In če rečem, da kruh ni vse, da tudi moj duh še česa potrebuje, mi jo že pripelje okrog ušes. In čez pol ure: ‚Ti, ki potrebuješ duševne hrane, pojdi na sprehod do trgovine!‘ Ko bi šla rada s sošolko na sprehod, gre spet od začetka: ‚Ali si tam kaj izgubila?‘ In se vdam in vprašam, ali grem lahko gledat k sosedu televizijo: ‚Kaj? Saj si vsa zelena! Na zrak!‘“

DANČ (12 let): „Mama pravi, da ne čutim do nje nobenega spoštovanja. Da jo bom spravil v grob. Oni, starejši, da so drugačni. To pa, to! Moja stara mama živi nekje na Štajerskem. Edino njena hiša v vsej vasi nima ne elektrike ne vode. In komaj kateri od njenih

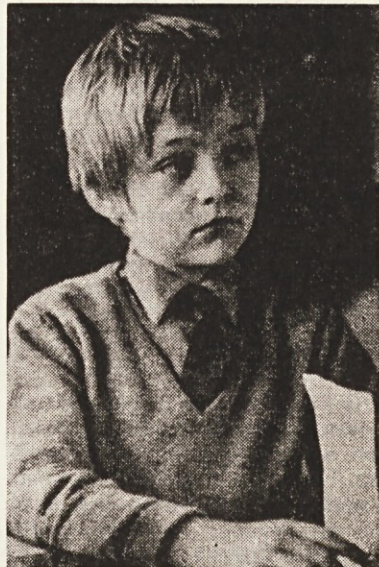

sedmih otrok jo pride kdaj pogledat. Potem pa slišim od svoje mame o obisku pri stari mami: ‚Sladkor sem ji nesla. In misliš, da ji je Majda kaj prinesla? Kje pa, še zadnje stegno ji je morala mama narezati. Da bi pa kaj s seboj prinesla? Ne, nima denarja. Za Bohinj ga pa ima. Jaz, ki...‘ Tako le se gredo. Smešno, ne? Ko sem bil v drugem razredu, smo pisali narek o leseni žlici. Nekaj takšnega: ‚Kakor ti do staršev, tako otroci do tebe. Petko sem dobil za lepomis.‘“

VLASTA (10 let): „Ne maram, da me tepejo, ker boli. A dobro je vseeno, bom bolje vzgojena. Ko sem imela sedem let, sem razbila krožnik. Mamica me je s kovčkom postavila pred vrata. Potem me je vzela nazaj. Zato, ker sem se ji smilila, pa rada me ima.“

TOMAŽ (10 let): „Dobim jih, ker se prepiram in tepem z bratom. A moje mame in ata nihče ne tepe, čeprav se kar naprej prepirata.“

MARKO (10 let): „Pod odejo borem indijanarice vselej, kadar ne smem gledati televizije. Te pa ne smem gledati, češ da bom utrujen v šoli, zaspan. A to le takrat, ko bi se ob zaslonu po njihovem lahko ‚pokvaril‘. Sicer se pa v šoli pošteno pomenimo o takih filmih.“

besede, ki jih je Bog govoril

Okvir Jezusovega potujočega pridiganja je bila Galileja. Jahve, Bog moči, strašni Bog, je izbral veličastni okvir Sinaja, da je razodel v oblakih nevihte Mojzesu svojo misel. Učeniku veselega oznanila zadostujejo skromnejši okviri: tih, z oleandri obrasel zaliv, na obali lahno valujočega jezera, majhna, z grički obdana planota — to so prizorišča, kjer odmeva njegov glas.

V pridigah na gori in v pridigah iz čolna je bistvo vsega evangeljskega nauka. Krščanski svet poskuša že dva tisoč let, kakor ve in zna, izpolnjevati te besede, ki so odmevale po galilejskih krajih, in človeštvu bi manjkali najčudovitejši nauki, kar jih je prišlo kdaj iz človeških ust, ko bi ne imelo govora o blagih in velikih evangeljskih prilik.

„BLAGOR . . . , BLAGOR . . .“

O kraju, kjer naj bi bil govor na gori, so zelo razpravljali. Nekateri so za Tagbo, 13 km severno od Tiberiade in 3 km od Kafarnauma. Gre za položen grič, ki bi bil res primeren za veliko množico. Stara izročila trdijo, da je tu

kraj evangeljskega prizora, in še nedavno so kazali stara drevesa, ki naj bi bila priče blagrov.

Toda ali prijazni kraj tako blizu jezera odgovarja samotnemu, dokaj divjemu kraju, o katerem govori sveto pismo? Zato govore druga izročila o nekakšni visoki planoti, obdani od dveh okroglih, ne posebno strmih gričev, imenovanih Hattinova rogova. Planjava je divja s svojimi travniki, pokritimi z bledimi, lilijam podobnimi rožami in s črnimi bazaltnimi skalami, ki se, posute s škrlatnimi vetrnicami, zde kakor poškrpļjene s krvjo.

Govor na gori se začneja z ne navadno presenetljivimi stavki, zaradi katerih mu pogosto pravimo „govor o blagih“. Jezus je hotel pokazati čednosti, ki jih mora imeti, kdor hoče po njegovi poti v božje kraljestvo. Zato vzklika: „Blagor ubogim v duhu — to je, tistim, ki se znajo odrekati — zakaj njih je nebeško kraljestvo. Blagor krotkim, ker bodo deželo posedli. Blagor čistim . . . Blagor usmiljenim . . . Blagor miroljubnim . . .“

Tisti, ki so na zemlji zapostavljeni, so v resnici ljudje s poseb-

nimi pravicami. Evangelist Luka pravi izrecno: „Blagor ubogim. Blagor lačnim. Blagor vam, ki zdaj jokate. Blagor vam, ki vas ljudje zapostavljajo in sramoté.“

Da bi še bolj izrazil svojo misel, dostavlja Kristus, da so bogatini prekleti, ker imajo svojo tolažbo že na tem svetu, in da so prekleti tisti, ki so siti, ki se smejejo, in tisti, ki jim ljudje plačujejo z nečimrno slavo. Plačila ni treba pričakovati na svetu, ker bo vse steh-tano zgoraj. Edino plačilo, ki ga bodo prejeli dobri na svetu, bosta grenkoba in preganjanje, kakor se je vedno godilo prerokom.

Ob besedi prerok je Jezus določil mesto samega sebe, ki je več kot mesto preroka pri izraelski postavi: „Ne mislite, da sem prišel razvezovat postave ali preroke. Nisem jih prišel razvezovat, ampak dopolnit.“

Postava, ki jo je dal Bog, je nespremenljiva in večna, treba pa je iti v njenem duhu do konca, to je, dlje ko pismouki in farizeji. Postava je učila: „Ne ubijaj!“ Jezus pa obsoja celo jezo in nasilnost. Prepovedovala je zakonolomstvo. Jezus pa hoče, da sta čista celó

oko in namen. Dopusčala je razporoko. Jezus pa hoče, da je zakon neločljiv. Prepovedovala je krivo prisego. Jezusovemu verniku pa mora zadostovati vedno preprosto govoriti resnico, ne da bi klical za pričo nebo in zemljo. Stara pravičnost je bila stroga in maščevanje je bilo vsaj načelno redna pot za poravnava, pravi duh postave pa zahteva višjo popolnost, ko človek prenaša krivico, se odreče svoji pravici, rajši sprejme krivico, kot da bi iskal maščevanje, in razoroži nasprotnika z dobroto.

NE HIŠE NA PESEK!

Drugi del govora pojasnjuje, kakšni morajo biti Jezusovi verniki.

Njihovo prizadevanje za krepost bodi predvsem odkrito in nesebično: svojih dobrih del naj ne razkazujejo in se ne bahajo s svojo miloščino in posti. Naj ne razglašajo dobrega s trobentami, saj bo to prepoznal Bog, ki bere v srcih. Pravo vrednotenje stvari naj jih nauči bolj ceniti kreposti, ki so pravi zakladi, kakor pa tiste zaklade, ki jih zbirajo ljudje po zemlji. Zaupanje v božjo previdnost je tisto temeljno razpoloženje, ki vodi v nebesa. „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo vam bo navrženo!“ Gospod je namreč usmiljen: tistemu, ki prosí, dá. Káj nam ne daje kakor oče kruha?

Jezus končuje govor z nujnim pozivom, naj poslušavci ne čakajo z izpolnjevanjem teh zahtev: „Kdor sliši te besede in jih ne spolnjuje, je norec, ki gradi svojo hišo na pesek.“

Govor je imel Jezus v začetku svojega evangeljskega delovanja, nekako junija leta 28. Z njim je nagovoril tiste, ki so odslej hodili za njim. Govor je temeljni zakonik bodoče Cerkve. Ker ga je imel Jezus pred mešano množico, v kateri je bilo največ preprostih ljudi, je govoril neposredno in razumljivo. V tem je tudi moč govora. Te besede še po dva tisoč letih v najrazličnejših deželah razgibajo duše.

PODOBE V BESEDAH

Kmalu po govoru na gori začne Jezus govoriti v prilikah. Te so čudovita slovstvena oblika. Nekatere od njih, npr. tista o sejavcu, o pšenici in plevelu, o pametnih in nespametnih dekletih, o izgubljenem sinu in usmiljenem Samarijanu, so se nam tako vtisnile v spomin, da so del nas samih. Vse so enako preproste po izrazu in zdravo pristne, pa obenem polne poezije, katere izviri so samo v srcu.

Vse prilike govorijo o božjem kraljestvu. Jezus primerja božje kraljestvo s semenom, ki ga seje sejavec in ki požene samo v dobri zemlji; s skrbno posejano njivo, kamor poseje ponoči sovražnik polna prgišča plevela; z gorčičnim zrnom, z „najmanjšim med vsemi semeni“, iz katerega pa vendar zraste drevo, „na katerem posedajo ptice“; s kvasom, ki dvigne testo; z mrežo, ki jo vržejo v morje in se napolni z ribami; od teh nekatere ribič izbere, druge zavrzé; z biserom, ki je tako lep, da žrtvuje človek vse imetje, samo da ga lahko kupi; z zakladom, ki leži skrit v zemlji, njegova posest pa napolni srce z veseljem.

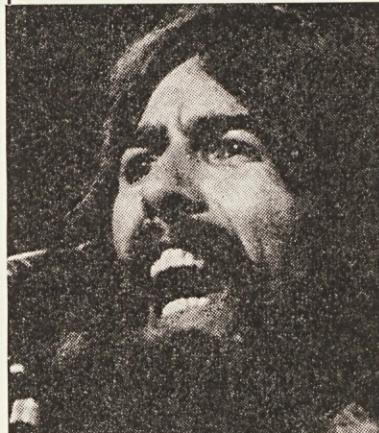
Kako lepa je npr. prilika o plevelu med pšenico! Kako dobro so jo razumeli galilejski kmetje: kakor nalašč zanje je bila, vsa je govorila o njihovi izkušnji. Dobro obdelana zemlja, posejano dobro žito, ljuljka, ki je skraja tako podobna pšenici in jo je mogoče prepoznati samo po njenih črnih, grenkih zrnih, in žetev, ki jo gospodar presodi z očmi in je ves žalosten, če je žito „umazano“, t. j. če je med njim polno plevela.

Kako nam ta prilika zveni, ko zagledamo za njenimi preprostimi besedami podobo poslednje žetve: Bog bo prišel soditi ljudi in plevel bo sežgal.

Te prilike so daleč od vsake izumetničenosti in so v svoji vrsti popoldne. Noben judovski učitelj, pa tudi noben apostol ni dosegel v svojih besedah tako čudovite lepote, tako dokončne popolnosti.

Daniel Rops

Člani „Jezusovega gibanja“ so napisali izzivalen oglas, ki ga je bilo mogoče brati na ulicah San Francisca in ki se glasi:

POLICIJA ZASLEDUJE JEZUSA KRISTUSA ALI MESIJA,

znanega voditelja ilegalnega osvobodilnega gibanja.

OBTOŽEN JE NASLEDNJIH PREKRŠKOV:

- ilegalno je izvrševal zdravniško prakso,

- nepooblaščen proizvajal vino in delil živež,

- družil se je s poklicnimi kriminalci, revolucionarji in pocestnicami,

- vse to pod pretvezo, da hoče ljudi spremeniti v božje otroke.

ZUNANJI VIDEZ:

hipijski tip,

dolgi lasje,

brada,

maksi,

sandale.

Obiskoval je zapuščene četrtri. Med bogataši ni imel prijateljev.

PAZITE!

Gre za **IZREDNO NEVARNEGA** človeka!

NJEGOV CILJ JE:
spremeniti človeka in ga osvoboditi!

„jaz sem ljubosumen Bog“

Človek je edino bitje na zemlji, ki se lahko obrne k svojemu izviru. Ptica si išče samo hrano in skrbi za svoj zarod, krava se pase, spi, se tell, daje mleko in pogine, ne da bi kdaj pomislila na svojega Stvarnika, človek pa se lahko v molitvi obrne k skrivnosti svojega začetka.

V nekem smislu tudi živali hvalijo skrivnost svojega bivanja s tem, da kratko malo živijo. Takó vidi nizozemski pesnik Guido Gezelle, kako mali vodni pajek „dravčček“ zapisuje božje ime na gladino tihlega vodnega jarka vzdolž polj. Tako pojó psalmi:

Ko narediš temo in nastane noč,
se klatijo v njej vse gozdne
živali,

leviči rjovejo za plenom
in prosijo od Boga svoje hrane.

(Psalm 104)

Toda človek je edini, ki to ve in pove. Razume, kako je rjovenje leva v tropski noči odgovor življenja na stvarjenje življenja. Klici živali postanejo klici k Bogu šele v „živali, obdarjeni z razumom“, v človeku. Šele mi stojimo z razumom in srcem pred Bogom.

Stari povzetek dobre človeškosti, deset zapovedi, se zatorej začena s trikratno zapovedjo o človekovem razmerju do Boga:

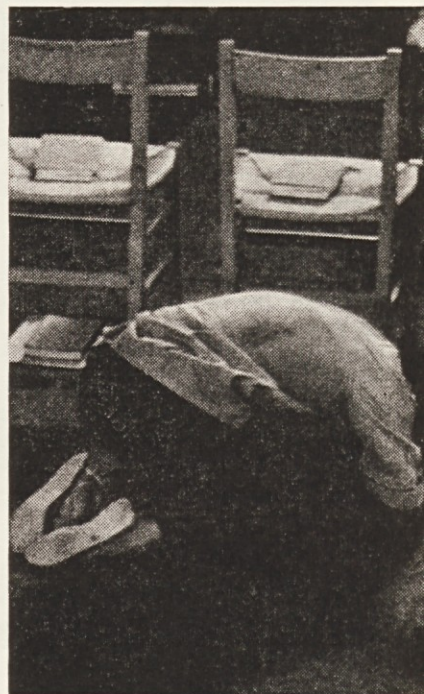
„Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te izpeljal iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti.

Ne imej drugih bogov poleg mene!

Ne delaj si rezane podobe, tudi ne kakršne koli podobe tega, kar je zgoraj na nebu ali kar je spodaj na zemlji ali kar je v vodah pod zemljo!

Ne moli jih in jim ne služi! Kajti jaz, Gospod, tvoj Bog, sem ljubosumen Bog, ki pokorim krivdo očetov na sinovih do tretjega in četrtega rodu tistih, ki me sovražijo, izkazujem pa milost do ti-sočerega rodu onih, ki me ljubijo in moje zapovedi spolnjujejo.

Ne skruni imena Gospoda, svojega Boga!

Pomni, da boš posvečal sobotni dan!“

Človek je pozvan, naj si prihra nekaj časa za Boga. Odrvrne se

Preganjanje vernikov v deželah vzhodnega bloka

Predsednik nemške škotovske konference kardinal Döpfner je opozoril na preganjanje vernikov v deželah vzhodnega bloka s sledečo izjavo:

Za pravico in mir dela in se bori danes mnogo zavzetih skupin po vsem svetu. Pri teh prizadevanjih za vsesplošno priznanje človečanskih pravic stoje često Latinska Amerika, Afrika in Azija v ospredju.

Pri tem pa ne smemo pozabiti na kršitev človečanskih pravic v deželah, ki so sicer splošno deklaracijo o člove-

čanskih pravicah podpisale in jih v svojih ustavah razglasile, ki pa zlasti v 18. točki te deklaracije navedene pravice verske svobode in svobode vesti prezirajo in preganjajo in trdo kaznujejo ljudi, ki se hočejo teh pravic posluževati.

V zadnjih tednih je bila javnost zopet močno opozorjena na zatiranje in preganjanje vernikov v deželah vzhodnega bloka, ko je nekdo v Litvi zopet posegel po zadnjem tragičnem sredstvu brez močnega protesta in se zažgal. Klic in pomoč s 17.000 podpisi je iz Litve prejel generalni tajnik Organizacije Združenih narodov.

Kljub ustavni ločitvi Cerkve od države določajo v Sovjetski

zvezi in v drugih deželah vzhodnega bloka državni verski uradi, koliko bogoslovcev sme letno študirati, kateri duhovnik bo upravljal neko župnijo, katera cerkev ali kateri bogoslužni prostor je potreben popravila ali ga je dovoljeno uporabljati. Duhovnikom je pod kaznijo zapora, prisilnega dela ali denarne globe prepovedano v veri poučevanje otrok, ki k njim prostovoljno prihajajo.

Iz Sovjetske zveze prihajajo poleg tega vedno znova poročila, da ljudi, ki priznavajo svojo vero in lastno prepričanje vesti, pa naj bodo to judje ali kristjani (pravoslavni, katoličani ali člani drugih skupin), znanstveniki ali pisatelji, izganjajo ali pa jih v bolnicah za duševne bo-

od vidnega in vsakdanjega; njegove roke se ustavijo in se sklenejo, njegove oči se umirijo, da bi videle, kar je najglobljega med stvarmi in ljudmi, njihov temelj; celo telo se obrne k Bogu. Stojé, klečé ali sedé zavzame telo sorazmerno držo, držo vdanosti, izstopa iz samega sebe. Misli skušajo najti oporo, da bi se posvetile nedoumljivi skrivnosti. Domišljija si pri tem predstavlja malo ali skoraj nič. Človek si sam ali z drugimi poišče tudi kraj za molitev.

Vse to so poti, po katerih prihajamo do navzočega Boga: posebni kraji, drže, misli, predstave; glasba, cerkev, tišina pokrajine, svoboda nebesnega oboka. Išče mo podobnosti v svojem telesu in zunaj telesa, da bi se zaposlili z njim, ki „je višji od najvišjega v meni in globlji od najglobljega“. Zunaj naše moči in naših zmožnosti je. O vsaki podobici moramo reči: to ni On. Toda tisto najgloblje v nas je usmerjeno k njemu.

V molitvi skušamo govoriti z Bogom. A molitev je predvsem poslušanje Boga. To je pomembnejši del: Bog govori.

V Kristusu, Sinu te zemlje, ki je hkrati tudi Sin Očetov, nam Oče daje pristop k sebi. To je prvo in poglavitno, sprejeti vse, v čemer nahajamo Jezusa Kristusa: našo medsebojno ljubezen v njegovem Duhu, navdihnjeno po njegovem Duhu, krst in vse druge zakramente, posebno dar kruha in vina. Ta zadnji dar, evharistija, je srce krščanske molitve. Tu sprejemamo vsega Kristusa: njegovo besedo, njegovo telo, njegovega Svetega Duha.

Obstaja tudi molitev v tišini. Po dnevu delavne dejavnosti „se umakneš sam vase“, „povzdigneš svoje srce“. Taka molitev spada h kristjanovemu življenju prav tako kakor liturgija. Ko bi ne bilo te osebne molitve, bi naša liturgija postala prazno in votlo ponavljajoče obrazcev.

Moliti pomeni predvsem hvaležno in verno opazovati božje delo v nas: veselje, rastline, ljudje — oče, mati in drugi — so vsi božji gibi, božja beseda.

Šele potem pomeni moliti: z vsem svojim srcem skušati odgovoriti.

Po Holandskem katekizmu

KAKO JE NE BI POZNALI...! MIREILLE MATHIEU! SEVEDA, JASNO! MINIPEVKA Z MAKSI-GLASOM. PA POLEG TEGA VSEGA SPOŠTOVANJA VREDNA. ZARADI SVOJEGA POŠTENJA NAMREČ. SAJ JE TAKO REDKO, DA NEKDO, KI POSTANE SLAVEN, OHRANI TUDI SMISEL ZA NRAVNE VREDNOTE.

lezni tako rekoč žive pokopljejo. Staršem jemljejo pravico, da bi svoje otroke vzgajali drugače kot v brezverskem duhu. Tistim, ki svojo vero priznavajo, otroke prisilno vzamejo in dajo v državne vzgojne zavode.

Od leta 1945 do danes je znanih 2943 primerov, ko so sovjetske državljanke zaradi verskih „prestopkov“ vtaknili v ječo. Kazni trajajo od 1 do 25 let v zaporu ali v taboriščih.

Stalno preziranje in zatiranje človeških pravic je trajen opomin za nas vse, ki se teh pravic svobodno lahko poslužujemo, da vedno znova v imenu preganjanih krepko povzdignemo glas.

jack
london

kje si bova spletla gnezdo?

roman o dveh
preprostih
in dobrih ljudeh

Dosedanja vsebina:

Saša Brown, delavka v likalnici, in Billy Roberts, vozač, sta se spoznala na neki priveditvi. Nekaj mesecev kasneje sta se poročila. Preselila sta se v najeto hiško.

Tudi Sašina in Billyjeva prijateljca Bert in Marija sta se poročila.

Skupno življenje Saše in Billyja pa so začeli kaj kmalu pretresati različni udarci: zmanjkalo je dela, delavci so stavkali, prijatelj Bert je bil v nekem spopadu s policijo ubit, Saša je pri tem izgubila še nerojeno deklico, Bertova vdova Marija se je odselila, izginila je tudi čudaška sosedica Mercedes, na katero se je bila Saša zelo navezala.

Billyju je šla brezposelnost tako na živce, da se je predal

pijači. Zaradi nasilja v pijanosti je moral za en mesec v zapor. Ko se je vrnil, ga je Saša pregovorila, da zapustita mesto in se preselita kam na deželo.

Res sta odšla na pot. Po prigodah in nezgodah sta se deževnega večera spravila v star skedenj, da bi tam prenočila.

Okrog polnoči ju je prišel preganjat policaj, češ da sta potepuha.

„Jaz nisem nikak potepuh, delavec sem!“ je Billy odločno odgovoril.

„Ste ali pa niste,“ je rekel policaj. „O vsem tem se lahko zjutraj pomenite s sodnikom.“

„Kaj, ti, smrdljivi, umazani cucek si domišljaš, da me boš prijel?“ je začel Billy. „Sam nase obrni luč, da vidim tvojo nemarno spako. Prijel bi me rad, a? Prijel? Mika me, da bi vstal in te zdobil v kašo, ti —“

„Nikar, nikar, Billy!“ je prosila Saša. „Ne razsajaj! Samo zapri bi te.“

„Da, da,“ je pritrtil policaj, „poslušaj svojo ženo!“

„Moja žena je, glej, da boš govoril o njej, kakor se spodobi!“ je grozeče rekel Billy. „Zdaj pa izgini, če hočeš samemu sebi dobro!“

„Nisi prvi te sorte, ki ga vidim,“ mu je zabrusil policaj. „In svojega malega priprošnjika imam tudi s seboj. Le poglej ga!“

Svetlobni žarek se je premaknil in zagledala sta roko s samokresom, ki je pošastno živo osvetljena štrlela iz teme. Ta roka je bila videti stvar zase, nekaj, kar je živelo svoje posebno življenje, in ni bilo spojeno s kakim določenim telesom. Pokazala se je in spet izginila kakor duh, ko je palec izpustil gumb. En trenutek sta strmela v roko in samokres, drugi trenutek v neprodarno temo pred seboj in naslednji trenutek spet v roko in samokres.

„Upam, da zdaj pojmeta,“ je z zlobno škodoželjnostjo rekel policaj.

„Hodi upat drugam!“ je pričel Billy.

A v tistem trenutku je luč ugas-

nila. Slišala sta, kako se je stražnik naglo zganil in kako je električna svetilka zamolklo padla na tla. Billy in policaj sta jo skočila pobirat, a našel jo je Billy in jo nameril na onega.

Zagledala sta sivobradega moža, oblečenega v oljno platno, od katerega je curljala voda. Star človek je bil.

„Daj mi svetilko!“ je zarohnel.

Billy se je porogljivo zasmejal.

„Tedaj ti poženem svinčenko v glavo, na mojo dušo!“

In res je pomeril s samokresom na Billyja, čigar palec ni niti za trenutek izpustil gumba.

„Kaj, ti stari, kosmati smrduh, saj nimaš niti poguma, da bi streljal na kisla jabolka!“ je odvrnil Billy. „Poznam tvoje sorte ljudi — kadar je treba prijeti revnega, obupanega potepuha, ste hrabri kakor levi, če pa naletite na moža, postanete oprezni kakor rumeni psi. Le sproži petelina! Kaj, ti strahopetni kos nesnage — rep boš stisnil med noge in stekel, če rečem bú!“

Da bi podprl besedo z dejanjem, je Billy res nenadoma zarjovel: „Buu!“ in Sašo je nehote posilil smeh, ko je videla stražnikov zdrzljaj.

„Poslednjikrat vam rečem,“ je le-ta zaškripal z zobmi. „Vrnite mi svetilko in pojdite mirno z menoj, če ne, vas počim.“

Saša se je sicer bala za Billyja, a vendar samo na pol. Zaupala je, da se mož ne bo upal sprožiti.

„Vi ne boste prvi, ki ga ustrelim,“ je zagrozil policaj. „Star vojak sem in kri ni zame nič posebnega...“

„Sram vas bodi!“ se je oglasila Saša, „da skušate spraviti dva mirna človeka, ki nista ničesar zakrivila, v sramoto in nesrečo.“

„Zakrivila sta to, da sta tukaj spala,“ se je uprl. „Ta skedenj ni vajin. Prekršila sta postavo. In kdor krši postavo, mora v zapor. Že nekaterega potepuha sem spravil za mesec dni v luknjo, samo zato, ker je spal v tem skednju. O, to vam je prava past za take ljudi. Ogledal sem si vajina obraza in vidim, da sta sumljiva človeka.“

Obrnil se je k Billyju.

„Dovolj je bilo norčij. Ali se mi slite vdati in mirno iti z menoj?“

„Daj, da ti nekaj rečem,“ je odvrnil Billy. „Prvič: dobil naju ne boš. Drugič: spala bova tukaj, pa mir besedi.“

„Dajte mi svetilko!“ je odločno velel stražar.

„Tiho, kosmatin! Glej, da se spraviš! Izgini! Vzemi podplate pod pazduho! Svojo leščerbo pa išči zunaj v blatu!“

Billy je pomahal z lučjo, dokler ni našel vrat. Nato jo je kakor žogo zalučal iz skednja. Črna tema jih je obdala in potnika sta slišala vsiljivca, kako je togotno škrtal z zobmi.

„Zdaj pa le streljaj — a pazi, kaj bo s teboj!“ je preteče dejal Billy.

Saša je utipala Billyjevo roko in jo stisnila. Policaj je zagodrnjal nekakšno grožnjo.

„Kaj je to?“ je ostro vprašal Billy. „Ali se še nisi pobral? Prenešel sem toliko sitnosti, kolikor sem je mislil prenesti. Zdaj glej, da se spraviš, ali pa te vržem ven. In če se vrneš prodajat zijala, boš dobil, kar ti gre. Izgubi se!“

Vihar je tako neznansko tulil, da nista ničesar slišala.

Billy si je zvil cigareto. Ko jo je prižgal, je videl, da je bil skedenj prazen. Billyja je posilil smeh.

„Veš kaj, tako divji sem bil, da sem čisto pozabil na prst. Šele zdaj se mi spet oglašā.“

Saša ga je pogovorila, da je legel, in ga spet božala po čelu, da bi ga pomirila.

„Pred jutrom bi se bilo škoda seliti,“ je dejala. „Kakor hitro bo pa svetlo, se popeljeva z električno v San José, si vzameva sobo, pozajtrkujeva kaj toplega in stopiva v lekarno, da dobiva obliž ali kar bo že treba narediti.“

„A Benson?“ je oporekel Billy.

„Iz mesta mu bom telefonirala. Saj stane samo pet centov. Videla sem, da ima napeljavo. In v tem dežju tako ne moreš orati, niti če prst ne bi bil bolan. Tako se bova rajši skupaj zdravila. Dotlej, da se zvedri, bo moja peta že dobra in potem lahko spet odrineva na pot.“

V ponedeljek zarana, tri dni po tisti noči, sta se Saša in Billy pe-

ljala z električno do zadnje postaje in spet krenila v San Juan. Mlake so stale po cesti, a sonce je sijalo z višnjevega neba in povsod si videl po tleh rahla znamenja kalečega zelenja. Pred Bensonovo farmo je Saša počakala, medtem ko je Billy stopil po svojih šest dolarjev za tridnevno oranje.

„Kakor bik se je repenčil name, ker odhajam,“ je rekel, ko se je vrnil. „Najprej me sploh ni hotel poslušati. Dejal je, da bo imel čez nekaj dni spet delo zame in da ni dosti voznikov, ki bi jim mogel brez skrbi zaupati štiri konje.“

„In kaj si rekel?“

„Dejal sem, da moram dalje. In ko me je skušal pogovoriti, sem mu povedal, da imam ženo s seboj, ki se ji preteto mudi od tod.“

„Saj se tebi tudi mudi, Billy!“

„I, menda se mi, a vendar ne tolikanj kakor tebi. Vraga, meni je začejalo to oranje kar ugajati. Nikoli več me ne bo strah iskati takega dela. Zdaj vem, kako in

Blejski grad — pogled iz zraka

kaj pravite?

ZAKAJ SKRIVNOSTI?

POLDRUGO LETO SEM POROČENA IN SVOJEGA MOŽA IMAM ZARES RADA. KLJUB TEMU NI SEM SREČNA, KER IMA TO STRAŠNO NAVADO, DA NI ODKRIT. NIČESAR BOLJ NE SOVRAŽIM, KOT ČE ME KDO VARA. SAJ SO TO VČASIH ČISTO MALENKOSTNE STVARI, KI JIH ZAMOLČI, VENDAR ME TO JEZI IN SČASOMA ZAČNE ČLOVEK IZGUBLJATI ZAUPANJE. ZAKAJ MI N. PR. NE POVE, DA JE MIMOGREDE SPIL ŠE VRČEK PIVA IN JE ZATO ZAMUDIL KOŠILO, NAMESTO DA SE IZGOVARJA, DA JE BOLJ DOLGO DELAL?

Razlogi, zakaj imajo zakonci med seboj skrivnosti, so različni. Nekateri menijo, da s tem preprečijo prepire in ohranijo družinski mir. Drugi zopet se sramujejo svojih majhnih slabosti in navad. Kakšen mož je tudi mnenja, da je pivo v gostilni boljše kot doma. Žena morda pojé košček torte rajši v slaščičarni kot doma. In ne eden ne drugi nima poguma, da bi to priznala. Drugi zopet vidijo v skrivnostih poseben čar. So pa

kaj, in bodi prepričana, da se grem kosat z vsakim drugim.“

Čez kako uro, ko sta bila prehodila že obilne tri milje, sta začula zadaj brnenje avtomobila in stopila ob kraj ceste. Toda avtomobil ju ni prehitel. Benson je sam sedel v njem in ustavil vštric njiju.

„Kam sta namenjena?“ je vprašal Billyja in naglo, radovedno premeril Sašo z očmi.

„V Monterey, če se peljete tako daleč,“ se je zasmejal Billy.

„Lahko vaju potegnem do Watsonvilla. Peš in s takim bremenom na hrbtu bi trajalo več dni.“ Nato se je naravnost obrnil k Saši. „Ali bi radi sedeli spredaj?“

Saša se je ozrla na Billyja.

„Daj,“ je pritrtil. „Spredaj je lepo. — To je moja žena, gospod Benson — Robertsova.“

„Oho, tak vi ste tista, ki ste mi odpeljali svojega moža!“ jo je dobrodušno pokaral Benson, zavijajoč ju v odejo.

Milje so letele mimo njih in Saša je bila kmalu vsa zatopljena v razgovor z domačinom. Takoj je spoznala, da ima tu opravka z novodobnim farmerjem. V odgovor na njegovo odkrito vprašanje mu je povedala svoje in Billyjeve načrte, mu kratko opisala življenje v Oaklandu in obširno razložila, kakšne namene imata za bodočnost.

Kakor v sanjah se ji je zdelo, ko je pri morganhillski drevesnici slišala, da so prevozili že dvajset milj, in pomislila, da je to več, nego sta mislila danes prehoditi. A avto je še vedno brnel in požiral daljavo. Komaj se je kaj pokazalo, je bilo že za njimi.

Kmalu potem je bilo dolge vožnje konec. Pri slovesu je Benson še enkrat opomnil Billyja, da ga čaka pri njem stalen zaslužek, kakor hitro mu pošlje glas.

„Mislim, da si bova najprej ogledala tisto državno zemljo.“ je odvrnil Billy. „Kaj bova začela, še ne vem.“

S svojima svežnjema na hrbtu sta Billy in Saša spet pešačila.

Iz Montereyja sta ubrala bližnjico preko hribov, namesto da bi

zavila na sedemnajstmiljsko vozno pot ob morskem bregu; zato se je Carmelski zaliv iznenada razgrnil pred njima, ne da bi jima prej le za trenutek pokazal svojo lepoto.

Krenila sta nizdol med bodečimi borovci, mimo čudnih, preprostih, v gozdu skritih hišic umetnikov in pisateljev, in stopala dalje po valujočih, vetrovnih peščinah, ki jih je volčji bob žilavo držal na mestu in s katerih je nihal blede kalifornijski mak.

„Videti je, da bi se rada nekoliko ustavila,“ je dejal Billy. „Kar dajva, olajšajva se.“

„Tega si nisem niti v sanjah predstavljala — niti v sanjah ne,“ je ponavljala, v strastni zavzetosti sklepajoč roke.

Dolgo je trajalo, preden je mogla odtrgati oči od valov in jih spustiti po morju, tja do obzorja, ki se je v globoki pavji sinjini širilo pod mogočnimi kopami oblakov, ob krivulji zaliva, na jug, do zobatega skalnatega rta in do strmih višnjevih gora, ki so štrlele izza položnih, nizkih gričev ob Carmelski dolini.

Obrnila sta morju hrbet in kupila v majceni glavni ulici mesa, zelenjave in pol ducata jajc.

Zavila sta proti jugu. Povsod so gledale izmed borovja čudne, zale hišice umetniškega ljudstva, in ko se je cesta spustila nizdol proti Carmelski reki, nista bila prav nič pripravljena na stavbo, ki se je vzdignila pred njunimi očmi.

„Vem, kaj je,“ je skoraj zašepetala Saša. „To je stara španska misijonska postaja. Carmelska misija, seveda. Tako so Španci prodirali iz Mehike: kamor so prišli, so gradili misijonske postaje in spreobračali Indijance —“

„Dokler jih nismo mi pregnali, vseh skupaj, Špancev z Indijanci vred,“ je pripomnil Billy.

„A čudovita je vendarle,“ je zamisljeno rekla Saša, gledajoč veliko, razpadajočo zgradbo iz surove opeke. „V San Franciscu je misijonska postaja Dolores, a tista je manjša od te in ne tako stara.“

Od nizkih gričev zavarovana proti morju, pozabljena in zapu-

ščena od ljudi, je cerkva iz posušene glin, slame in apnenca tiho in brez diha stala sredi opečnatih razvalin, v katerih so nekdanji stanovali tisoči njenih vernikov.

Duh kraja je prevzel Sašo in Billyja. Rahlo in šepetaje sta hodila okoli in skoraj strah ju je bilo stopiti skozi odprta vrata. Ne duhovnika ni bilo videti ne molivca. Vendar sta opazila vse sledove, da svetišče še služi svojemu namenu, čeprav mora biti vernikov malo, sodeč po številu klopi.

Nato sta zlezla v zvonik, ki je bil od potresa ves razpokan, in ogledovala z roko obsekano tramovje. Na koru, kjer sta opazila, da jima glas posebno čisto zveni, je Saša trepetaje nad svojo predrznostjo, rahlo zapela prve vrstice pesmi „Jezus, ženin duše moje“. Vsa navdušena, ker je bilo tako lepo slišati, se je naslonila preko ograje in bolj in bolj povzdigovala glas, dokler ni zadohnela s polno močjo:

Jezus, ženin duše moje,
k srcu svojemu me skrivj,
glej, valovje divje pljuska
in nevihte srd rohni!

Skrij me, o Zveličar, skrivj me,
vodi dušo skoz vihar,
in ko mine to življenje,
vzemi jo v nebeški žar.

Billy je slonel ob starodavnem zidu in jo božal z očmi. Ko je končala, je skoraj šepetaje zamrmral: „Lepo je bilo — kar prelepo. In ko bi videla svoj obraz, ko si pela! Ali ni smešno: nikoli ne mislim na verske reči, razen kadar mislim nate.“

Utaborila sta se med vrbovjem, si skuhalo kosilo in prebila popoldne na nizkem skalnatem rtiču, na severu od ustja reke. Izprva nista bila namenjena ostati vse popoldne tu; a bila sta preveč očarana, da bi se bila mogla odvrniti od valov, ki so se razbijali na skalah, in vseh mnogoličnih primerov pisanega morskega življenja.

Skupaj sta gledala sonce, ko se je spuščalo za obzorje, tam, kjer je bila pavje višnjeva barva morja najbolj globoka.

Saša je iztegnila roko proti Billyju in vzdihnila od globokega zadovoljstva. Zdelo se ji je, da ni še nikoli doživela tako čudovitega dne. Bilo ji je, kakor da bi se uredničevale vse njene davne sanje. Niti v najbolj živi domišljiji si ni nikoli mislila, da bi utegnil biti svet tako lep. Billy ji je nežno stisnil roko.

„Na kaj si mislila?“ je vprašal, ko sta nazadnje vstala, da bi odšla.

„Oh, saj ne vem, Billy. Morda na to, da je en sam tak dan, kakor je bil današnji, boljši ko deset tisoč let življenja v Oaklandu.“

Pustila sta Carmelsko reko in Carmelsko dolino za seboj ter krenila ob sončnem vzhodu proti jugu čez hribe med gorami in morjem. Cesta je bila zelo izprana in luknjasta in ni kazala, da bi dosti vozili po njej.

„Dalje spodaj pa čisto izgine,“ je rekel Billy. „Tam so samo še jezdne poti. A da bi bilo kaj gozdov, ni videti, in tudi ta zemlja ni posebno dobra. Samo za pašo jo rabijo — o kmetijstvu ni da bi govoril.“

Hribi so bili goli in poraščeni s travo. Samo kanjoni so bili gozdnati, medtem ko so bili višji in bolj oddaljeni hribi vsi kosmati od hrastovega grmičevja. Enkrat sta videla volka, kako je smuknil v grmovje, in enkrat si je Billy zaželel, da bi imel puško, ko je velika divja mačka hudobno strmelala v njiju in zbežala šele, ko jo je zapodil s kepo prsti, da se ji je kakor šrapnel razletela okoli ušes.

Po nekaj miljah je jela Saša tožiti, da je žejna. Na kraju, kjer se je spuščala cesta skoraj do morske gladine in vodila preko majhne, a globoke soteske, se je Billy ozrl po vodi. Dno soteske je bilo mokro od vode, ki je curljala z višin; zato jo je pustil, češ naj se odpočije, dokler ne najde studenca.

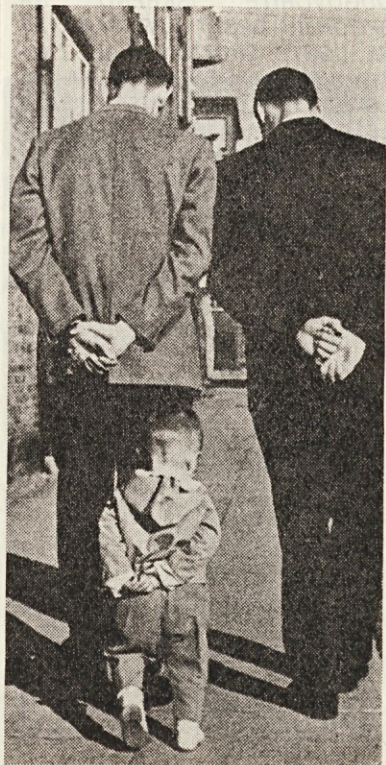
„Čuj!“ jo je poklical čez nekaj minut. „Pridi dol. To moraš videti. Sapo ti bo zaprlo.“

Saša je krenila po komaj vidni stezi, ki je strmo vodila nizdol skozi goščavo. Sredi poti, kjer je

tudi ljudje, ki jim je neodkritost posebno všeč: to je za zakon velika motnja.

Ali ste se že kdaj vprašali, ali se niste morda kdaj na moža kregali, ko je prišel prepozno domov? Nemara je takrat sklenil, da vam ne pove ničesar več, kje je bil, da Vas ne bo jezil. To bi bil lahko razlog za „majhne skrivnosti“.

Človek ne sme partnerju pokvariti vsakega majhnega veselja, sicer bo ta izbral pot manjšega odpora in začel svoja pota skrivati. To sicer ni lepo in tudi ni znak osebnega poguma, a zgodi se le prepogosto. Prizadeti pri tem največkrat pozabi, da taki „olepševalni manevri“ sčasoma ustvarijo pri partnerju negotovost in pomanjkanje občutka varnosti.

ALI ZNATE BITI ODLOČNE?

ODGOVORITE ISKRENO NA SPODNJIH DESET VPRAŠANJ, PA SE BOSTE SPOZNALE, ALI ZNATE BITI ODLOČNE, ALI PA SE LOTEVATE REŠEVANJA TEŽAV LE OBOTAVLJAJE.

1. DOLGO STE SI ŽELELI DOLOČENO SLUŽBO. DELALI STE TEST, PA GA NISTE USPEŠNO OPRAVILI. KAJ BOSTE NAREDILI? ALI BOSTE

- znova poskusili? (2 točki)
- si našli kako drugo službo? (0 točk)

2. FANT, KI VAM JE ŽE DOLGO VŠEČ, VAM ZAUPA, DA SE BO ZAROČIL. ALI BOSTE:

- jokali skoraj do onemoglosti? (0 točk)
- poskušali na vsak način „ono“ spraviti s poti? (0 točk)
- pozabili nanj in se potolažili z lepo novo obleko? (3 točke)

bil napet visoko čez ustje soteske plot iz bodečih žic, obtežen z velikimi kamni, je prvič zagledala majceno obalo. Samo z morske strani jo je bilo moči zaslutiti, tako popolnoma jo je s treh strani zaslanjala strma kopnina in tako gosto jo je zakrivalo grmovje. Poleg tega je izhajal z obale tesen, četrt milje dolg skalnat zaliv, v katerem je bučalo in butalo morje in v katerem se je na koncu unašalo in prehajalo v krotko pljuskanje. Pred ustjem zaliva je bilo mnogo osamljenih skal, ki so prestrezale polni srd odboja ter bruhale peno in pršo visoko v zrak. Znojža teh čeri, ki so se pokazovala med posameznimi valovi, so bila vsa črna od školjk. Na vrhu skal so se pretezali veliki, mokri, čreslastorjavi morski levi in rjovelj proti soncu, medtem ko je nad njimi z rezkim vreščanjem švigala in krožila množica morskih ptic.

Zadnji konec poti od žičnate pregrade navzdol je bilo kakih ducat čevljev strmine in Saša se je sedé ustavila na mehkem, suhem pesku.

„Oh, to je imenitno, tako ti pravim,“ je prekipel Billy. „Poglej in reci, ali ni kraj kakor ustvarjen za taborjenje. Tamle med drevjem je najlepši studenec, ki si ga kdaj videla. in poglej vsa ta dobra drva in...“

Ko je minila ura, je bilo udobno taborišče gotovo. Pogrnila sta odeje, nasekala iz suhega naplavljenega lesa zalogo drv in obesila nad ogenj ročko za kavo, ki je začela peti. Saša je poklicala Billyja, ki je bil našel desko, izprano po valovih, in je iz nje napravljajal mizo za silo.

Med bivanjem na tem samotnem kraju sta se Billy in Saša seznanila s pesnikom Marcom Hallom, ki je živel v majhni vili med Carmelskim borovjem. Bil jima je zelo naklonjen.

Teden je kar letel mimo njiju; sleherni večer je Saša blažena vzdihnila soncu v slovo in sleherni jutro je pozdravila njegovo vrnitev z radostnim smehom, ker se je pričel nov srečen dan.

Nikakih načrtov nista snovala. Lovila sta ribe, nabirala školjke in abalone ter plezala po skalah, kakor ju je navdahnil trenutek Abalonje meso sta zvesto tolkla ob prepevanju kitice, ki jo je bila Saša skovala.

Billy se je kar razcvetal. Saša ga še ni bila videla tako zdravega in močnega. In ne da bi se ji bilo treba pogledati v malem ročnem zrcalu, je tudi sama vedela, da ni bilo, odkar je bila mlado dekle, na njenih licih še nikoli toliko barve in v vsem njenem bitju še nikoli toliko neprisiljene živahnosti.

„Prvikrat v svojem življenju se res utegnem igrati,“ je rekel Billy. „Ves čas, odkar sva poročena, se še nisva igrala. To je boljše, kakor če bi bila ne vem kakšna milijonarja.“

„In nobena sirena ne tuli zjutraj ob sedmih,“ se je veselila Saša. „Nalašč ne bi vstala, če bi ne bilo vse tako lepo, da je škoda ležati. In zdaj, se kar poigraj in nasekaj drv, pa lepega, velikega ostriza mi ulovi, če hočeš dobiti kaj kosila.“

Billy, ki je dotlej ležal na trebuhu in z golimi stopali kopal dve jami v pesek, je vstal in vzel sekiro v roko.

„Škoda le, da ne bo dolgo trajalo,“ je rekel in vzdihnul v globokem obžalovanju. „Deževje se mora vsak čas začeti. Kar čudno je že, kako dolgo traja to lepo vreme.“

Ko se je v soboto zjutraj vrnil s teka po južni steni, ni bilo Saše nikjer. Nekaj časa jo je klical, in ker se ni oglasila, je splezal na cesto. Zagledal jo je pol milje daleč, sedečo na neosedlanem in neobrzdanem konju, ki je počasi in zlovoljno stopal po pašniku.

„Tvoja sreča, da si naletela na staro kobilo, ki je vajena jahanja — le poglej te obtiske od sedla,“ je zagodrnjal, ko se je ustavila zraven njega in mu dovolila, da ji je pomagal na tla.

„Oh, Billy,“ je rekla z iskrečimi se očmi, „nikoli še nisem sedela na konju. Krasno je bilo! Tako brez moči sem se čutila in obenem tako pogumno.“

„Vendarle sem ponosen nate,“ je rekel še bolj godrnjavo kakor

prej. „Malo je poročenih žena, ki bi se takole lotile tujega konja, posebno če sploh še niso jahale. In nisem pozabil, da dobiš kdaj sama svojo jezdno žival — konjička, da ga bo veselje pogledati.“

„Ali veš, kaj mi je rekel Marc Hall, Saša?“ je prišel Billy nekoč z novico k Saši. „Dal mi je pismo za nekoga, ki živi tam doli na državni zemlji — za nekakšnega pesnika, ki ima svojo četrtino — tako, da se lahko pri njem ustavi, kar bo zelo koristno, če naju zajame veliko deževje. In — to sem ti hotel povedati. Rekel je, da ima majhno kolibo, v kateri je stanoval, ko so hišo šele gradili. Zdaj stanuje v njej neki mož, a on se odpravlja v katoliško semenišče, da se bo tam učil za duhovnika, in Hall pravi, da je koliba najina, dokler bi jo potrebovala. In dejal je, da lahko delam to, kar dela sedanji stanovavec, da se preživiva. Hallu je bilo kar nerodno, ko mi je ponudil delo. Pravi, da bi bili samo priložnostni zaslužki, a bi se že našli. Lahko bi mu pomagal saditi krompir, je dejal, in kar divji je bil, ko je rekel, da drvá ne bi smel sekati. Pravi, da je to njegovo delo, in videti je, da se res boji zanj.“

„In meni je rekla gospa Hallova nekako isto, Billy. Nič nápak ne bi bilo, če bi preživela deževno dobo v Carmelu.“

„Videti je, da bi se lahko nasečila, kjerkoli nama drago,“ je pritr dil Billy. „Carmel je zdaj že tretji kraj, ki nama ga ponujajo. No, po vsem tem se res ni treba nikomur bati, da bi šel na deželo.“

„Ne, če je sposoben,“ je popravila Saša.

„Mislim, da imaš prav.“ Billy je nekoliko pomislil. „A vendar, še tepec ima na kmetih več upanja kakor v mestu.“

„Kdo bi bil slutil, da so na svetu tako dobri ljudje!“ je strmela Saša.

Saša in Billy sta bila več tednov na potovanju proti jugu, a nazadnje sta se vrnila v Carmel.

Ustavila sta se pri pesniku Haflerju v Marmorni hiši, ki jo je bil zgradil s svojimi lastnimi rokami.

To znamenito poslopje je imelo samo eno sobo, ki je bila skoraj vsa iz belega marmorja. Hafler si je kuhal v velikanskem marmornatem kaminu, ki mu je vobče nadomeščal kuhinjo kakor ob tabornem ognju. Imel je tudi nekaj pollic za knjige; vse težko pohišstvo si je bil sam napravil iz rdečega hrastovega lesa, kakor tudi tramovje za streho. Z odejo, ki jo je obesil pred enega izmed kotov, je oddelil majhen prostor za Sašo.

Pesnik se je ravno odpravil v San Francisco in New York, a je ostal zaradi njiju še en dan, da jima je razkazal okolico in obhodi l z Billyjem državno zemljo. Saša je hotela iti tisto jutro z njima, a Hafler jo je pomilovalno zavrnil, češ da ima prekratke noge.

Zvečer, ko sta se moža vrnila, je bil Billy popolnoma obnemogel. Odkrito je priznal, da ga je Hafler skoraj do mrtvega upehal in da mu je že prvo uro visel jezik iz ust. Po Haflerjevi sodbi sta bila prehodila petindvajset milj.

„A kakšnih milj!“ je podčrtal Billy. „Pol poti je bilo navkreber ali navzdol in skoraj nikjer ni bilo izhajenih steza. Prebito res je bilo tisto zastran tvojih kratkih nog, Saša. Niti prve milje ne bi bila zmogla. In kakšna dežela! Ničesar podobnega še nisva videla.“

Hafler se je drugi dan poslovil, da bi v Montereyu sedel na vlak. Marmorno hišo jima je dal na razpolago, rekoč, da lahko ostaneta vso zimo, če hočeta.

Billy je sklenil tisti dan postopati in se spočiti. Ves trd je bil in vse ga je bolelo. Poleg tega je kar strmel nad pesnikovo čudovito vztrajnostjo v hoji.

Več dni je trajalo, preden sta obhodi la državno zemljo, in nazadnje sta — čeprav nerada — sklenila, da je ne vzameta v zakup. Sekvojevi kanjoni in velike skale v Santalucijskih gorah so očarale Sašo. A misli la je na to, kar ji je bil Hafler povedal o poletnih meglah, ki včasih po teden dni in po dva zdržema zakrivajo

3. VAŠA PRIJATELJICA PREVEČ MENJA FANTE IN LJUDJE JO ZARADI TEGA MOČNO O-PRAVLJAJO. KAJ BOSTE STORILI:

a) pustili vse skupaj pri miru, ker je to njena stvar? (0 točk)

b) ji povedali, kaj vse govori jo o njej? (2 točki)

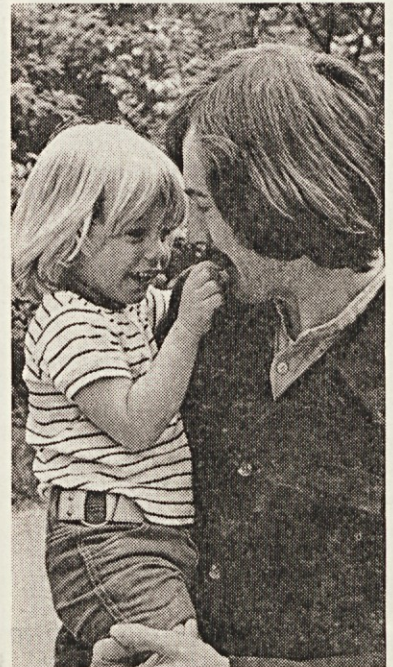
4. MAMI BI ZA GOD KUPILI STVAR, KI JI JE POSEBNO VŠEČ, PA NIMATE DOVOLJ DENARJA. ALI BOSTE:

a) kupili nekaj prav tako lepega, le cenejšega? (0 točk)

b) kupili darilo in se odpovedali nekaterim svojim željam? (3 točke)

c) prosili očeta, naj prispeva nekaj denarja? (1 točka)

5. NI VAM VEČ ZA VAŠEGA FANTA. ALI MU BOSTE:

- a) rekli, da ste še premladi ali da on staršem ni všeč? (0 točk)
- b) napisali pismo, v katerem mu boste resnico povedali? (1 točka)
- c) naravnost povedali, da je vaša ljubezen do njega ugasnila? (3 točke)
6. VAŠA MLAJŠA SESTRA SE DRUŽI S PRIJATELJICO, KI JE UPRAVIČENO NA SLABEM GLASU. KAJ JE TREBA STORITI:
- a) pustiti stvari pri miru? (0 točk)
- b) povedati sestri? (3 točke)
- c) povedati materi? (0 točk)
7. ZOBOZDRAVNIK VAM JE DAL DAN IN URO, DA SI GRESTE POPRAVIT ZOBE. ALI BOSTE:
- a) telefonirali in odpovedali, ker se bojite bolečin? (0 točk)
- b) se termina držali? (3 točke)
8. VSEKAKOR STE PREDEBELI. KAJ BOSTE STORILI:
- a) pustili stvarjem svojo pot? (0 točk)
- b) začeli najstrožjo dieto? (0 točk)
- c) začeli zmerno dieto pa si istočasno preskrbeli več gibanja? (3 točke)
9. ALI SVOJE LETNE POČITNICE:
- a) načrtujete? (2 točki)
- b) se prepuščate razpoloženju trenutka, ko se počitnice začne? (0 točk)
10. VAŠI PRIJATELJICI SO ODPOVEDALI SLUŽBO. KAJ BOSTE STORILI:
- a) ji pomagali najti drugo? (3 točke)
- b) jo tolažili? (0 točk)
- c) ne boste se vmešavali? (0 točk)

sonce in se obotavljajo po več mesecev zapored.

Poleg tega tudi ni bilo dohoda do tržišč. Kraj Post, izhodišče najbližje vozne ceste, je bil mnogo milj oddaljen, in pot, ki je vodila od tod mimo Surskega rta v Carmel, je bila naporna in nevarna. Billyju, ki je bil v takih rečeh veščak, se je zdela za težke vožnje vse prej ko lahka. Na Haflerjevem zemljišču je bil kamnolom z najlepšim marmorjem. Rekel je bil, da bi blizu železnice pomenil bogastvo, tako jima ga pa podari, če ga hočeta.

Billy si je v duhu predstavljal travnata pobočja kot pašnike za svoje konje in goveda in hudo mu je bilo ob misli, da jim mora obrniti hrbet. A vendar je poslušal Sašine razloge za kmečki dom, kakršen je bil tisti, ki sta ga bila videla v oaklandskem kinu. Da, je pritrjeval, njima dvema se hoče prave farme in pravo farmo bosta tudi dobila, pa tudi, če bi morala romati štirideset let, preden bi jo našla.

„A hrasti morajo tudi rasti na njej,“ si je naglo izgovorila Saša. „V ta drevesa sem se zaljubila. In megle bova prav lahko pogrešala. In dobra vozna pot mora biti in do železnice ne delj kakor tisoč milj.“

Težki zimski nalivi jima dva tedna niso dali zapustiti Marmorne hiše. Saša je brskala med Haflerjevimi knjigami, izmed katerih jih je bila večina brezupno nad njenim obzorjem.

Billy je pa hodil s Haflerjevimi puškami na lov. A bil je slab strellec in še slabši lovec. Edini uspeh, ki ga je dosegel, je imel s kunci: če so sedeli pri miru, je včasih katera ga zadel. Z risanico ni ničesar ubil, čeprav je nekajkrat streljal na rdečo divjad in enkrat celo na ogromno dolgorepo zver mačjega plemena, ki je morala biti po njegovem pričanju gorski lev.

Vzlic njegovemu godrnjanju nad samim seboj je Saša videla, kolikanj ga je takšno življenje veselilo. Bilo je skoraj, kakor da bi ga to pozno dramljenje lovskega nagona spreminjalo v drugega človeka. Odhajal je zgodaj, se vra-

čal pozno, se loteval čudovitih plezalnih tur in pohodov in prišel enkrat celo do zlatih rudnikov, o katerih je nekdan Tom pripovedoval. Takrat ga dva dni ni bilo domov.

„Če pomislim, da se človek v mestu ves teden ubija z delom, za zabavo pa hodi v kino in na nedeljske veselice!“ je včasih vzkliknil. „Ne vem, kaj mi je bilo, da sem se kdaj zadovoljil s takim pasjim življenjem. Mar bi bil ves čas tukaj ali v kakem podobnem kraju!“

Ves prevzet od tega novega načina življenja si je neprestano obujal v spominu očetove stare lovske zgodbe in jih pripovedoval Saši.

„Veš kaj, zdaj ne postanem nič več trd, če ves božji dan hodim,“ se je radoval. „Navadil sem se. In lepega dne, če se spet srečam s Haflerjem, ga izzovem na tak sprehod, da mu bo zmanjkalo sape.“

„Neumni fant!“ se je srečno smejala Saša. „Zmerom te žene, da bi se poprijel tega, kar znajo drugi, in jih posekal.“

„Da, prav imaš,“ je godrnjal. „Halfer me bo zmerom prekašal v hoji. Tako je ustvarjen, kaj hočem.“

Ko sta na povratku v Carmel krenila iz Posta, jima je stanje ceste pokazalo, kako pametna sta bila, da sta opustila misel na državno zemljo. Srečala sta prevrnjen rančarski voz, drugi voz, ki je imel zlomljeno os, in poštno kočijo globoko spodaj pod bregom, kamor je bila padla s potniki, konji in vsem ostalim vred.

„Mislim, da pozimi nikogar ne mika voziti po tej cesti,“ je rekel Billy. „Pogubna je konjem in ljudem in rad bi vedel, kako bi po njej prevažali tisti marmor.“

Naselitev v Carmelu je bila lahka reč. Dotedanji stanovavec je bil že odpotoval v katoliško semenišče in „koliba“ je bila, kakor se je izkazalo, hiša s tremi sobami, oskrbljena z vsem, česar je treba za udobno stanovanje.

Hall je dal Billyju delo na krompirišču. Tako so imenovali tri orale sveta, ki ga je pesnik kdaj pa

kdaj obdeloval. Sadil je ob vsakem letnem času. Mala srenja je bila prepričana, da si tisto, kar ni segnilo v zemlji, pravično delijo podzemeljske veverice in zašle krave.

Dobili so plug, najeli dva konja in Billy se je lotil posla. Napravil je tudi plot okoli polja in, ko je bilo to storjeno, je moral prepleskati skodlasto streho vile.

V denarnem pogledu sta Saša in Billy veliko prihranila. Najemnine nista plačevala, njuno preprosto življenje je bilo poceni in Billy je imel dela, kolikor ga je le hotel. Razni člani družbe so bili videti kar zmenjeni med seboj, da mu ne bodo dali počitka. Zmerom je šlo samo za priložnostna dela, a njemu je bilo to ljubše, ker si je lahko urejal čas po mili volji.

Pogosto je zgodaj zjutraj s puško v roki spremljal Marka Halla, ki ga je učil streljanja in lova. Hall je še izza dni, ko je nosil kratke hlače, vlačil šprihovko s seboj in njegov bistri, opazujoči pogled in poznanje navad divjih živali sta bila Billyju razodetje.

Ta konec dežele je bil preveč naseljen za veliko divjačino, a Billy je zmerom zalagal Sašo z vericami in prepelicami, kljunači in divjimi racami, kunci in drugo tako drobnjadjo. In naučila sta se jesti pečene divje race in kanevaske, v četrt ure spečene po starem kalifornijskem načinu. Ko se je dodobra izuril v rabi šprihovke in risanice, se je jel kesati zaradi jelenov in gorskega leva, ki jih je bil zgrešil tam doli za Surom. Tako je k pogojem za odobritev farme, ki sta jo iskala s Sašo, dodal še tega, da mora biti v okolici veliko divjačine.

Hallova hiša je bila vsakomur odprta. Velika gostinska soba z mogočnim kaminom, divani, policami in mizami, polnimi knjig in časopisov, je bila središče življenja v naselbini. Saša in Billy sta bila enako doma kakor kdorkoli izmed njih. Kadar niso divjale mnogobesedne debate o vsem mogočem pod soncem, je Billy tukaj igral na karte. Saša, ki so jo

imele mlade žene tako rade, je z njimi šivala, jih učila finih ročnih del in se v zameno tudi sama marsičesa naučila.

„Hribi morajo biti tam in doline, bogata zemlja, bistri potoki, dobre vozne ceste in železnica ne predalet, mnogo sonca in ponoči toliko hladno, da bo treba imeti odeje, in ne samo borovci, ampak tudi mnogo drugega drevja, z odprtimi pašniki za Billyjeve konje in živino, in jeleni in kunci, da jih bo streljal, in mnogo, mnogo sekoj, in... in... no, nič megle,“ je Saša končala opis farme, kakršno sta iskala z Billyjem.

Mark Hall se je veselo zasmeljal.

„In slavci morajo zrvoleti na vseh drevesih,“ je vzkliknil, „in cvetlice, ki ne usahnejo in ne ove-nejo, čebele brez žel, vsako jutro medena rosa, včasih naj pada mana iz neba, studenci večne mladosti in kamnolomi za kamen modrih — da, prav takšen kraj poznam. Dajte, da vam ga pokažem.“

Čakala je, medtem ko se je sklanjal nad cestnimi zemljevidi kalifornijske države. Ko tam ni našel zaželenega, je vzel iz knjižnice velik atlant in, dasi so bile v njem vse dežele sveta, tistega, česar je iskal, vendar ni mogel najti.

„Nič ne dé,“ je rekel. „Pridite drevi k nam, pa vam lahko pokažem.“

Zvečer jo je peljal na verando k daljnogledu in, ko je pogledala vanj, je videla polni mesec.

„Tam gori nekje je dolina, kjer boste našli tisto farmo,“ jo je podražil.

Gospa Hallova ju je vprašujoče pogledala, ko sta se vrnila v sobo.

„Pokazal sem ji dolino na mesecu, kamor misli iti kmetovat,“ je rekel smeje se.

„Ko sva odšla iz Oaklanda, sva se pripravila na vsako razdaljo,“ je dejala Saša. „In če je na mesecu, mislim, da bova prišla tudi tja.“

(Se bo nadaljevalo)

ZDAJ POGLEJMO RESNICI V O-BRAZ! ČE STE TEST USPEŠNO PRESTALI, ČESTITAMO, ČE GA PA NISTE, SE PA VESELIMO VAŠEGA SPOZNAVANJA, SAJ JE TO PRVI POGOJ ZA ODSTRANITEV NAPAK.

VEČ KOT 20 TOČK: Niste obotavljavka. K reševanju težav znate pristopati s prave plati. Za zadovoljstvo v življenju je to velikega pomena.

MED 15 IN 20 TOČKAMI: Kadar nastopi kakšna težava, si vzemite potrebni čas in premislite vse možne rešitve! Brez posebnih naporov se boste navadili težave pravilno reševati in pri tem boste postali odločni.

MANJ KOT 15 TOČK: Preveč se obotavljate. Stvari se same od sebe ne uredijo. Najboljše je lotiti se jih takoj skraja.

slovinci

po evropi

anglija

Poroka: 12. avgusta sta se v cerkvi Sv. Marije, Rothwell, blizu Leedsa, poročila Jakob Rožman in Marija Lah. Želimo mnogo sreče!

V oktobru bomo imeli poleg redne maše v Londonu tudi *rožnovensko pobožnost* v Bedfordu in v Rochdale z mašo in petimi litanijami Matere božje. V Rochdale

bo 22. oktobra ob 11. uri dopoldne na 40. William St., v Bedfordu pa 15. oktobra v ukrajinski cerkvi.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Počitnice so za nami. Otroci so začeli spet hoditi v šolo. Sezonski delavci so tudi bili na dopustih, bolje rečeno na še težjem delu doma, kjer so morali dodelati zaostala dela.

Nekaj rojakov je moralo zadnje čase v bolnico na zdravljenje. Pri usmiljenkah je bil operiran na želodcu naš rojak Franc Brden, v splošni deželni bolnici pa je bila operirana na želodčnih kamnih ga. Humarjeva. Vsem bolnikom želimo skorajšnje okrevanje in dobro zdravje!

SALZBURŠKA

HALLEIN — V počitniškem času sta se poročila v Veliki Polani v Prekmurju naša rojaka iz Halleina g. Jožef Ritlop in gdč. Rozina Matjašec. Cerkvena poroka je bila 25. junija v domači fari. Mlademu paru želimo vsi rojaki srečo in božji blagoslov na skupni življenjski poti.

*Poroka
Jakoba
Rožmana
in Marije Lah
na Angleškem.*

belgija

LIEGE-LIMBURG

Vljudno vabimo na 12. *slovenski dan* v Belgiji, ki bo v nedeljo, 8. oktobra 1972, v Eisdén-Cité.

Ob štirih popoldne bo služba božja v župni cerkvi sv. Barbare. Prosvetni in družabni program bo v dvorani „Kazino“, ki leži nasproti cerkve na Kastanje laan.

Nastopajo:

1. Šolska mladina z zborna deklamacijo in narodnimi pesmimi;
 2. Mešani zbor iz Limburga;
 3. Gostje iz Belgije in Holandije.
- Prosto zabavo bo vodil ugledni orkester g. Bonka Erwina.

Iskreno želimo, da bi naš Slovenski dan postal kulturn in naroden dogodek, dan pobude in razvedrila za vse Slovence v obeh Limburgih in v okolici.

Pridite! Povabite prijatelje!

Odbor društva „Slomšek“.

Naši pokojni: V Genku je v Gospodu zaspala vzorna krščanska mati, gospa Marija Komac, roj. Verhovnik. Skrbno je vzgojila številno družino. Dokler so ji moči dopuščale, se je redno udeleževala slovenskega in narodnega življenja. Zaslužila je, da jo ohranimo v hvaležnem spominu. Soprogu g. Antonu, hčeram in sinovom izrekamo toplo krščansko sožalje! Naj blaga žena počiva v božjem miru!

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, prtiličje-levo, Paris 15°, telefon 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak četrtek popoldne, druge dneve telefonirajte g. Čretniku, 636-80-68.

Lojze Ivanec in Nada Baša sta stopila na zakonsko življenjsko pot (Lyon-Morestel, Francija)

Ob romanju Slovencev v Lurd so vodili procesijo slovenski duhovniki. (Glej poročilo v prejšnji števil.)

Po krstu je bil vključen v božje ljudstvo Olivier André Černigoj, sin Valentina in Blandine Guhur.

Kakor vsako leto začenjamo z oktobrom *veronauk in šolo* za otroke, na kar ponovno opozarjamo in toplo vabimo naše družine.

Film o Slovincih v Nemčiji — V nedeljo, 29. oktobra, nam bo g. Turk, slovenski župnik v Esslingenu, predvajal filme o življenju naših rojakov v Nemčiji. Dobimo se takoj po maši v dvorani poleg naše cerkve. Vsi prijazno vabljeni!

LA MACHINE (Nièvre)

Skupna maša za Slovence bo v nedeljo, 15. oktobra, ob devetih dopoldne.

PAS-DE-CALAIS

Slovensko romanje na Loretto je letos izredno lepo uspelo. Ob 10. uri se je zbralo okrog 400 naših rojakov iz severne Francije v prostornem svetišču Matere božje. Iz Belgije so prihiteli naši rojaki s svojim dušnim pastirjem g. Gaberem iz Charlerois. Pevski zbor iz Bruay-en-Artois in organist Ivan-Peter Rebol sta dovršeno spremljala bogoslužje. G. Jožef Flis je prišel iz daljne Švedske in je s svojo besedo vžgal naša srca.

Pri popoldanski službi božji je krasno pridigal preč. g. Gaber

iz Belgije. Z našo nepozabno: „Marija, skoz' življenje“ smo po petih litanijah zaključili naše romanje. Obema gospodoma in vsem rojakom prisrčna zahvala!

Dragi starši, ne pozabite vpisati svojih otrok v *slovenski tečaj!*

Maše in obisk pokopališč za Verne duše bodo po vsakoletnem redu.

VZHODNA LOTARINGIJA

Z veseljem smo spet prejeli „Našo luč“. Po vseh kolonijah so izrazili, da so jo težko pričakovali.

Rojaki, ki so letošnje leto v izredno velikem številu odhiteli na počitnice, so se vrnili, enako otroci iz počitniških kolonij. Hvala Bogu, letos med nami ni bilo večjih nesreč. V raznih bolnicah in po domovih pa imamo veliko bolnikov in bolnic, pa jih izredno navdušenje za življenje drži v veselem pričakovanju zdravlja.

Po devetih mesecih bolnišnice je božja Mati izprosila *srečno smrt* 87-letni Rozaliji Anžlovar, roj. Seničar. Dan pred Marijinim vnebovzetjem je odhitela po plačilo za mnogoštevilne molitve rožnega venca, ki je vedno in vedno ovijal njene onemogle roke. V četrtek, 17. 8., je bila pokopana v Creutzwaldu. Jugoslovansko društvo „Jadran“ svoje članice ni pozabilo in je prihitelo z avtobusom in svojim zborom pod vodstvom g. Rohra na pogreb ter ji darovalo krasen venec. Od leta 1956 je

bila pokojnica vdova. Naj počiva v miru!

Po vseh župnijah v okolici so nedeljo za nedeljo prinašali stanovavci teh krajev otročiče h krstu, iz Farébersviller Cité pa so pripeljali malo Suzano Kastelec h krstu v Merlebach dne 3. 9. Njej in družini želimo srečno bodočnost!

Mesec oktober nima posebnih praznikov, meseca novembra pa bodo pokopališča spremenjena v vrtove. Ne pozabite svojih rajnih v molitvi, pri svetem obhajilu in sveti maši!

Poleg rednih nedeljskih maš v Merlebachu že danes objavljamo spored sv. maš v raznih kolonijah:

29. oktobra: Farébersviller Cité ob 17. uri,

31. oktobra: Cité Jeanne d'Arc ob 8. uri,

5. novembra: Cité la Chapelle ob 16. uri,

12. novembra: Cité des Chenes ob 16. uri.

Po vseh drugih kolonijah bodo sv. maše pravočasno oznanjene.

Pridite! Ko molimo za rajne, zmolimo še en očenaš za srečno zadnjo uro!

Zopet prosim vse rojake, da Vaše bolnike sporočite ali osebno ali po listku v nabiralniku na vratih naše misije, da prinesemo tolažbo bolnikom in Vam.

Stanko iz Merlebacha.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Konec je naših prijetnih počitnic. Iz raznih krajev smo se vsi srečno vrnili domov. Zdaj si pripovedujemo naša doživetja. Na cestah ni manjkalo nesreč.

Možje in žene, fantje in dekleta so morali zopet prijeti za delo, kar prve dni po počitku ni vedno lahko. Mladina pripravlja knjige, zvezke, svinčnike idr. za šolo, kjer ji bodo vlivali v glavo vse polno potrebnih, a tudi nepotrebnih reči, dobre vzgoje pa premalo. Vedno bolj sloni vzgoja samo na ramah staršev. Trikot dom — cerkev — šola, v katerem so nam rastle čvrsti mladci in mladenke, na žalost izginja. Kar eden zgradi, drugi podere. Mladina nima več doma. Samo jest prihaja domov, potem pa brž drugam. Vsi pa vemo, da ceste niso najboljše vzgojiteljice.

Mnogi si danes gradijo svoje hiše. Bog daj, da bi si z njimi zgradili tudi prijetne domove!

EPERNAY

Slovenci iz Epernaya in okolice bomo imeli prihodnjo slovensko mašo v nedeljo, 22. oktobra, ob 4. uri popoldne, zopet v kapeli sv. Vincencija Pavelskega na ulici Docteur Verron 26.

Na veselo svidenje!

nemčija

ZAPADNI BERLIN

Z veseljem ugotavljamo, da se med berlinskimi Slovenci ustvarja vedno bolj zavestna mašna skupnost. S številom udeležencev res še ne smemo biti zadovoljni, pač pa se veselimo tiste stotine rojakov, ki redno prihaja k maši in pri njej dejavno sodeluje, somašuje. Ko bi ti redni somaševavci tudi številneje in pogosteje prejeli sv. obhajilo, bi imeli zgledno mašno občestvo.

Junija smo imeli več lepih dogodkov: Prvo nedeljo smo sprejeli v svoje krščansko sredo rojaka, ki je prestopil iz mohame-

Prvo obhajilo v Berlinu

danske vere v katoliško. Po krstu, ki je bil med mašo, smo mu posamezno iskreno čestitali. — Drugo nedeljo je bila odprta seja cerkvenega sveta. Rojaki, ki so se seje udeležili, so se lahko seznanili s problemi, ki jih svet rešuje v dobro skupnosti. — Tretjo nedeljo je bilo prvo obhajilo otrok. Po maši smo prvoobhajancem in ostalim otrokom pripravili pogostitev. — Četrto nedeljo ni bilo običajne pridige, pač pa je duhovnik po evangeliju le vodil razgovor. Vsak prisotni je lahko povedal, kako je razumel berilo in evangelij, ali kaj ni razumel.

Julija in avgusta je skupina rojakov pridno pripravljala prostore, ki jih je berlinski škofijski ordinariat najel v Kolpingovem domu za dejavnost naše skupnosti. Treba je bilo opraviti razna zidarska, električarska, mizarska, ključavničarska in druga dela, da sta iz nekdanje množične spalnice nastali „slovenska dvorana in kmečka soba“, ki bosta služili našim rednim srečanjem ob sobotah in nedeljah. O ureditvi in blagoslovitvi teh prostorov bomo poročali v naslednji številki „Naše luči“.

Med 1. junijem in 1. septembrom

so postali kristjani naslednji otroci: Janez-Karel Simonič, Mirjana Šantl, Sabina Šebaj, Marko Deželak, Emil Žnidar, Kristina Žnidar, Robert Mahkovic, Sabina Mahkovic in Sonja Rak. Staršem in botrom iskreno čestitamo!

Odrasel je prejel krst Izidor-Izlet Behaderović. — Vsem krščencem želimo zdravja in osrečujočo krščansko rast! — Z zakramentom zakona sta osnovala življenjsko sožitje in krščansko družino Avguštin Dren in Velenja in Ana Polanec s Primskovega. Vso srečo!

ESSEN-BERLIN

Slovenski ansambel iz Essna je 2. septembra gostoval v Berlinu na veliki slovenski kulturni prireditvi in otvoritvi slovenskega doma. Ni bilo lahko v zadnjem trenutku poslati naše „Avsenike“ v

Slovenka iz Bottropa v Porurju pere ob studencu na Koroškem v času dopusta. Njene misli: „Ko bi bilo Porurje tako bujno zeleno in romantično, kot je Koroška, bi ga nikdar ne zapustila...“

Berlin. Nekateri muzikantje se še namreč niso vrnili z dopusta, vendar se je naš delovni odbor za prireditve toliko potrudil, da smo dobili nove zraven. Včasih čujemo kritiko, da naši muzikantje še nimajo potrebne „višine“, čeprav vadimo že skoraj vse leto. V opravičilo naj zato povemo z onim slovenskim pregovorom, ki pravi, da „Rim ni bil na en dan zgrajen“, da je tako tudi z nami. Zato pa kličemo fantom, muzikantom ansambla Alberta Pavšiča iz Primorske: Pogumno naprej, brez strahu pred vsako kritiko! Slovenskim rojakom v Berlinu pa čestitamo k njihovi lepi, kulturno-zabavni prireditvi!

Tudi pevske vaje, ki jih imamo ob nedeljah v pevski dvorani, bomo sedaj, ko smo se že skoraj vsi vrnili, zopet poživili. Glede naših prireditev, veselje, pa mislim, da je prav, da se veselimo in tudi zavrtimo; včasih pa imam le nekoliko strah, da tisto, kar je preveč, škodi.

Kulturno prireditev v Essnu-Altenessnu in veselico bomo imeli 15. oktobra in naslednjo že 5. novembra, vsakikrat začetek ob 17. uri v naši nam vsem dobro poznani dvorani Kolpingovega doma v Altenessnu. Že sedaj ste vsi povabljeni!

Krst sestrične in bratranca Mahkovic v Berlinu

V prejšnji številki „Naše luči“ smo brali, da imajo v Berlinu v Kolpingovem domu naši Slovenci za prireditev več prostorov na razpolago, sobo za pevske vaje, sobo za uradovanje, za seje odbora itd. Na koncu berlinskega poročila stoji zapisano, da vse to financira berlinska škofija. Vse to je lepo, vendar je nekdo to te dni kritiziral. Temu moramo v pomirjenje povedati, da imamo mi naše prostore v Essnu-Altenessnu vse brezplačno, niti enega pšeniga ne plačamo zanje ne mi ne škofija. Zato velja naša zares iskrena hvaležnost Kolpingovim sinovom iz Essna, ki nas tako ljubijo in spoštujejo, da nam vse — razen polnih steklenic piva — brezplačno nudijo. Seveda, kako dolgo?

HESSEN

Krščeni so bili: v Frankfurtu Karlinka Flajšman, hčerka Karla in Marte, roj. Vizjak; Viljem Cvek, sin Edvarda in Mare, roj. Buzuk; v Darmstadtu Mihael Ankerst, sin Marjana in Milke, roj. Ljiljak. Čestitamo in želimo, da bi starši in botri poskrbeli za res krščansko vzgojo svojih otrok!

Poročili so se: v Frankfurtu Maksimilijan Klasič iz Sela in Julijana Kukovec iz Drbetincev; v Offenbachu Ivan Juhart iz Kostanjevca in Ema Javernik iz Selnice ob Dravi. Obema paroma želimo vse dobro na novi poti!

Dve sliki in eno in isto dekle: Marja Bence, Slovenka iz Prekmurja! Mesto Essen šteje nekaj več kot 750.000 prebivavcev. Ko so te dni časnikarji mesta Essna iskali „pridno delavko, Nemko, ki naj bi bila z dušo in telesom pri svojem delu in poklicu“, so nemški časopisi prinesli tole sliko iz restavracije Overbeck pri glavnem kolodvoru. Drugo sliko istega dekleta iz cerkve pa prinašamo mi. Naša pripomba: Ko bi nemški časnikarji vedeli, da je to prekmurska Slovenka in ne Nemka... Kako so se vračunali! Slovenci v Essnu smo lahko na naše delavce in delavke ponosni!

Med krstom Karlinke Flajšman
v Frankfurtu

STUTTGART-OKOLICA

Binkoštno srečanje v Göppingu nam še živo stoji pred očmi, posebno še, ko je sedma številka „Naše luči“ prinesla toliko lepih slik in podrobnosti o njem. Še lep-

Materinska nedelja, 14. maja 1972, v Stuttgartu. Sami slovenski otroci! Nad 50 jih je. Ko so jih matere postavljale na stopnice pred cerkvijo za fotografiranje, so jih tudi očetje zdaleč ponosno opazovali.

še pa nam je predstavil potek letošnjega binkoštnega srečanja kratkometražni film, ki smo ga gledali v Esslingenu v nedeljo, 27. avgusta. V tem barvastem filmu je zajeta vsa pestrost tako cerkvene slovesnosti kot družabnosti v dvorani.

Letos kažejo naši rojaki na Württemberškem posebno zanimanje za sveto pismo. Tako moremo poročati, da je šlo to leto že 100 izvodov te lepe knjige med naše delavce in delavke. Ker je Mohorjeva družba v Celovcu ceno za „Družinsko sveto pismo“ s slikami znižala, je zadnji čas za to izdajo še posebno veliko zanimanja.

Tudi to pot lahko poročamo o več krstih. Naštetimo jih: v Stuttgartu *smo krstili* Tomaža Dressler, sinka Tomaža in Ane; Roberta Volk, sinka Zdravka in Ivane. V Esslingenu so prinesle h krstnemu kamnu svoje malčke naslednje družine: iz Hochwalda Franc in Jožica Umek hčerko Renato; iz Faurndaua Anton in Ana Hergula hčerko Klavdijo; iz Mettingena Werner in Kristina Hohlbauch sinka Andreja. V Crailsheimu je obilila krstna voda Silvana Zavrtanik, sinka Mirka in Danice. — Vsem mladim družinam tople čestitke!

Pred poročni oltar so šli trije pari: Mirko Zavrtanik, rojen v Ptuj, z Danico Ukmar iz Slatine; Tomaž Dressler, rojen v Pogledu, z Ano Trstenjak, rojeno v Žepovcih; Anton Hergula, rojen v Cvetkov-

cih, z Ano Raušl, doma v Središču ob Dravi. — Vso srečo na skupni življenjski poti!

WÜRTTEMBERG-OBERLAND

Sveti krst so prejeli: v Ravensburgu Olga Dovjak, hči Matija in Julijane, roj. Tomažič; v Ulmu pa Tanja Lempl, hči Ivana in Trajanke, roj. Panevske, ter Irena Kalan, hči Antona in Marjane, roj. Ferlinc.

Cerkveno poroko sta sklenila v Ravensburgu Matija Dovjak iz Ljubljane in Julijana Tomažič ob Sv. Martina na Bledu.

Vsem želimo obilo božjega blagoslova!

Slovenski duhovnik vam javlja, da ima sedaj že telefon s številko 2 20 00, krajevna številka (Vorwahl) pa je 0751.

Sedaj, ko so tedni dopusta za nami, ste zopet lepo vabljeni, da se polnoštevilno udeležujete slovenskih maš!

BAVARSKA

MÜNCHEN

Po počitnicah smo spet začeli z našim rednim župnijskim življenjem: s *slovensko šolo* za predšolske in šolske otroke, izmenoma vsako soboto, s *tečajem nemščine za odrasle* — doslej imamo izdelane že tudi tri zvočne trakove po nemški vadnici, s *pevskimi vajami* moškega in mešanega zbor, z *debatnimi urami* in ostalim.

Zaščita delavčevih pravic

jugoslovanskih delavcev, začasno zaposlenih v ZRN

PRIHOD DRUŽINSKIH ČLANOV K DELAVCU

Družinske člane more delavec praviloma dobiti k sebi šele po enem letu bivanja v ZR Nemčiji. Kot družinski člani pa so tu mišljeni le zakoski drug in otroci do 21. leta starosti. Delavec pa mora pred prihodom družinskih članov preskrbeti ustrezno stanovanje, to je, biti mora dovolj veliko in tudi vsestransko primerno opremljeno. Ko delavec tako stanovanje dobi, mora pri uradu za tujce vložiti prošnjo za dovoljenje za bivanje za družinske člane. Tej prošnji pa mora biti priloženo potrdilo občine, da delavec dejansko razpolaga s primernim stanovanjem. Ako teh pogojev delavec ne bi izpolnil ali bi družinski člani prišli prej, preden bi bilo izdano potrebno dovoljenje, je nevarnost, da bi se morali družinski člani prisilno in na stroške delavca vrniti v domovino.

Družinski člani pa imajo pravico do obiskov, za kar ne potrebujejo vizuma, obiski pa morejo trajati največ 3 mesece. Med obiskom pa družinski član ne sme biti zaposlen. Ako ima delavec pri sebi šolo-obvezne otroke, mora o tem obvestiti najbližje diplomatsko ali konzularno predstavništvo zaradi navodil o šolanju.

POVRATEK V DOMOVINO IN POTNI STROŠKI

V dogovorih, ki so bili sklenjeni med SFRJ in ZR Nemčijo o zaposlovanju v ZR Nemčiji, je delavcem, ki po redni poti odidejo na delo, zagotovljeno, da bodo delo tudi dejansko dobili. Ako bi iz kateregakoli vzroka delavec brez svoje krivde dela ne dobil, krije potne stroške za povratek v domovino delodajavec ali delovni urad.

Prav tako krije potne stroške za povratek v domovino delodajavec, ako je delavec ostal na delu toliko časa, kolikor je bilo to določeno z delovno pogodbo, oziroma, ako do prekinitve delovnega razmerja ni prišlo po delavčevi krivdi. Ako pa do prekinitve delovnega razmerja pride po delavčevi krivdi, potem potnih stroškov za povratek v domovino ne prevzame delodajavec.

Kaj mora storiti delavec, kateremu je delovno razmerje prenehalo, preden se vrne v domovino?

Vsak naj najprej vsestransko preveri, ali je dosegel vse svoje pravice in opravil svoje dolžnosti. Najprej naj ugotovi, ali je bil za svoje delo tudi pravilno izplačan, koliko je plačal davka in ali mu je vrnjen del, ki ga je morebiti plačal preveč.

Dalje naj se pred vrnitvijo vsak dobro pozanima za jugoslovanske carinske predpise, da bi mogel pametno presoditi, ali je koristno kupiti določene stvari, ki jih misli vzeti s seboj. Priporočljivo je, da denar, ki ga je imel morda naloženega v banki, pred odhodom dvigne. Ni pa najbolj pametno denar nositi s seboj v žepu; mnogo varneje je, da ga preko banke nakaže na svoj devizni račun v domovini ali na svoj domači naslov.

Po vrnitvi v domovino se mora delavec javiti pri zavodu za zaposlovanje, kar je v delavčevo osebno korist, saj more tako biti deležen pravic zavarovanja za primer nezaposlenosti in s pomočjo zavoda za zaposlovanje more iskati tudi primerno novo zaposlitev v domovini.

DRŽAVLJANSTVO, DRUŽINSKO RAZMERJE IN OSTALE PRAVICE

DRŽAVLJANSTVO

Po jugoslovanskih zakonih o državljanstvu so jugoslovanski državljani vse osebe, ki so dne 28. avgusta 1945 imele jugoslovansko državljanstvo, in osebe, ki so bile rojene ali so se za stalno naselile v Jugoslaviji pred 15. majem 1945, ako do dne, ko je začel veljati novi zakon o državljanstvu (1965), niso izjavile, da imajo drugo državljanstvo. Tisti jugoslovanski državljani, ki so se za stalno izselili iz Jugoslavije in pridobili drugo državljanstvo, niso jugoslovanski državljani od dne, ko je stopil v veljavo imenovani zakon o državljanstvu, ako to ne nasprotuje meddržavnim sporazumom.

Po novem zakonu o državljanstvu se jugoslovansko državljanstvo doseže:

po poreklu, z rojstvom na ozemlju Jugoslavije, prirojenjem in na osnovi mednarodnih sporazumov.

Po poreklu dosežejo jugoslovansko državljanstvo:

- a) otroci, katerih oče in mati sta v času otrokovega rojstva jugoslovanska državljana, ne oziraje se na kraj rojstva,
- b) otroci, ki so rojeni na ozemlju Jugoslavije in katerih eden od staršev je jugoslovanski državljan,
- c) otroci, ki so rojeni v inozemstvu, pa je eden od staršev jugoslovanski državljan, drugi pa brez državljanstva.

Otroci, ki so rojeni v inozemstvu, pa je le eden od staršev jugoslovanski državljan, dosežejo jugoslovansko državljanstvo, ako so vpisani v knjigo jugoslovanskih državljanov pred dopolnjenim 18. letom starosti. Te knjige državljanstva vodijo v inozemstvu jugoslovanski konzulati, v Jugoslaviji pa občinski organi notranjih zadev.

Otrok, ki je rojen na jugoslovanskem ozemlju, pa so starši neznani, oziroma ni znano njihovo državljanstvo, ali so brez državljanstva, postane jugoslovanski državljan.

S prirojenjem dosežejo jugoslovansko državljanstvo osebe, ki so dopolnile 18 let starosti in so dosegle odpust predhodnega državljanstva, potem pa so neprekinjeno živele na jugoslovanskem ozemlju, in ako pristojni organi ocenijo, da bodo lojalni državljanji. Ako potrdila o odpustu iz prejšnjega državljanstva te osebe ne morejo predložiti, zadostuje, da se z osebno izjavo odrečejo prejšnjemu državljanstvu.

Jugoslovanski izseljenci in njihovi družinski člani morejo doseči jugoslovansko državljanstvo s prirojenjem, ako so dopolnili 18 let starosti in so v svojem odnosu korektni do naše države.

Pogosto jugoslovanski državljanji ali državljanke sklepajo zakon z državljanom druge države. Zakonski drug, ki ima drugo državljanstvo, more doseči jugoslovansko državljanstvo brez posebnih pogojev. Zadostuje, da se lojalno in prijateljsko obnaša do Jugoslavije.

Kdaj in kako jugoslovansko državljanstvo preneha?

Jugoslovansko državljanstvo preneha z odpustom, odpovedjo, odvzemom in na osnovi meddržavnih sporazumov.

- a) odpust morejo doseči osebe, ki odpust zahtevajo in izpolnjujejo sledeče pogoje:
 - da so dopolnile 18 let starosti,
 - da ni ovir glede vojaške obveznosti,
 - da so izpolnile svoje dolžnosti javnega značaja (poravnale dolgove socialnega zavarovanja in davčne obveznosti) in obveznosti do družinskih članov, ki živijo v Jugoslaviji,

— da proti njim ne teče kazenski postopek v Jugoslaviji,

— da so predložile dokaz, da so ali da bodo sprejele tuje državljanstvo.

Kljub vsem izpolnjenim pogojem pa je možno, da pristojni organi prošnjo za odpust zavrnejo iz razlogov, ki izhajajo iz meddržavnih odnosov med Jugoslavijo in državo, v kateri se določena oseba misli nastaniti.

Jugoslovanski državljanji, ki so bili rojeni in živijo v inozemstvu, se morejo odreči jugoslovanskemu državljanstvu po dopolnjenem 18. letu starosti, ako imajo tuje državljanstvo in to zahtevajo pred 25. letom starosti od jugoslovanskega konzulata ali zveznega sekretariata za notranje zadeve. Po 25. letu pa se te osebe morejo odreči jugoslovanskemu državljanstvu v primeru, da proti njim ne teče kazenski postopek in da so izpolnile svoje obveznosti zakonskega in družinskega stanja do oseb v Jugoslaviji in obveznosti do naše države. Ako odpust zahtevajo za svoje otroke starši, ki so zase dosegli odpust iz našega državljanstva na podlagi odpovedi, je to možno za otroke do 18. leta; ako pa je otrok že dopolnil 14 let, je potreben tudi otrokov pristanek.

Jugoslovansko državljanstvo more pristojni organ odvzeti le tistim osebam, ki s svojo sovražno dejavnostjo proti jugoslovanski državi škodujejo interesom in ugledu Jugoslavije v inozemstvu, kakor tudi osebam, ki so člani organizacij, ki se s svojim delovanjem borijo proti ustavnemu družbenemu redu Jugoslavije. Državljanstvo se more odvzeti tudi jugoslovanskim državljanom, ki živijo v inozemstvu, pa se protivijo izpolnjevanju odločb jugoslovanskih sodišč ali upravnih organov in ako izrecno zavračajo izvrševanje dolžnosti, ki jih jugoslovanskim državljanom nalaga ustava, ali če so člani organizacij, ki nasprotujejo Listini združenih narodov ali Listini splošnih človeških pravic.

Zahteva za odpust iz državljanstva se v inozemstvu predloži najbližnjemu konzularnemu predstavništvu, v Jugoslaviji pa občinskemu organu za notranje zadeve, odločitev pa je stvar zveznega sekretariata za notranje zadeve.

DRUŽINSKO RAZMERJE

1. Sklepanje zakonskih zvez v ZR Nemčiji

Za sklepanje zakonske zveze jugoslovanski konzulati nimajo nikakršnih pooblastil. Zato morejo jugoslovanski državljanji skleniti zakon ali v domovini ali pa pred matičnim uradom ZR Nemčije v kraju svojega bivanja v ZR Nemčiji. Ne morejo pa skleniti zakona pred nemškim matičnim uradom osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev, ki jih za sklepanje zakona zahtevajo naši jugoslovanski predpisi. Po jugoslovanskih zakonih morejo skleniti zakon osebe, ki so dopolnile 18 let starosti, ki so duševno zdrave in niso v sorodstvu med seboj. Osebe, mlajše od 18 let, pa morejo skle-

niti zakon le na podlagi posebnega dovoljenja, ki ga izda sodišče.

Za sklenitev zakonske zveze so potrebni sledeči dokumenti:

- veljavni jugoslovanski potni list, v katerem je tudi nemško dovoljenje za bivanje;
- izpisek iz rojstne matične knjige novejšega datuma, ki ga izda jugoslovanski pristojni organ na večjezičnem obrazcu na podlagi pariškega dogovora iz leta 1956 (zato prevod ni potreben);
- potrdilo o samskem stanu, ki ga izda občina rojstnega kraja.

Za razvezo (civilno) ali razveljavljenje zakonske zveze so praviloma pristojna sodišča tiste države, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.

2. Prijava rojstva otroka

Vsako rojstvo otroka morajo starši, ki živijo v ZR Nemčiji, prijaviti jugoslovanskemu konzulatu s predložitvijo izpiska iz rojstne matične knjige, ki ga je izdal matični urad v kraju rojstva otroka. Nemški matični urad mora izdati izpisek na večjezičnem obrazcu v skladu s pariškim dogovorom iz leta 1956 zato, da ni potreben ne prevod niti overitev izpiska (Internationale Geburtsurkunde). Ta izpisek iz rojstne matične knjige pošlje jugoslovanski konzulat v Jugoslavijo, da otroka vpišejo v jugoslovanske matične knjige in v knjigo jugoslovanskih državljanov.

3. Dolžnost vzdrževanja družine

Po zakonu o odnosih med starši in otroki in določbah o zakonski zvezi so starši dolžni oskrbovati in vzgajati svoje mladoletne otroke (do 18. leta) in zanje vsestransko skrbeti. To dolžnost imajo tudi do otrok, ki redno študirajo, dokler rednega študija ne končajo. Zakonca sta si dolžna tudi medsebojno pomagati in v določenem pomenu drug drugega vzdrževati. Glede izpolnjevanja svojih starševskih dolžnosti je večina vestna, so pa tudi primeri, ko so te dolžnosti očitno zanemarjene. Takšni starši hudo kršijo zakonske določbe. Dolžnost vzdrževanja družine in vseh njenih članov, kakor to zakon predvideva, je zelo važna in se ji nihče ne more izogniti. V tem pogledu so jugoslovanski in nemški zakoni zelo strogi. Poleg teh državnih zakonov pa veljajo še določbe mednarodnega dogovora o izvrševanju alimentacijskih zahtev, ki sta jih sprejeli Jugoslavija in ZR Nemčija. Zato je možno doseči izvrševanje odločbe sodišča o vzdrževanju otrok, za delo nesposobnega zakonskega druga in starostno oslabilih staršev ne glede na to, ali obveznik prebiva v Jugoslaviji ali v kateri drugi državi.

Ako tožena stranka stanuje v ZR Nemčiji, potem zakonski drug ali oskrbnik, ki skrbi za toženčeve otroke, vloži zahtevek za vzdrževanje preko urada za zaščito jugoslovanskega premoženja v inozemstvu pri zveznem sekretariatu za finančne zadeve v Beogradu in k zahtevi priloži potrebne dokumente. Zakonski

drug, ki vloži zahtevo vzdrževanja zase ali za otroke, more to storiti, ne oziraje se, ali je zakonska zveza razvezana ali ne, kakor tudi v primeru, da je otrok nezakonski, pa je oče otroka priznal za svojega ali je očetovstvo ugotovilo sodišče, oziroma da je otrok posvojen. Dalje tudi ni odločilno, ali je bil toženi prej z odločbo sodišča obsojen na vzdrževanje. Zadostuje dejstvo, da ne pošilja za vzdrževanje denarja ali podpore v materialni obliki, kolikor je pač za življenje potrebno. Dolžnost vzdrževanja tudi ni odvisna od državljanstva in ostane v vsakem primeru nepreklicna.

ŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE OTROK IN ODRASLIH V ZRN

Šolska obveznost v ZRN je znana že zelo dolgo in je zelo strogo izvajana. V ZRN normalno ni otroka, ki ne bi dokončal obveznega šolanja. Obvezno šolanje traja v ZRN do izpolnjenega 18. leta, pa naj otrok po dokončani osnovni šoli, ki traja 9 let, nadaljuje šolanje na srednji, višji šoli ali na gimnaziji, oziroma nadaljuje šolanje na kakih poklicnih šoli.

Za duševno zaostale otroke obstajajo posebne šole, enako tudi za telesno obremenjene.

Proti predčasnemu zaključku šolanja je eno najuspešnejših sredstev onemogočenje učenja poklica tistim, ki niso končali obvezne osnovne šole. To je zelo pomembno za otroke jugoslovanskih delavcev v ZRN. Kdor namreč nima dokončne osemletke ali devetletne nemške šole, ne more v poklicni izobrazbi doseči višje stopnje od polkvalificiranega ali nekvalificiranega delavca. Zaradi dejstva, da delavec brez kvalifikacije nima mnogo možnosti, da bi v bodočnosti mogel napredovati in si izboljšati življenjske pogoje, imajo starši pomembno nalogo, da pravočasno skrbijo za primerno izobrazbo svojih otrok. Ako otrok v Jugoslaviji ni dokončal osnovne šole, v Nemčiji pa se želi izučiti v poklicu, more obiskovati dopolnilno večerno šolo, ki so jih v Nemčiji že pred nekaj leti organizirali predvsem zaradi številnih otrok tujih delavcev. V teh šolah morejo tudi odrasli dokončati osnovno šolo. Tečaje v teh dopolnilnih šolah organizirajo sindikati ob sodelovanju s socialnimi ustanovami.

V zadnjem času pa se poleg teh pomožnih dopolnilnih šol v vseh večjih krajih po Nemčiji ustanavljajo posebni razredi s poukom v materinem jeziku. V teh šolah se poleg splošnega nemškega učnega načrta poučujejo posebni predmeti, kot npr. domači materin jezik, domača zgodovina, zemljepis, ipd. To je posebno važno za tiste otroke, ki prekinejo nemško šolanje in se vrnejo v domovino. Ako namreč niso obiskovali teh učnih ur, jim doma nemška šola ne more biti priznana in torej ne morejo doma normalno nadaljevati šolanja.

Stroški šolanja v osnovnih šolah so v Nemčiji sorazmerno majhni, saj se ne plačuje šolnina, pa tudi šolske knjige dobijo otroci od šole vsako leto brez-

plačno. V teh razredih poučujejo naši domači učitelji.

Pomoč pri opravljanju šolskih nalog:

Omenjeno je bilo že, da so šole s posebnimi razredi, v katerih se poučuje v domačem jeziku, le v večjih krajih v Nemčiji.

Naši delavci pa pogosto žive v manjših nemških mestih, kjer morejo njihovi otroci obiskovati le šole, v katerih se poučuje v nemškem jeziku. Majhni otroci, ki so doma morda obiskovali le malo šolo ali otroški vrtec (morda niti to ne), se prav hitro in dobro nauče nemškega jezika, drugače pa je s tistimi, ki so doma dokončali že nekaj razredov. Le-ti imajo več težav v šoli. Navadno sta oba roditelja redno zaposlena, otroci so praktično ves dan prepuščeni sami sebi, pri reševanju šolskih nalog in težav jim starši ne morejo pomagati. Največja težava pri večjih otrocih je slabo obvladanje nemškega jezika. V premagovanju teh težav pomagajo po mnogih mestih posebne ženske organizacije. Te skupine nemških žen, ki otrokom pomagajo pri opravljanju šolskih nalog, delujejo po večjih in manjših mestih v sklopu šolskih, karitativnih in socialnih ustanov. O delovanju teh skupin se morejo starši informirati pri šolskih upravah.

Učenje poklicev in šole za učence v proizvodnji:

Dekle ali fant iz Jugoslavije, ki bi dokončala v Nemčiji osnovno šolo in bi se hotela še poklicno izučiti, navadno ne bosta naletela na večje težave, prav nasprotno pa je pri mladih ljudeh, ki so s starši prišli v Nemčijo po doma dokončani osnovni šoli in se zdaj v Nemčiji želijo izučiti poklica. Tudi v tem primeru je nujen problem znanje jezika.

Zato naj bi se vsak obrnil najprej na pristojne poklicne posvetovalce (Berufsberatung) za poklicne in industrijske dejavnosti. Mnogi prav težko razumejo, kolikega pomena je znanje nemškega jezika, ker ne mislijo na to, da mora vsak učenec v času poklicnega šolanja obiskovati posebno poklicno šolo (Berufsschule), kjer je treba vsak teden prisostvovati raznim predavanjem in pisati zahtevne naloge v nemškem jeziku.

Zato pa urad za delo postavlja pogoj, da tisti, ki se želi poklicno izučiti, najprej obiskuje tri- do petmesečni tečaj nemškega jezika. Ti tečaji so v glavnem v vseh večjih mestih po Nemčiji. Vendar je treba vedeti, da navadno tudi ti tečaji ne morejo nuditi vsega potrebnega znanja, saj so prekratki, da bi bilo to mogoče pričakovati.

V Nemčiji morejo svoje poklicno izobraževanje vsekakor nadaljevati vsi tisti, ki so z njim začeli že v domovini, pa so ga morali zaradi odhoda v Nemčijo prekiniti. Poklicno izobraževanje traja v Nemčiji

navadno tri leta, ponekod pa tudi štiri. Učenje v poklicu poteka vedno v dveh smereh: v delavnici in v šoli, to je pri privatnem delodajavcu (mojstru ali v tovarni) in v šoli teoretičnega pouka, ki sta medsebojno povsem ločeni. V času šolanja pripada vsakemu učencu določena denarna nagrada (v prvem letu šolanja 100—150 DM), ki se z vsakim letom poveča. Poleg tega pa poklicni učenec prejema del nagrade tudi ob Delovnega urada. To je dodatek za učenje in izobraževanje!

Starši, ki imajo majhne zasluge, morejo dobiti posebno dodatek za poklicno izobraževanje svojih otrok!

Šolanje in izobrazba odraslih:

Mnogi delavci bi se radi priučili kakega poklica ali se izpopolnili v svojem poklicu. Navadno se ta možnost zainteresiranim nudi v večernih šolah. Potrebno pa je povedati, da je realna možnost nudena le določenim specialnim usmeritvam.

O možnostih posebnih poklicnih izpopolnitev pa se mora vsak posameznik posebej informirati pri pristojnih organih.

RAZNI NASVETI:

● V primeru, da delavec iz Jugoslavije, zaposlen v Nemčiji, ki je šel domov na dopust, zbolí, naj predloži doma v bolnici bolniški list, ki ga mora seveda pred odhodom na dopust v Nemčiji dobiti. S tem ima pravico do vse bolniške oskrbe doma, stroške pa obračunata zavarovalna zavoda med seboj.

● Če pride kdo iz Jugoslavije v Nemčijo na obisk, pa tu zbolí, naj si preskrbi od Zavoda za socialno zavarovanje v Sloveniji formular „Yu 6“. Tega predloži v Nemčiji krajevni bolniški blagajni (ADK — Allgemeine Ortskrankenkasse), pa bosta oba ta zavoda stroške med seboj poračunala.

● Ko se prijavite za delo v tujini, se prepričajte o tem, ali boste delali pri nemškem ali pri jugoslovanskem podjetju; ali boste imeli v podjetju, v katerem boste zaposleni, pravico do otroških doklad (Kindergeld) in do denarnega nadomestila v bolnišnici (Krankengeld).

Vedno in povsod zahtevajte delovno pogodbo, ki si jo pustite podrobno razložiti, preden jo podpišete! Dogaja se, da nekatera naša podjetja z delavci le mešetarijo; dalje, da so delavci pogodbo, na kateri je bilo napisano samó ime, na hitro podpisali, da pa ne poznajo najosnovnejših pravic, ki jih imajo; in da ponekod še niso prejeli otroških doklad za mesec nazaj, ker obstaja spor, ali je podjetje nemško ali jugoslovansko, nemške oblasti pa za jugoslovanska podjetja otroških doklad ne izplačujejo.

Gabrijel Meglič, Sonja Muršič in Gabrijelica Zagoričnik so imeli za krst v Esslingenu v Nemčiji lep dan, kar pove jasna slika.

Mihael in Anica Masle sta v Stuttgartu ponosno pritisnila na srce svoja dvojčka Mihaela in Teodorja, ko sta po krstu postala božja otroka.

1. oktobra bomo priredili *romanje in izlet* v Berchtesgaden, 15. oktobra bomo imeli svojo tradicionalno *vinsko trgatév*. Z oktobrom se bo začel za žene in dekleta *tečaj za narodno vezenje*.

Krščena je bila Irena Volavšek, prvorojenka Jožeta in Milice, roj. Centrih. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vse dobro v življenju!

švedska

Kulturno življenje v Köpingu se je začelo prebujati. Preteklo leto v decembru se je pričel pouk slovenskega jezika za naše otroke. Otroci so radi obiskovali slovensko šolo in bodo tudi nadaljevali z učenjem materinščine.

Preden smo se odpravili na dopust k svojim domačim v domovino, smo se zbrali v dvorani, kjer smo si ogledali slovenski film „Pisma z gora“. Čeprav je bil film kratek, smo ga bili veseli, saj nam je v barvah približal domovino z vsemi njenimi planinskimi čari. Tudi naši otroci so nam pridali

delček spomina na dom, ko so peli in deklamirali slovenske pesmi.

Naše srečanje smo zaključili z domačo zabavo. Po dvorani so zveneale slovenske pesmi naših ansamblov. Kar dobro smo se razživeli v plesu in petju. Preden smo se razšli, smo sklenili, da se bomo po povratku iz domovine zopet srečali.

nizozemska

Nova članica Cerkve: V družini g. Slavka in ge. Marije Kropivšek iz Lindenheuvela se je rodila hčerka prvorojenka, ki je ob krstni vodi dobila ime Marija-Majda. Iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova!

Naši bolniki: Gospa Reberšek iz Lindenheuvela je že dalj časa v bolniški oskrbi v Geleenu. Zvesti članici naše skupnosti pošiljamo iskrene pozdrave z željo, da bi se ji zdravje že skoraj obrnilo na bolje!

Slovenci v Köpingu na Švedskem v veselem kramljanju pred pričetkom filma

Švica

Nismo še poročali, da smo v Zürichu imeli zadnji čas že dvakrat skioptično predavanje. Prvo nedeljo v juliju smo občudovali Holandijo, prvo nedeljo v septembru pa lepoto Jalovca in Vršiča, slovenskih planin, kamor so se med dopustom povzpeli naši švicarski planinci.

Zdaj se je zopet začelo redno življenje med nami. Večina se je že vrnila z dopusta, bolj redki pa še odhajajo, ker jih vabi sladko grozdje v domače vinograde.

Dotok v Švico se je zelo ustavil, posebno iz Slovenije. Redki prihajajo z letnim dovoljenjem, največ so sezonski delavci. V tem letu jih je prišlo kakih 300, ki so zaposleni v različnih strokah, največ jih je pri stavbarstvu. Nekateri so se pa z dopustom za stalno poslovili od Švice. Mnogi so menjali službeno mesto in po treh letih tudi kanton. Nastalo je pravo preseljevanje iz kraja v kraj, tako da ne moremo več voditi točnega imenika in imeti z vsem stika, ker ne sporočijo svoje preselitve.

Red sv. maš v oktobru: Mesec oktober ima pet nedelj. Nedeljske maše ostanejo kakor dosedaj in sicer na 1. in 3. nedeljo v Amriswilu in Zürichu, 2. nedeljo v Solothurnu in Oltenu, na 4. nedeljo v Rapperswilu in na 5. nedeljo v Bernu. Sobotne maše pa bodo na sledeče datume: 7. oktobra v Bazlu, 14. oktobra v Appenzellu, 21. oktobra v Winterthuru in 28. oktobra v Fribourgu pri sestrah frančiškankah. V nedeljo, 29. oktobra, bo slovenska maša v Bernu ob 17. uri v kripti cerkve Bruder Klaus na Segantinstrasse.

Po sv. krstu so postali božji otroci: V Winterthuru Marijan Faletič, sin Antona in Dragice, roj. Kokošin; v Oltenu Miroslav Smrekar, sin Miroslava in Angele, roj. Sintič; v Zürichu Ingrid Marc, hči Borisa in Anice, roj. Debevec; Andreja Sedeljšak, hči Janeza in Jožice, roj. Krump; Primož Grašič, sin Janeza in Matilde, roj. Fidler. Staršem čestitamo, otročičem pa želimo vse dobro!

Dobre knjige

V DVOJE —
knjiga za poročence

Namen knjige ki jo je priredila Komisija za pastorecijo družine pri Medškofijskem pastoralnem svetu, je, kot pravijo prireditelji v uvodu, tale: „Že dolgo pogrešamo knjigo, ki bi pomagala zakoncem, zlasti mladim, da bi lepše zaživeli svojo ljubezen. Knjiga se ne dotika vseh družinskih vprašanj, temveč je bolj pomoč za mlade zakone. S to knjigo bi radi pomagali zakoncem pri njihovi osebni rasti kot tudi pri vzgoji otrok.“

Poglavja sama zgovorno nakažejo vsebino knjige: Skrivnost krščanskega zakona (p. Miha Žužek), Življenje zakoncev — zdravnikova beseda (primarij dr. Eman Pertl), Krščanska zakonska ljubezen (dr. Štefan Steiner), Šola skupnega življenja (Majda Musek), Vzgoja otroka v družini (dr. Valter Dermota), Smernice za versko vzgojo predšolskih otrok (Jože Bertoncelj), Krščansko urejanje rojstev (dr. Štefan Steiner).

Gotovo bo knjiga zelo dobrodošla posebno našim mladim družinam. Toplo jo priporočamo.

Janez Jelen:
ENKRAT ŽIVIMO

V seriji rakovniških knjižic je izšlo delce s tem naslovom, ki govorijo v umetno zgrajeni zgodbi o zadnjem smislu življenja. Namen teh knjižic je postavljati majhne kliče ob pot, nič več. In ta namen knjižice tudi dosegajo.

DRUŽINSKA PRATIKA 1973

Celovška Mohorjeva je že izdala Družinsko pratiko 1973. Pratika je spet polna majhnih zanimivosti, kar je poleg koledarskega dela za vsako pratiko značilno. Sezite po njej!

Ciril Žebot:

SLOVENIJA VČERAJ, DANES IN JUTRI, II. DEL

France Popit, predsednik CK ZKS je 15. decembra 1971 izjavil: „Z omalovaževanjem razredne politike so nam vsiljevali nacionalizem... Naj omenim Žebotovo teorijo ‚nacionalne sprave‘...“ In Edvard Kardelj je rekel 4. julija 1972: „Nekateri... govore o potrebi nekakšne ‚nacionalne sprave‘ in to z lažnimi trazami o demokraciji...“

Kakšna je teorija prof. Žebota, lahko berete v njegovi knjigi Slovenija včeraj, danes in jutri, II. del.

Dr. Jakob Aleksič

ERICH VON DÄNIKEN IN SVETO PISMO

Leta 1968 je izšla v Švici von Dänikenova knjiga SPOMINI NA PRIHDNOST, leta 1969 pa NAZAJ K ZVEZDAM. Knjigi sta doživeli senzacionalen uspeh med bralci. Jedro pisateljeve podme ne je, da so nekoč pristala razumna bitja z drugih planetov na naši zemlji. V tehtni razpravi dokáže dr. Aleksič Dänikenu popolno neznanstvenost.

VATIKANSKI RADIO

ob nedeljah, torkih, petkih, sobotah ob 19. uri na kratkih valovih 48.47, 41.38, 31.10 m in na srednjem valulu 196 m, oziroma na frekvencah 6.190, 7.350, 9.645, 1.529 kilohercov.

Vsako tretjo nedeljo v mesecu je posebna oddaja za bolnike.

„DEUTSCHE WELLE“ V KÖLNU

vsak dan od 15,45 in poleg tega ob nedeljah od 9 do 9,25 na kratkih valovih 25, 31, 49 m.

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Veliko odobravnje občinstva je žela radijska igra Alojza Rebule „Pilatova žena“ v dramatisaciji in režiji Nikolaja Jeločnika. Trikrat so jo postavili na oder. S tem je dosegla Slovenska kulturna akcija število enainšestdesetih predstav. Poleg že uveljavljenih starejših igravcev so se izkazali na odru mlajši, rojeni v Argentini. Ti igralski talenti družijo slovensko tradicijo s sokovi kulturnih dosežkov ameriškega juga. — Že tradicionalno slovensko romanje, katerega se je udeležilo veliko rojakov v Lurd, predmestje Buenos Airesa, se je vršilo pod geslom: „Naj bi Mati božja gradila med nami Kristusovo Cerkev, božje kraljestvo.“

AVSTRALIJA — Tudi Slovenci se z mašami na domu pripravljajo na mednarodni evharistični kongres, ki bo drugo leto v Melbourne. Ob tej priliki pričakujejo ponovni papežev obisk. — Rojaki imajo v Adelaidi nov Slovenski dom. Po otvoritvi in blagoslovitvi je sledila domača zabava. Za „štimo“ je poskrbel kvintet „Triglav“.

ČILE — S. Vincencija Kaplja, bivša predstojnica vseh slovenskih usmiljenk, je proslavila svojo 80-letnico. Do pred kratkim je pa bila predstojnica slovenskih usmiljenk v Santiagu. Neumorni delavki čestitamo!

KANADA — Na tisoče Slovencev se je zbralo na Slovenskem letovišču blizu Boltona k procesiji sv. Rešnjega Telesa. Ni bil samo verski, temveč tudi narodnostni praznik. Taki prazniki pomagajo kljubovati brezizrazni družbi, ki uničuje vsakovrstni idealizem.

ZDA — Poletni meseci so bolj primerni za prebivanje v naravi kot pa v zaprtih prostorih. Zato so bili pikniki v poletnih mesecih glavna dejavnost ameriških Slovencev. Med drugimi so piknike priredili Društvo najsvetejšega Imena, Ameriška dobrodela zveza in društvo „Tabor“. — Izšla je knjiga o misijonarju Buhu, ki je 58 let deloval v državi Minnesoti. Zadnjo službo je opravljal kot generalni vikar duluthske škofije.

MANJŠINSKI KONGRES V TRBIŽU

Od 7. do 10. septembra se je vršil pokrajinski kongres narodnostnih skupin v Trbižu.

Podpredsednik Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti dr. Vospernik iz Koroške je v pozdravu povedal tudi tole: „Žal nam ni uspelo pridobiti tudi Slovenije za sodelovanje. Oblasti v Ljubljani so vztrajale na trdem stališču, da z organizacijo, ki ima kot člane tudi emigrantske skupine, ni možno kakršnokoli sodelovanje. To trdo stališče je za nas nerazumljivo, ker se v njem zrcali dogmatičnost nekaterih nazorov.“

O narodno-političnem položaju koroških Slovencev je poročal dr. Inzko. Govoril je o trenutno najbolj perečem deželno-političnem problemu, o dvojezičnih krajevnih napisih:

„Slovenska krajevna imena so danes osporavana, kljub temu da jih slovenska manjšina uporablja že skozi stoletja. Ne le to, število vasi, ki naj bi dobila tudi dvojezične krajevne napise, je bilo z zakonom skrčeno na 205 vasi oziroma naselij. To pa je protiustavno in ne odgovarja ne črki ne duhu avstrijske državne pogodbe.“

O Slovencih na Tržaškem, Goriškem in v Videmski pokrajini je govoril dr. Bratuž. Med drugim je dejal:

„Vseh Slovencev v Italiji, v vseh treh pokrajinah, je 100.000.“

Šolski položaj na Tržaškem je ugoden, v Trstu obstaja zelo živahno kulturno življenje, obstajajo tudi gospodarske, socialne, pravne, sindikalne in dobrodelne organizacije, tržaški Slovenci imajo zelo živahno politično dejavnost.

Goriški Slovenci so imeli vedno visoko stopnjo narodne zavesti. Danes imamo v Gorici vse slovenske osnovne in srednje šole, bogato kulturno življenje, zelo razširjen tednik „Katoliški glas“.

Slovenci v Videmski pokrajini nimajo pouka v materinem jeziku. Beneške Slovence je vedno branilo in ohranilo v glavnem delo tamkajšnjih slovenskih duhovnikov.“

Slovenci ob meji

KOROŠKA — Slovensko kulturno društvo „Jepa — Baško jezero“ je priredilo večer slovenske pesmi in folklore, namenjen tako domačemu prebivalstvu kot tudi številnim gostom. Nabito polna dvorana doma v Ločah in navdušenje poslušavcev sta nadvse zgovoren dokaz izrednega uspeha. — Poleg koroške in italijanske se je beljaškega žeganja udeležila tudi slovenska folklorna skupina v narodnih nošah. Veliko zanimanje so vzbujale rdeče marele. — Za zaključek slovesnosti 1200-letnice pokristjanjevanja Koroške se je zbralo 1500 Slovencev pri Gospe Sveti. Med našo, ki jo je daroval docela v slovenskem jeziku celovški škof, je imel slavnostno pridigo nadškof Žabkar. Govoril je o poslanstvu škofije: oznanjati Kristusa in ga prinašati vernikom.

TRŽAŠKA — Slovensko karitativno društvo je proslavilo 25-letnico obstoja. Ustanovili so ga bili duhovniki. Vsako leto pripravijo počitnice slovenskim otrokom s Tržaškega. Doslej je oskrbelo počitnice že 5.500 otrokom. — Pevski zbor Rupa-Peč je pripravil pred cerkvico na Peči prosvetni praznik, na katerem so nastopili razni pevski zbori in glasbeni ansambel „Kondor“ s Tržaškega.

GORIŠKA — Slovensko katoliško akademsko društvo iz Gorice je priredilo za dijake višjih srednjih šol, akademike in mlajše izobražence počitniške študijske dneve v Žabnicah. — Katoliško kulturno društvo „Hrast“ iz Doberdoba je priredilo romarski izlet na Koroško, potem pa Septembrski praznik v Doberdobo. Zlasti zanimiv del programa je bil nastop ansambla Janeza Jeršinovca s Planšarji.

BENEŠKA SLOVENIJA — Kulturno društvo „Rečanji“ je dalo pobudo za „senjam beneške pesmi“ v Ljesah. Na prireditvi je bilo nagrajeno najboljše petje, najboljša skladba in najboljša besedilo. Nastopila sta zunaj tekmovanja tudi zbor „Rečanji“ in Podboneški zbor. H koncertu je prihitelo mnogo domačinov z vseh koncev Slovenske Benečije, pa veliko beneških emigrantov. Tudi Tržačanov in Goričanov ni manjkalo.

mostovi med njo in njim

Ljubezen med možem in ženo je kot dejanje in resničnost najvišja oblika človeške ljubezni. Primerjati je ne moremo ne z ljubeznijo med sorodniki ne z ljubeznijo med prijatelji.

Od vseh drugih ljubezni jo loči in dviga posebna vred-

nota, ki ji na kratko rečemo „eros“. Ta napolnjuje, bogati in razširja človeško ljubezen vse do izjemnih razsežnosti.

ZA TRENUTEK ZUNAJ ČASA

„Eros“ se v telesnem smislu in razsežnosti izraža kot prvobitno veselje, ki ga imata drug z drugim mož in žena. Nimamo v mislih samo posebnega spolnega užitka, temveč tisto občo radost, ki človeka objame in prešine ob zavesti, da je ob njem zakonski tovariš.

Nikoli ne smemo pozabiti, da je takšna ljubezen dar, ki ga Bog daje človeku.

Kolikokrat je bilo mogoče slišati misli in mnenja, ki jih nikakor ni mogoče spraviti v sklad s tem spoznanjem. Telesno ljubezen so razglašali za nekaj grdega, nedostojnega, četudi potrebnega. Spolno združevanje je bilo v zakonu sicer potrebno, a samo potrebno, ne pa tudi užijte tistega vrha medsebojne ljubezni, iz katerega zakonca dneve in dneve svojo srečo izžarevata na vso svojo okolico.

Telesna, po erosu oplemenitena ljubezen ima tudi globok pomen v času. Samo telesno doživetje je sicer kratko in minljivo, po zaslugi erosa pa v telesni ljubezni doživljamo večnost. V trenutkih tako polne telesne ljubezni, ki jo z vsem svojim bogastvom prešinja eros, človek za določen čas preneha bivati v življenjskem času in se zazre ter pogrezne v večnost, ki nima začetka in ne konca.

In v tej večnosti je v posebni meri deležen božje ljubezni. To so namreč tudi trenutki, ko se moževo in ženino življenje pretaka in združuje v novo življenje, trenutki, ko se mož in žena stapljata s preteklostjo in

prihodnostjo. In zakaj naj bi se te veličastne ljubezni sramovali?

V duševnih razsežnostih pomeni eros medsebojno ljubezensko dozorevanje moža in žene. Eros, ki ga izraža mož v svoji ljubezni do svoje zakonske družice, spreminja njo vedno bolj v ŽENO, in eros, ki ga v ljubezni do svojega zakonskega tovariša izraža žena, spreminja njega vedno bolj v MOŽA.

Hkrati pa je koristno vedeti še tole: če žena ni dovolj — kot pravimo — „ženska“, se naj mož povpraša po svojem erosu. A če mož ni dovolj — kot rečemo — „ljubimec“, je prav, da se žena povpraša, ali ga ljubi z vsem svojim žarom in sproščenostjo.

BODITA POZORNA DRUG DO DRUGEGA!

Odločilna lastnost erosa, ki se izraža predvsem v duševnem območju, je nežnost. Ta ni — kot moški pogosto in preveč radi mislijo — obsežena samo v poljubljanju, objemanju in božanju. Zanesljivo je, da so tudi poljub, objem in božanje zunanji izrazi nežnosti, nikakor pa ne edini. In kar je najvažnejše: v nobenem primeru niso bistvo nežnosti.

Mož lahko izrazi svojo nežnost do žene še na nešteto drugačnih načinov. Recimo tudi tako, da sam od sebe uredi na vrtu gredico, popravi likalnik, stopi po kosilu ali večerji (posebno še tam, kjer sta oba zaposlena) k umivalnemu koturu in pomije posodo... Kratko malo: takih prilik, načinov in možnosti je vsak dan na tisoče.

Isto velja za ženo!

Globoko bistvo nežnosti je položeno v nenehno željo in prizadevanje, da bi se zakon-

ski tovariš dobro počutil, da v vsem svojem ravnanju iščemo poleg vsega tudi njegovo veselje, dobro počutje, varnost.

Vendar pri tem ne smemo biti nikoli nezdravo vsiljivi, nikoli ne smemo s temi svojimi prizadevanji in odprtostjo spravljati zakonskega tovariša v „položaj otroka“, za katerega je treba „materinsko ali očetovsko skrbeti“, temveč se naj vsi naši izrazi in dejanja nežnosti prelivajo kot popolna prostodušnost med polnovrednima zakonskima tovarišema.

Nežnosti, ki jo izkazuje mož svoji ženi, pravimo tudi pozornost. Ta ljubeče varuje ženo pred vsemi nevšečnostmi in neugodjem. Moževa pozornost ima vselej polno posluha in smisla za vse, kar žena potrebuje, in to v takšni meri, da ženi navadno sploh ni treba z besedami izražati svojih želja in potreb. Pri tem seveda pozoren mož ne godrnja, predvsem pa zna vselej ohraniti smisel za humor.

Končno vključuje pozornost tudi odločnost in neke vrste pogum. Oboje pomaga, da marsikatero težko opravilo opravi ženi na ljubo brez vzdihovanja in odlašanja.

Nežnosti, ki jo izkazuje žena možu, radi rečemo tudi milina in ljubeznivost. Obe vrlini ne poznata meja: vztrajnost, zaupanje, dobrot, veselje — so tiste lastnosti, ki jih zna ženska nežnost tako bogato živeti, uresničevati in nenehno v najrazličnejših oblikah oživljati.

Ženska nežnost je resda lahko ena sama dobrot, a nikoli slabost. Lahko je tudi neusahljivo veselje in nanj se mož lahko veslej opre in se mu zaupa.

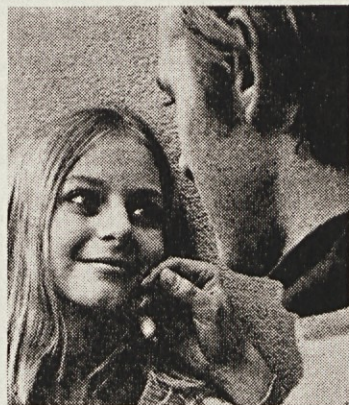
Ženska nežnost naj sije v vsej svoji toploti in svetlobi, hkrati pa ne sme nikoli izgubiti svoje neusahljivosti. Nobena žena ne bi smela nikoli poza-

biti, da moža, ki ima resnično nežno ženo, ženo, ki se ne sramuje v nobenem trenutku svoje nežnosti in v njej ne omahuje, da takega moža ne more nič spodnesti in nič v njegovem srcu izbrisati njene podo-
be.

URE IN URE BREZ BESED

V duhovni razsežnosti pomeni eros bistveno pomoč na skupni poti, ki jo ženi in možu v nešteti znamenjih kaže Bog. Z njegovo pomočjo in ob njegovi vse prešinjajoči prisotnosti skupno iščeta pot, ki jima jo je začrtal Stvarnik in po kateri morata pošteno hoditi skupaj h končnemu cilju.

Vsak velik in lep trenutek v njunem skupnem življenju mora naravnavati misel, pogled in

dejanje tudi k Bogu. Mar mož, ki se zagleda v blaženi nasmeh svoje žene, ko ta doji njunega otroka in ko jo navznotraj vso obseva čudovita svetloba sreče, ne uzre v tej podobi tudi žarka božje ljubezni?

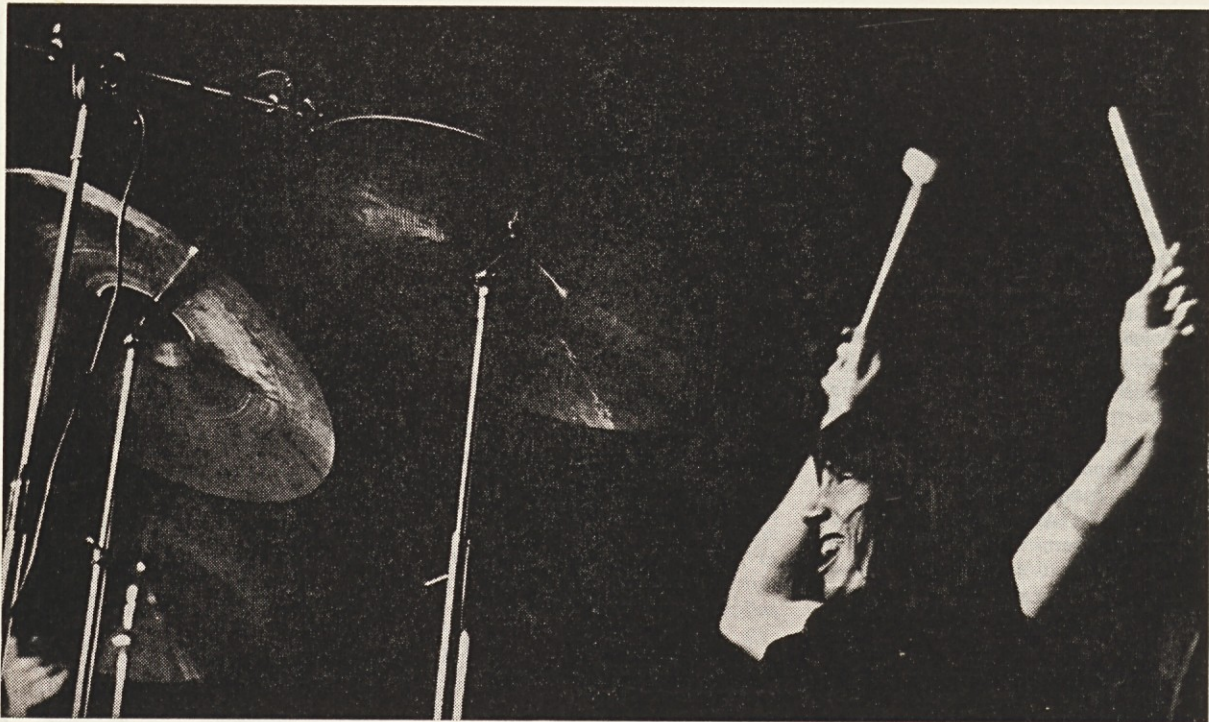
„Ljubezen ni samo v tem, da sta mož in žena zagledana drug v drugega,“ pravi francoski pisatelj Lacroix, „temveč tudi v tem, da zreta oba v isto smer.“

V prijateljstvu si ljudje skušamo medsebojno kaj dati, si kaj zaupati ali si vsaj kaj povedati. V ljubezni si mož in žena medsebojno dajeta največ, kar premoreta — sama sebe.

Zato je razumljivo, da mož in žena, ki se resnično ljubita, lahko ure in ure živita skupaj brez besed, pa jima vendarle ni dolgčas. Kolikokrat pove bežen telesni dotik ali pogled neizmerno več kot besede!

„V ljubezni je več molčanja kot besed... Besede ljudi, ki se ljubijo, pomagajo, da samó molčanje postane zgovorno,“ je zapisal v svoji knjigi o ljubezni med zakoncema švicarski pisatelj Max Picard.

Majda Musek
v knjigi za poročence
„V DVOJE“, ki jo je izdala
„Družina“ v Ljubljani 1972.

za mlade

Blagor tistim, ki niso brez srca

BLAGOR USMILJENIM, ZAKAJ TI
BODO USMILJENJE DOSEGLI.

Kristus

Učili smo se jih na pamet: duhovna in telesna dela usmiljenja. Mogoče bi še izbrskali iz spomina to ali ono: lačne nasičevati, žejne napajati, nage oblačiti... In potem duhovna: grešnike svariti, nevedne učiti, dvomljivcem prav svetovati...

Pa to ni važno. Končno vse ostane na papirju, katekizemsko vprašanje za šolarje.

In če pomislimo, nas pravzaprav nihče ne prosi za vodo, ali vsaj redko, okoli nas imajo vsi dosti jesti, ne hodijo nagí, v ječe ne moremo.

In kako naj v modernem času grešnike svarim, saj mi bo zameril. Celo poučevanje je nevarno, ker me bodo imeli za pridigarja.

Tako so vsa ta dela usmiljenja lep

katekizemski odgovor. Življenje pa gre svojo pot.

In vendar je evangelijski tudi zame in za danes.

Morda bi nam Kristus takole govoril:

„Prosil sem te, da bi mi po šoli nekaj razložil, pa nisi hotel.

Bil sem žalosten, potr, pa si šel molče ali celo prezirljivo mimo mene.

Bil sem vesel in razigran, pa si mi vrgel vzdevek: bedak.

Bil sem poln navdušenja in to za dobro stvar, pa si mi navdušenje ugasnil s svojimi „modrimi“ sveti in pikro opazko.

Bil sem res slab in sem padel, pa si s posmehom šel mimo in mi nisi privoščil dobre besede, ki sem jo prav tedaj tako potreboval. Vedel si, da sem v svoji nori zaljubljenosti šel predaleč, pa si me drugod opravljaj, meni pa nisi rekel bratske besede.“

Še in še bi lahko našteval. Pogledj okoli sebe prav te obraze, s katerimi se vsak dan srečuješ. Ali ni vsak tvoj bližnji in vsak dan potreben tvoje dobrote?

In kaj oni oddaljeni, resnično lačni, resnično izgubljeni, ki so tudi potrebni naše pomoči? Tretji svet, svet okrutne bede? Bomo brez srca?

Brez ljubezni - nič

ČE LJUBEZNI NE BI IMEL, NISEM NIČ.

Apostol Pavel

Kaj ne bi bilo včasih bolj na mestu, da se pri spraševanju vesti ne bi spraševal, koliko sem bil raztresen pri molitvi ali kakšne narave je bila moja raztresenost, ampak bi se resno vprašal: Ali se je danes po meni komu razodela božja ljubezen?

Biti z življenjem priča, da živi Bog, ki je ljubezen, to je moja in tvoja največja odgovornost.

Ne sanjarjenje. Dejavna ljubezen. Ne kot tisti zdravnik v Dostojevskega Bratih Karamazovih: „Ljubim človeštvo, a čim bolj ljubim človeštvo, tem manj ljubim ljudi kot take, to je, vsakega posebej, kot poedine osebe.“

„Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva, vse opraviči, vse prenaša...“ Tako je zapisal sv. Pavel v svoji himni ljubezni, ne o sanjarski, ampak o stvarni ljubezni do človeka, kateremu se mora Bog približati po meni. Če dvajseto stoletje čaka na ta dokaz o življenjski moči krščanstva, je odgovornost nas, kristjanov, silna.

In če je v tem značilnost kristjana, je prav, da si vsak dan izprašujem vest o odgovornosti pred ljubeznijo, pa ne na mehkem ležalnem stolu, ampak kleče.

Gre za temelj evangelijske ustave, torej za temelj mojega osebnega življenja, zato moram imeti dvojni pogum: da vsak večer stopim odkrito pred samega sebe in da vsako jutro začnem znova. Problem ni rešen enkrat za vselej. V tem je ravno teža našega dela, da se moramo v ljubezni graditi vsak dan in vse življenje.

Ljubezen ni sanjarjenje

LE POPOLNO DAROVANJE LASTNEGA JAZA JE LJUBEZEN.

Terezija Deteta Jezusa

Kristusova je ugotovitev, da je ljubezen temelj vse postave, torej temelj vsakega, še posebej krščanskega življenja. Torej je treba ta problem reševati. Sicer je življenje brezplodno.

Sebičnost in ljubezen se izključujeta. Ljubezen ni samo simpatija, ni samo sanjavnost, ni samo naravno nagnjenje. Evangeljska ljubezen terja odpoved sebi.

Biti mora dejavna. Do dejanj pa človek ne pride, če je brez posluha za sočloveka, če ni zmožen darovati sebe, svojega časa in svoje lastnine za človeka v potrebi.

Zgodba o usmiljenem Samarijanu se ponavlja dan na dan. V modernem življenju dobiva drugačne oblike, a je včasih toliko bolj kruta. Vprašanje je čisto moje osebno: Ali hočem biti človek, ki bo dan na dan za ceno lastne žrtve skušal pričati za Kristusovo ljubezen? Če nočem, nisem kristjan.

Pričati pa ne pomeni sanjariti, opevati, govoriti, ampak iz sebe jemati in drugim dajati. Le v tem je odpoved do sebičnosti.

Otrok je po naravi egoist. Ko dozoreva, more v njem dozoreti altruizem, sicer ostane otrok, velik otrok, pokora najprej za starše in kasneje za svojega zakonskega druga in še za mnoge.

Torej je to tvoj življenjski problem, problem rasti v osebnost.

Iz knjige: Franc Sodja,
„LEPO JE BITI MLAD“

ČE MI PRAVIŠ, DA LJUBIŠ BOGA, SE KAR NEKAM OBOTAVLJAM, DA BI TE RAZGLASIL ZA SVETNIKA. KAJ LAHKO JE VSE SKUPAJ SAMO PREVARA. ČE PA REČEŠ, DA LJUBIŠ SVOJEGA BLIŽNJEGA, TEDAJ ZAČNEM O TEBI BOLJ RESNO MISLITI: TO JE IZREDEN ČLOVEK! MORDA EDINI, KI NOSI V SVOJEM SRCU BOGA.

Evely

KO NAS JE STVARNIK SKLENIL USTVARITI, NI IMEL PRED SEBOJ PAPIRJA IN SVINČNIKA. NI RAČUNAL, KOLIKO GA BOMO STALI, OZIROMA KAKŠNO KORIST BO IMEL OD NAS. USTVARIL NAS JE BREZ PREDHODNEGA RAČUNA, LE IZ SVOJE LJUBEZNI.

V = v. TO JE BILO GESLO P. MAKSIMILIJANA KOLBEJA, KI SE JE PONUDIL NAMESTO SVOJEGA SOJETNIKA V NACISTIČNEM TAVORIŠČU AUSCHWITZ ZA V CELICO SMRTI. OMENJENO GESLO JE POMENILO: BOŽJA VOLJA JE MOJA VOLJA.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

DELO

1. AVGUST 1972, PRVA, DRUGA, TRETJA STRAN

OPOMBA: VSEBINA 1. STRANI NI SKLADNA S PRAVILNIKI, KI SO ZA 1. AVGUST 1972 USTVARILNI. VSEBINA 2. STRANI NI SKLADNA S PRAVILNIKI, KI SO ZA 1. AVGUST 1972 USTVARILNI. VSEBINA 3. STRANI NI SKLADNA S PRAVILNIKI, KI SO ZA 1. AVGUST 1972 USTVARILNI.

PRODAJANJE DELAVCEV V TUJINO

Pred več kot dvema letoma smo na tem mestu opozorili javnost na nezakonito „prodajanje delavcev“ v tujino. V Sloveniji smo lani z vso silo kritizirali podjetja, ki nastopajo v tujini le s svojimi delavci, trdijo pa, da se gredo kooperacijo. Drugod po Jugoslaviji so takrat modro molčali.

Iz meseca v mesec so se začele vrstiti afere, ob katerih je polnil cele strani predvsem nemški tisk. Tako je npr. nenadoma razpadla gradbena firma Terreno v Münchnu, ki jo je vzdrževalo neko makedonsko gradbeno podjetje. Delavci so ostali na ulici brez plač in brez zaščite. München je postal sploh grobnica mnogih jugoslovanskih gospodarskih avanturistov, ki so nepremišljeno — in v glavnem nezakonitno! — šli iskat zaklade brez vsakršnih predhodnih analiz.

Na pritisk našega javnega mnenja, političnih krogov, posebej pa še nemških sindikatov je bil lani poleti sprejet pravilnik o pogojih, pod katerimi smejo naša podjetja nastopati z delavci v tujini. Sindikati so začeli veliko preiskavo in dobili smo občutek, da so se zadeve vendarle uredile, da so torej naša podjetja vsaj v glavnem popravila položaj delavcev, ki jih imajo v tujini. Preko občutkov pa ni prišel nihče, kajti...

Tako je pač: kjer so krivi vsi, ni kriv nihče. Ko so se pri nas v Sloveniji izrekli nekateri republiški organi odločno za prepoved pošiljanja delavcev v tujino nasploh, torej brez izjeme, so morali naleteti na odločen odpor gospodarskih krogov, ki so jim dokazovali in dokazali, da gre za pomembne vire deviz. „Bitka“ je nekako ostala v patu. Pri tem pa so se spretno skrili predvsem tisti, ki so resnični grešniki, ki zares služijo le na delavcih, ki jih zares izkoriščajo. Kljub zakonski osnovi se ni našel javni toživec, ki bi ovadil takšna podjetja; tako sindikalni, samoupravni kot tudi partijski predstavniki in podjetjih pa so zagovarjali svojo malho. Ob izdatni podpori občinskih moč.

Afere pa se očitno še vedno pojavljajo. Pred dnevi je srbsko javnost presenetilo poročilo o grobem izkoriščanju delavcev podjetja „Morava“. Delavci so se pritožili: obiskujejo nas delegacije poslancev, sindikatov in drugih — nihče pa ne uredi našega položaja. In moral je vmes poseči celo izvršni svet ter uvesti preiskavo.

V Sloveniji takšnih afer sicer še nismo imeli, nismo pa izvedli prave preiskave, ki bi ocenila, kako kdo dela z delavci in z ugledom Jugoslavije v tujini. Kadar kaj zaslutimo, pa mahamo po vseh skupaj in omahnemo. Čakamo na našo afero, da bi konkretno ukrepali?

Delo, Ljubljana, 11. avgusta 1972, str. 1.

ZAPISKI NA PLAČILNI VREČKI

Vrnil sem se z dopusta in prvega dne službe je bil eden prvih potov na oddelek za obračun osebnih dohodkov. „Dvignit plačo“, kot temu pogovorno rečemo.

Po podpisu prevzema plačilne vrečke je beseda dala besedo in iz tega se je porodilo vprašanje:

novice od doma

DENAR V TUJIH BANKAH

Naši zdomci so vložili v zahodnonemške banke približno 4,5 milijarde mark prihrankov. Podobne številke veljajo tudi za druge države, kjer so zaposleni Jugoslovani. Jugobanka meni, da bi lahko več varčevalcev iz tujine pritegnili z dvojezičnimi deviznimi knjižicami. Treba bi bilo olajšati prenos deviz.

MANJ SORT V GORICE

V Sloveniji imamo preširok sortni izbor vinskih trt. V naših vinorodnih območjih gojimo kar 34 sort. Za obnovo vinogradov pa uporabljamo 20 sort, kar je prav tako preveč. Če pa pogledamo frtne sorte, ki rastejo v starih vinogradih, pa vidimo, da jih je celo več kot petdeset. Za primerjavo povedano: v Nemčiji, ki ima skoraj 68.000 hektarjev vinogradov s povprečnim pridelkom 80 hl na hektar, imajo le 26 sort. Od tega 20 za bela in 6 za rdeča vina.

VEČ PRISRČNOSTI

Poslušajmo mnenje nemškega turista o naših ljudeh, ki je najbrž karakteristično: „Ne bi mogel reči, da sem kot turist v Portorožu česa pogrešal. Če bi bil jaz vodja hotela, bi skušal navaditi osebe, da bi bilo bolj prisrčno. Ne mislim, da bi se morali priklanяти ali biti hlapčevski. Razumite me prav! Tako v hotelu kot v trgovinah sem pogrešal tisto prisrčnost, ki bi mi pokazala, da nisem samo stranka, pač pa gost, ki je seveda dobrodošel, ker prinaša dohodek. A je dobrodošel tudi kot človek.“

*

AJDOVŠČINA — V ajdovskem podjetju „Fructal-Alko“ je bilo tudi v letošnjih počitnicah zaposlenih 150 srednješolcev. Z začasnim

„Koliko pa recimo na vsakih sto dinarjev odštejemo od plače raznih prispevkov?“

Prijazna tovarišica je najprej naštevala na pamet, potlej je vzela iz mape še poseben list:

Na vsakih vam izplačanih sto din osebnega dohodka za redno delo dobi republika in občina 12 din, za zdravstveno varstvo daš 10,46 din, osnovni prispevek za invalidsko in pokojninsko zavarovanje znaša 18,25 din. To seve še ni vse. Za otroške doklade 2,07 din, zraven pa še 0,65 din za dnevno varstvo otrok. Potlej je treba odšteti še 0,29 din za zaposlovanje.

Kot vidite, so mi dejali, znese to 43,72 dinarja. Če k temu dodamo še tistega „ta rdečega“, ki ste ga vi dobili zase, dobimo osnovo, od katere se potem plačujejo še drugi prispevki.

Sem sodijo štirje odstotki za stanovanjsko gradnjo, 0,70% za Bosansko krajino, 1,22% za nesreče pri delu ter 0,22% posebnega prispevka za zdravstveno zavarovanje — ter še nekateri drugi prispevki.

Delo, Ljubljana, 2. septembra 1972, str. 13.

Katoliški GLAS

KRŠENJE ČLOVEČANSKIH PRAVIC V
„SOCIALISTIČNIH“ DRŽAVAH

„Vi ne smete molčati!“ Tako se glasi naslov pisma, ki ga je Jiri Pelikan naslovil Angeli Davis v svetovnih časopisih „Le Monde“ in „Times“. Pismo je v izvlečku objavil tudi „Il Corriere della Sera“.

Jiri Pelikan je bivši ravnatelj češkoslovaške televizije, predsednik parlamentarne komisije za zunanjo politiko in član centralnega komiteja češkoslovaške partije. Sedaj živi v izgnanstvu. Angela Davis pa je znana komunistka v Združenih državah Amerike, črnega rodu, ki pravi, da se bori za človečanske pravice. Bila je tudi v zaporu, a so jo sodniki oprostili.

V komunističnem svetu so zaradi nje zagnali velik krik in vik. Zato ji je Jiri Pelikan tudi pisal. Med drugim pravi:

„Draga Angela Davis!

Verjetno se boste čudili, da vam piše češki izgnanec. Toda pišem vam v imenu tistih vaših čeških privržencev, ki bi vam radi pisali, a ne morejo, ker so v zaporu, kjer čakajo na sodbo. Pišem vam tudi, ker imava midva precej skupnega, čeprav sva šla skozi različne življenjske izkušnje.

Vi trdite, da ste postali komunistka, ker ste videli ljudi, ki so trpeli, in ste zato menili, da je treba spremeniti človeško družbo. Isto smem reči o sebi. Član partije sem postal v septembru 1939. Bil sem študent in sem videl svojo deželo, kako so jo zasedli nacisti. Hotel sem se boriti za svobodo in spremeniti neki sistem, ki je bil zgrajen tako, da rodi vojno in zatiranje. Vi ste okusili grenkobo zaporov. Ista usoda je zadela tudi mene. Kakor vi, vem tudi jaz, kaj pomeni zatiranje in diskriminacija.

Razlika med nama je samo ta, da so mene po 30 letih političnih bojev izključili iz partije skupaj s pol milijona čeških in slovaških komunistov samo zaradi tega, ker smo se upirali, da bi priznali kot bratsko pomoč dejstvo, da je neko majhno socialistično državo zasedla neka velika tuja sila, prav tako socialistična.

Vi izjavljate, naj se ameriške čete takoj umaknejo iz Vietnama. Prav. Toda zakaj je štiri leta po zasedbi Češkoslovaške še zmeraj 80.000 sovjetskih vojakov na Češkoslovaškem?

Veseli me, da ste po izpustitvi iz zaporov še zmeraj odločeni, da se borite za osvoboditev vseh političnih pripornikov. Toda vprašajte za sezname političnih pripornikov na Češkoslovaškem in boste videli, da so v veliki večini komunisti in socialisti.

In vendar zapor ni glavna oblika zatiranja na Češkoslovaškem. Deset in deset tisoč državljanov nima od česa živeti, ker so izgubili delo zaradi svojega političnega prepričanja. Največji pisatelji morajo molčati, gledališča, ki niso ubogala, so bila zaprta . . .

sezonskim delom so si prislužili denar za učbenike in druge šolske potrebščine. Dijaki so delali prav na vseh oddelkih. Večinoma so se zaposlili za mesec ali dva, manjši del pa kar za vse počitnice. Na uro so dobili povprečno 5,30 dinarjev. Bili so tudi socialno zavarovani.

AJDOVŠČINA — Občinski odbor Rdečega križa bi rad pomagal starim in onemoglim ljudem s tem, da bi jim priskrbel invalidske vozičke. Poiskati skušajo povsod osebe, ki bi tak voziček potrebovale. Cene običajno niso visoke, če jih komunalni zavod sploh zaračuna. Osebnih in invalidskih upokojenci imajo pravico do brezplačnega vozička, če jim ga predpiše invalidska komisija.

BOGOJINA — Župnija v Bogojini se odlikuje ne samo po čudoviti Plečnikovki cerkvi, temveč je dala tudi izredno število duhovniških poklicev. V župniji prebiva nekaj nad 2000 ljudi. Širom po svetu pa deluje 24 duhovnikov, ki so izšli iz njihove srede. V avgustu se je del teh duhovnikov zbral k somaševanju. Bogojinski duhovniki delujejo po vsem svetu: od Porabja do Kalifornije, od Clevelanda do Madagaskarja.

BOVEC — Naša najdaljša žičnica na Kanin naj bi stekla že letos pred koncem leta. Dolga bo 5700 metrov, višinska razlika 1800 m, na višino pa se bo povzpela 2220 metrov. V eni uri bo lahko pripeljala na vrh 900 potnikov v štiri-sedežnih kabinah. Na začetku Bovca je spodnja postaja. Do vrha sledita še dve. Gornja postaja žičnice je v neposredni bližini državne meje. Pri gornji postaji bo restavracija.

CELJE — Začetek novega šolskega leta v Celju za marsikoga ni bil ne rožnat ne spodbudljiv, saj se je tradicija neurejenih razmer nadaljevala. Za več sto učencev ni skoraj nobene možnosti, da bi nadaljevali šolanje in uveljavili svoje sposobnosti. Na gimnaziji ni bilo težav, kjer so sprejeli 228 novih dijakov, srednja zdravstvena šola pa 38 dijakinj. Bistveno drugačne razmere pa so na šoli za

Prav zaradi tega vi, Angela Davis, in milijoni, ki vas podpirajo in ki verujejo v socialistično družbo, ne smete več molčati nad tem kršenjem človeških pravic v deželah, ki se proglašajo za 'socialistične', in ki s svojim ravnanjem jemljejo zaupanje v socializem bolj kot katera koli reakcionarna propaganda...

Katoliški glas, Gorica—Trst, 24. avgusta 1972, str. 2.

MATIČNA SLOVENIJA GLEDA NA ZAMEJSKE SLOVENCE ŠE VEDNO SKOZI POLITIČNE NAOČNIKE

Urednik tržaškega tednika „Gospodarstvo“ dr. Lojze Berce ima veliko lepih lastnosti, tako da je njegov list eden najbolj resnih in se ga spleča brati. Med lepimi lastnostmi, ki jih ima urednik „Gospodarstva“, je tudi ta, da zmeraj rad zagovarja povojno Jugoslavijo in njeno politiko. To je lepa lastnost, saj lomiti kopja za gospoda je bila zmeraj lepa lastnost vsakega oprode. Toda če oproda pogumno lomi kopja za svojega gospoda, ni s tem rečeno, da ima njegov gospod tudi vedno prav.

Tako se je zgodilo, da je „Gospodarstvo“ 7. julija prineslo uvodnik z naslovom „Da ostanemo realisti“ s podpisom L. B. V tem uvodniku dr. L. B. zavzema stališče do članka, ki ga je prinesel naš list 22. junija letos pod naslovom „Predstavniki Slovencev iz Italije v Ljubljani“. „Gospodarstvo“ je neprijetno zadelo vprašanje proti koncu članka: Kdaj bo naša matična domovina znala tako učinkovito nastopiti v korist Slovencev v Italiji, kot je to storila Avstrija v korist svoje manjšine, ki živi na Južnem Tirolskem?

Ob tem vprašanju pravi L. B., da je lahko sijajno volilno ali sploh politično agitacijsko geslo, da pa ne odgovarja resničnim dejstvom. Kajti razlika med nami, slovenskimi zamejci, in Južnimi Tirolci je bistvena: za Južnimi Tirolci ni stala samo mala Avstrija, temveč cel nemški narod s svojimi 60 milijoni ljudi in z vso svojo gospodarsko močjo. In pa tudi ves nemški episkopat. Drugače je z nami in Jugoslavijo. Ta je v mednarodnem življenju manj pomembna država, ki ne more tako uspešno pritiskati na Rim kot Nemci. To se je pokazalo tudi ob Titovem obisku v Rimu in tedaj sproženi akciji za dokončno priznanje cone B Jugoslaviji. Tudi v Vatikanu se da za nas težje kaj doseči kot pa za Nemce. Zgled naj bodo slovenski duhovniki v Benečiji.

Uredniku „Gospodarstva“ bi ugovarjal samo v tem, da je eno biti „politični realista“, drugo pa biti „zgodovinski realista“, to je, videti in priznavati zgodovinska dejstva, kakršna so bila in kakor so se razvijala, ne pa, kakor bi jih danes nekateri radi prikazali. Kajti dejstva so dejstva, tudi zgrešena dejstva ostanejo dejstva, ki jih realistična zgodovina mora beležiti.

Zgodovinsko dejstvo pa je, da je povojna Jugoslavija dolgo let vodila do Slovencev v Italiji izrazito partijsko politiko in jo deloma vodi še danes. Dočim je mala Avstrija, povrh še v vojni poražena, postavila svoje zahteve za nemško manjšino že v dogovoru De Gasperi-Gruber leta 1947, zmagovita FLR Jugoslavija ni tega storila ne na pariških mirovnih razgovorih leta 1946 in ne še dolgo pozneje. In vendar bi bil takrat ugoden trenutek, da bi za slovensko manjšino v Italiji jugoslovanska diplomacija zahtevala vsaj takšna zagotovila, kot jih je avstrijska za nemško manjšino v Poadižju. Tega jugoslovanska vlada ni storila in je zato zagrešila neodpušljivo politično napako.

Pozneje je v Londonskem memorandumu nekoliko popravila to svojo napako, toda samo glede Slovencev na bivšem Tržaškem svobodnem ozemlju.

Druga politična napaka je bila v tem, da je Jugoslavija in posebej še Slovenija gledala na Slovence v Italiji in Avstriji le skozi partijska očala. Slovenci so jim bili le „levičarji“, vsi ostali smo bili „uboga gmajna“, ki naj čimprej izgine v izseljenstvu ali naj se utopi v italijanstvu oziroma nemštvu. Šele ko so ugotovili, da nočemo ne enega ne drugega, da smo tu in da hočemo tu ostati, da se tudi kulturno in politično uveljavljamo,

blagovni promet in na ekonomski srednji šoli. Tu so jih odklonili več sto.

CELJE — V Celju so odprli novo šolsko poslopje posebne osnovne šole. Posebna osnovna šola je bila ustanovljena pred 25 leti in se je do letos stiskala v prostorih I. osnovne šole v Celju. Z oddelki v Črešnjicah, na Frankolovem, v Vojniku, na Dobrni in z dvema internatoma je po številu učencev, ki jih je blizu 400, in učiteljev, ki jih je nad 50, poleg ljubljanske in mariborske ena naših največjih posebnih šol. Na širokem celjskem območju je odigrala v preteklih letih pomembno pedagoško in socialno vlogo.

CELJE — Letos poteka 120 let od ustanovitve Mohorjeve družbe v Celovcu. Ta Slomškova ustanova je s svojim dolgoletnim uspešnim delovanjem veliko storila za vsestranski napredek Slovencev. Brez nje in njenih knjig si Slovenci ne moremo zamišljati tega zgodovinskega obdobja. Ob tej obletnici bo tudi Mohorjeva družba v Celju presenetila z vrsto novosti. Najpomembnejša knjiga, ki jo bomo dobili, je Jezusov evangelij. Knjiga bo obsegala vse štiri evangelije z ustreznimi uvodi in razlago. Opremljena bo z mnogimi barvnimi fotografijami in zemljevidi.

ČATEŽ — V Čatežu ob Brežicah so odprli nov motel ob avto cesti Ljubljana—Zagreb. Motel je zgradilo podjetje „Petrol“ iz Ljubljane. Lokacija tega sodobnega gostinskega objekta je zelo dobra. Motel je gotovo najlepši ob vsej avto cesti. Že od prvega dne po otvoritvi so v njem zadovoljni z obiskom.

DOBRNIČ — Letos mineva 175 let od rojstva Friderika Barage, slovenskega misijonarja med Indijanci. Tako je bila zadnja nedeljo v juliju v Dobrničju na Dolenjskem spominska proslava. Udeležilo se je je okoli 4000 vernikov iz vse Slovenije in člani Baragevega odbora iz Slovenije, zamejstva in zdomstva. Slovesnosti je vodil ljubljanski nadškof.

KOPER — Pretorski palači v Koprju, svojevrstnem spomeniku starih beneških arhitektov, se po

šele takrat so se oglasili nekateri kulturniki iz Slovenije in začeli od slovenske partije zahtevati, naj gleda na manjšino globalno, brez ozira na politično opredelitev.

Toda da so prišli do tega spoznanja, je preteklo 20 let, ki so bila v jugoslovanski politiki do slovenske manjšine tako v Italiji kot v Avstriji sterilna, to je, nerodovitna. Stalinizem in njemu sledeči birokratični centralizem sta tudi za nas zamejce zelo škodljiva.

Na žalost moramo tudi reči, da političnemu razlikovanju med Slovenci in Slovenci s strani Slovenije še zmeraj ni konec. Slovenija in z njo Jugoslavija vodita še vedno zelo partijsko politiko do slovenske manjšine, pa naj bo v Avstriji ali v Italiji. „Gospodarstvo“ navaja, da so nemški industrijci samo kot en prispevek dali „za kulturne namene Južnih Tirolcev“ 7 milijard 360 milijonov lir. Dobro je znano, da daje Slovenija slične prispevke za slovenske zamejce že vsa leta po vojni. Toda kdo jih uživa?

Končno se dr. L. B. sklicuje na Vatikan in na nemški episkopat, češ da sta tudi ta dva veliko pomagala pri rešitvi vprašanja Južnih Tirolcev. Med vrsticami hoče reči „Gospodarstvo“, da za Slovence Vatikan tega ni storil in še vedno ne dela.

Ali je dr. L. B. pozabil, kaj se je dogajalo v FLR Jugoslaviji celih deset let po vojni? Ali je pozabil na aretacijo in zapor kardinala Stepinca, poznejšega nadškofa dr. Pogačnika in škofa dr. Leniča ter vseh drugih, ki so jih prva leta po vojni zaprli? Ali je pozabil na prelom diplomatskih odnosov med Vatikanom in Beogradom?

Kako naj bi takrat po vojni, ko so bile okoliščine v mednarodni politiki najbolj ugodne, da bi se moglo več doseči za zaščito slovenske manjšine in njenih pravic izven Slovenije, kako naj bi takrat pomagal Vatikan, ko je bila vsa cerkvena hierarhija v Jugoslaviji ali v zaporu ali pod policijskim nadzorstvom? Ne obtožujmo tistih, ki so najmanj krivi!

Priznavamo, da bi se danes v spremenjenih okoliščinah dalo tudi s pomočjo Vatikana in jugoslovanske hierarhije doseči to in ono, toda vprašanje je, ali je bilo z vatikanskimi protokoli med Beogradom in Sv. sedežem ustvarjeno dovolj zaupno vzdušje med Cerkvijo in vlado tako v Jugoslaviji sami kot na mednarodni diplomatski ravni.

Omenili smo teh nekaj dejstev prav zaradi „političnega realizma“, saj ta ne sloni samo na sedanjosti, temveč ima svoje korenine tudi v preteklosti.

Mi pri Katoliškem glasu nismo tako naivni, da bi zahtevali nemogoče stvari od Jugoslavije, vendar pa tudi nismo tako malo razgledani, da ne bi videli grobih političnih napak, ki jih je jugoslovanski režim zagrešil v preteklosti in jih dela še danes. Zaradi resnice, mislimo, da je prav, če se tudi to pove.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 3. avgusta 1972, str. 2.

iz tujih časopisov

Z izrezki iz nepristranskih tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci. — Op. ured.

JUGOSLOVANSKO SAMOUPRAVLJANJE: „ENI POLNIJO SOD, DRUGI PA ODPIRAJO IN ZAPIRAJO PIPO.“ (Nadaljevanje)

Plače delavcev, odvisne izključno od dobička produkcije posameznih podjetij, so prisilile socialistično tržno gospodarstvo v divjo tekmo.

V Somboru je zamešala konkurenčna firma gradbenemu podjetju „Gradnja“ sladkor v beton, hotelska podjetja iz Budve in Tivata so preusmerila turiste, namenjene v Kotor, z zapornimi tablami v svoje hotele,

več sto letih propadanja le obeta „čudežni napoj“ nove mladosti. V letošnjem septembru so začeli z rekonstrukcijo, ki naj bi palači vsaj delno vrnila nekdanjo trdnost. Pogodbe so podpisane in sredstva tudi že zagotovljena.

KOPER — Pred leti postavljene tire koprskje železnice je v razdobju dveh mesecev „preizkusilo“ okoli 45.000 potnikov. To je vsekakor število, ki ga niso pričakovali ne v Kopru ne v Postojni. Zlasti velja omeniti „Pohorje ekspres“, ki pelje vsak dan v Koper okoli 130 potnikov in je tako izkoriščen sto in več odstotno. Največja gneča je na vlakih ob sobotah in nedeljah. Vzporedno tečejo tudi prizadevanja za elektrifikacijo proge. S tem bi se število vlakov lahko znatno povečalo.

KRANJ — V Kranju so letos spet na delu arheologi, ki nadaljujejo izkopavanje okrog glavne cerkve v starem delu mesta. Najpomembnejša najdba je kostnica iz 13. stoletja pred Kristusom, ki je po obsegu in številu sklepov največja v Sloveniji. V njej so dobili okrog 1400 lobanj in celo skladovnico večjih kosti. Kljub tolikšni starosti so zidovi in tlak kostnice še dobro ohranjeni.

LAŠKO — Izmed nad 300 zaposlenih žena v tovarni volnenih izdelkov „Volna Laško“ jih še vedno 30 dela v nočni izmeni. V tovarni so že večkrat razmišljali, kako bi nočno delo žena odpravili. V času, ko je podjetje delalo v precejšnjih težavah, niso našli rešitve. Zdaj pa končno le kaže, da je uresničitev njihovih želja pred vrati. Ukinitve nočnega dela za žene nameravajo uresničiti z modernizacijo tkalnice.

LAŠKO — Iz pivovarne v Laškem pošljejo vsak dan na tržišče 600.000 steklenic, napolnjenih z laškimi pivom. Vsem naročilom ne morejo ustreči, ker je povpraševanje preveliko. Proizvodnjo so pripeljali do konice. Nedavno je „Pivovarna Laško“ povečala svojo letno zmogljivost na 400.000 hl piva. Še pred petimi leti je znašala njena letna proizvodnja le 170.000 hl piva.

v Mladenovcu so ukradli šoferji konkurenčnemu podjetju pripravljene avtobuse, da so potnike sami prepeljali.

Okrog 250 avtobusov podjetij se bori za domači trg, pa tudi 16 tovarn, ki izdelujejo peči na olje. Za eno inozemsko naročilo za Libijo je tekmovalo med seboj 200 jugoslovanskih podjetij in za skromni trg v ZDA se v New Yorku bori 70 beograjskih trgovskih zastopstev.

Jugoslavija je zašla v nekontrolirano zmedo ustanavljanja podjetij: Zagreb gradi svojo tretjo pražilnico kave, Beograd svojo tretjo tovarno testenin in 15 podjetij načrtuje gradnjo novih tovarn mesnin.

Častilakomni šefi podjetij konkurenčno načrtujejo gradnjo treh cevovodov med obalo in zaledjem, a niti za enega ni finančnih sredstev. Izjava nekega delegata na partijski konferenci januarja: „Vsaka vas hoče imeti svojo lastno jeklaro.“

Namesto delavskih svetov so v cvetočih podjetjih vedno češče prevzemali oblast spretni poslovodje, v propadajočih podjetjih pa poveljujejo od partije nadomeščeni birokrati, ki z javnimi finančnimi injekcijami zavlačujejo polom, ki je že tu.

Pred propadom stoje predvsem „politične tovarne“ v podrazvitih obrobni pasovih Makedonije, Črne gore in albanskega manjšinskega področja Kosovo. Ne glede na oddaljenost prometnih zvez in pomanjkanje tehničnega znanja in strokovnih delavcev, morajo konkurirati z močnejše industrializiranim severom.

Za finančno izravnavo plačajo „bogate dežele“ na severu skoraj 2% svojega družbenega proizvoda v skupni fond za razvoj; samo za Hrvaško znaša to v tem letu 200 milijonov mark. Z denarjem tega fonda je zgradil Beograd v glavnem mestu Črne gore Titogradu pred nekaj leti bombažni kombinat za 9,7 milijard starih dinarjev (1965: 52 milijonov mark). V najkrajšem času je imel 4 milijarde izgube, ker so načrtovalne oblasti prezrle, da ima že 400 drugih jugoslovanskih tekstilnih tovarn izgubo.

Leta 1963 je bila v Makedoniji s pomočjo inozemskih posojil zgrajena jeklaro, za katero se je hrvaška republika zaman potegovala. Doslej je izkoriščena le četrtina njene zmogljivosti.

Da bi preprečila podobne zgrešene naložbe beograjske centrale, so začela plačilno zmorna podjetja severnih republik na lastno pest investirati v zaostali jug.

Beograd graja take podvige kot „modernejši kolonializem“. Kajti investirajo brez ozira na resnične potrebe samo v donosnih panogah.

Zaradi stremjenja po dobičku in zaradi prisiljenega tekmovanja med podjetji so postala potrebna tudi dodatna posojila. Že 1965 so iskale jugoslovanske tovarne posojila v višini 4 milijard mark za 1115 objektov. Danes je dejansko vsako podjetje zadolženo. (Skupni dolg v preteklem letu: 70,8 milijard dinarjev; v preko 900 podjetjih so celo tekoči računi zaprti. Tudi država dolguje podjetjem okrog 1 milijarde mark.

Monopol denarnega trga pa imajo banke; samo beograjske banke imajo v rokah čez 50% jugoslovanskega denarnega trga. Danes vladajo banke nad močno razvejanimi podjetji. Finančni mogotci so udeleženi prav tako pri gradnji industrije kot pri zunanjetrgovskih družbah, letalskih podjetjih in gradnji hotelov.

Ekonom Hrvoje Šošić, ki je bil sredi januarja osumljen protirevolucije in v Zagrebu zaprt, popisuje v knjigi „Za čiste bilance“ izrazit primer: določena banka, ki nudi za gradnjo nekega hotela posojilo, zahteva od stavbenika 5% obresti, nadaljnje 3% pa od občine, ki je za gradnjo zainteresirana. Poleg tega se mora najemnik posojila zavezati, da bo kasneje devize, ki jih bo prejel, prodal tej banki, ta jih bo pa za znatno zvišano ceno prodala zopet dalje. Nasprotno pa dobi banka od države za 25 let vnaprej plačanih 2,5% obresti, ker spada hotel med objekte, ki so vredni podpore. Dobiček banke: 55%.

Pri takih dohodkih bankam ni težko, plačevati svojim nastavljenim vrhunski plače. Vratar banke v Jugoslaviji lahko zasluži več (300 mark) kot inženir v propadajoči tekstilni industriji (180 mark). Beograjska kmečka banka je mogla — tako Šošić — v 5 letih svoje posojilne sklade tri najkratkovariti.

„V odnosih med podjetji ter med podjetji in bankami, ki jih vse vo-

LIPICA — Lipica s svojo kobilarno postaja vse bolj obiskano turistično središče v sežanski občini. Ljubitelji konj, njihovo število raste iz leta v leto, vedno raje prihajajo v ta izredno prijetni kotiček Krasa. V Lipici bodo že letos zgradili pokrito jahalnico s 1200 kvadratnimi metri površine za okrog 900 gledavcev.

LJUBLJANA — Tisočlanski kolektiv tovarne platenin „Rašica“ se je odločil, da je dal dva odstotka avgustovskega zaslužka kot pomoč krajem v severovzhodni Sloveniji, prizadetim zaradi poplav. Sklenili so, da bodo prispevali tudi v surovinah. Darovali bodo trikotaže v vrednosti 60.000 dinarjev. Pozivu so se solidarno odzvali vsi delavci.

LJUBLJANA — Čeprav je „Kompas“ s približno 400 rent-a-car vozili med najpomembnejšimi izposojevalci avtomobilov pri nas, ni mogel v letošnji sezoni kriti vseh želja poslovnih ljudi in turistov. V zadnjem letu je podjetje kupilo 60 uvoženih in 100 domačih novih vozil, kar pa še ne zadošča. Pri „Kompasu“ menijo, da bi bili med letošnjo sezono zlahka posodili še okrog 100 vozil predvsem tujim turistom in poslovnim ljudem, ki pridejo k nam z letali.

LJUBLJANA — Skoraj sto mož različnih poklicev in starosti iz Ljubljane in njene okolice vse ure dneva in noči čaka, da jih ljudje pokličejo v nesreči. Čeprav ima vsak svoj poklic, med njimi so mizarji, mehaniki, krojači, jih družijo skupna odločitve — pomagati ljudem takrat, ko je potreba. Pa naj bo to ogenj, poplava ali prometna nesreča. Ljubljanski gasivci zadržijo povprečno po en požar dnevno. Z opremo se lahko kosajo z vsemi evropskimi mesti.

LJUBLJANA — Konec septembra se je na prvem evropskem kongresu za čeljustno kirurgijo zbralo v Ljubljani približno 500 strokovnjakov za čeljustno kirurgijo. Zdravniki so prišli iz vseh evropskih držav, iz ZDA in Japonske. Na kongresu so prebrali več referatov in prikazali nekaj filmov s tega področja medicinske vede.

dijo komunisti, so pojavi, ki jih niti meščanska družbena morala ne dopušča," — tako Tito. Vedno bolj zainteresiran za svojo zunanjo politiko kot za mnogovrstne domače probleme je partijski šef poskusil z usmerjalnimi ukrepi spraviti izzirjeno ladjo spet v pravo smer.

Toda ne krepko povišanje davkov, ne razvrednotenje dinarja (1971 za 32,3% nasproti vrednosti zlata), ne zamrzovanje plač in cen, ne 42 sprememb v ustavi ni moglo težav delavskega samoupravljanja zadovoljivo rešiti.

Nasprotno: partijskim voditeljem v republikah, ki jim je predvsem za utrditev lastne oblasti, ni bilo težko, pred nezadovoljnimi narodi zvaliti krivdo za vso mizerijo na beograjsko centralo. Beograd pa pomeni za jugoslovanske narode isto kot srbska nadoblast.

Tudi vrhovna trojka hrvaške partije je skušala uporabiti nacionalna čustva kot vzvod, po katerem bi dosegla od Beograda nove pravice. V pretekli jeseni pa je prišlo hrvaško partijsko vodstvo v nevarnost, da bi služilo za orodje nacionalistom.

Deset dni pred padcem hrvaškega vodstva je Tito mrko naredil politični vmesni obračun: „Včasih je videti, kot da smo nesposobni. Tej ideološki krizi smo že dolgo nasproti drseli.“ Tito na seji predsedstva v Karadjordjevu: „Zelo me vznemirja, kaj bo z našim nadaljnjim razvojem.“ Tovariši so poklapano molčali.

Toda na partijski konferenci v januarju so tovariši lahko vriskali — njihovemu šefu se je beseda zopet povrnila. „Tu bi rad pred vsem svetom povedal, kako neumno je, da si stalno podtikamo kakšne krize,“ je grmel Tito samozavestno v mikrofone. Do motenj naj bi prišlo samo zato, ker je partija premalo krepila vpliv tovarišev iz delavskega samoupravljanja. To bi moralo biti odslej drugače. Delavci bi morali določati usodo Jugoslavije.

Vendar, ko se je sestalo novo partijsko vodstvo — od 15 na 8 tovarišev skrčeni izvršni odbor — ni bilo, kot doslej, med njimi niti enega delavca, niti kakšnega člana aparata, ki bi kot Tito vsaj prej kdaj stal za mizo v delavnici. Vendar niti pri tej bazi ni ravno bogve kako velikih izgledov, da bi za partijo aktivirali več delavcev kot doslej. V preteklem desetletju je zdrsnil odstotek delavcev v ZK od 38 na 32%, v industrijskem predelu Slovenije celo na 28%.

V začetku maja si je Tito delal skrbi za to, da bo „delavec tudi umsko usposobljen, naš razvoj še naprej peljati“. En teden pozneje pa je svaril član predsedstva Stane Dolanc pred starimi sovražniki: neostalinisti v deželi so se začeli obnašati tako, „kot da bi njihova ura že prišla“.

Med študenti kroži sedaj šala: „Jugoslovanski komunizem je to, če vsi toliko pijejo kot Slovenci, če se vsi tako dobro oblačijo kot Hrvatje, če vsi toliko ljubijo kot Bosanci, če vsi tako dobro jedó kot Srbi, če vsi tako dobro plešejo kot Makedonci, in končno, če vsi toliko delajo kot Črnogorci — namreč čisto nič.“

Titov odpadli prijatelj Djilas vidi bodočnost še bolj pesimistično. „V vsej Vzhodni Evropi je komunizem mrtev. Je samo še posebna oblika birokratizma,“ je izjavil v razgovoru z dunajsko revijo „Profil“. Upanje, komunizem vendarle še uresničiti, daje Djilas samo Maotsetungovi Kitajski.

Spiegel, 12. junija 1972.

MILIJARDNO POSOJILLO MOSKVE BEOGRADU

Po poročilu Tanjuga je Sovjetska zveza načelno pripravljena dati Jugoslaviji investicijsko posojilo v višini 1,3 milijarde dolarjev. To posojilo dvakrat presega celotno sovjetsko-jugoslovansko zunanjo trgovino preteklega leta.

V diplomatskih krogih ni presenetilo posojilo samo, temveč njega višina. Ta višina jasno kaže, da se je gospodarska politika Moskve nasproti Jugoslaviji načelno spremenila.

Ni mogoče ovreči mnenja marsikaterega opazovavca, da se bo Jugoslavija s tem posojilom s Sovjetsko zvezo tesneje zvezala.

Süddeutsche Zeitung, 5. septembra 1972.

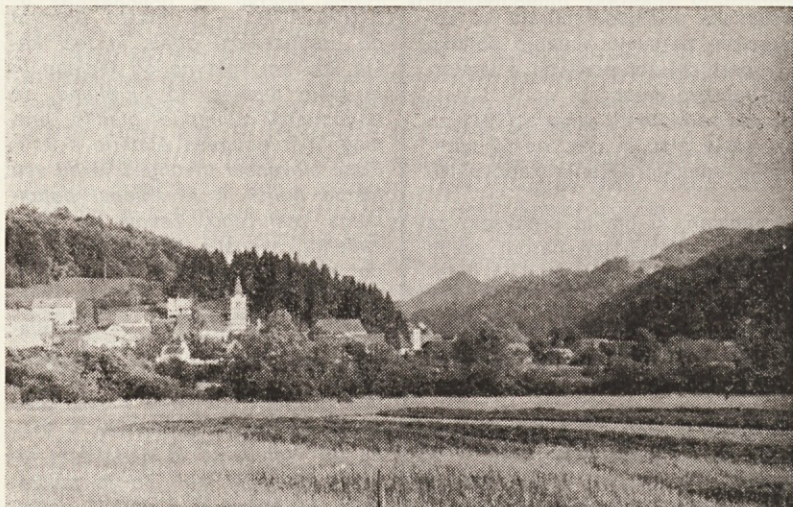
LJUBLJANA — V mestu Almeria ob sredozemski obali, ki leži kakih 200 km severno od Malage in je malo manjše od Ljubljane, so nogometaši Olimpije gladko premagali drugoligaša Almerio s 3 : 1. Edini slovenski prvotigaš je bil vso tekmo boljši in je zmagal popolnoma zaslužen. Tekma se je v začetku avgusta začela šele ob pol enajstih zvečer.

LJUBNO ob SAVINJI — Hmeljanjem in flosarjem je bilo letos vreme naklonjeno. Prav zato sta obe prireditvi privabili v Savinjsko dolino na tisoče gledavcev. V Vrblju ob Planini se je nadaljeval letošnji flosarski bal. To je najstarejša prireditve v Savinjski dolini. V Mozirju pa so pripravili okusno in bogato razstavo cvetja.

LOŠKI POTOK — V ponedeljek, 31. julija, so v Loškem potoku odprli novo šolo, ki stoji v vasi Hrib. Kakor so se veselili na ta dogodek, tako veliko smolo so imeli na dan odprtja. Občina je hotela ta dan posvetiti spominu na italijansko ofenzivo, ki je 31. julija 1942 pregnala partizane iz Loškega potoka. Na slavlje dneva so bili povabljeni domačini, zastopstva organizacij in vojaštvo iz Ribnice. Ko je ob 7. uri zjutraj helikopter pripeljal vojake, je v Šegovi vasi zadel ob drevo in se zarinil v kmečki pod. Helikopter se je hitro vnel in ljudje so komaj rešili 9 vojakov, ki so bili v nezavesti. Pod je zgorel do tal in tudi sosedno hišo je ogenj precej poškodoval. Nastale stroške je baje prevzela država.

MARIBOR — V poznem poletju so končali popravne izpite. Na prvi gimnaziji v Mariboru jih je kar 80% dijakov uspešno opravilo. Na gimnaziji „Miloš Zidanšek“ je popravne izpite opravilo 69% dijakov, na gimnaziji pedagoške smeri 72%, na ekonomski srednji šoli pa 68 odstotkov dijakov. Na obeh oddelkih srednje tehnične šole je bil uspeh popravnih izpitov skoraj 84 odst.

MARIBOR — V Umetnostni galeriji je bila odprta retrospektivna razstava grafike Božidarja Jakca. Okoli 370 njegovih del, ki so raz-

Makole pri Poljčanah

stavljeni v vseh prostorih galerije, si je ogledalo okrog 3000 ljubiteljev grafike. Med njimi je bilo veliko skupin dijakov srednjih šol. Jakčeva dela so bila na ogled ves september.

MARIBOR — Novi evropski prvak v namiznem tenisu je postal Slovenec Miran Savnik iz Maribora. V finalu XV. mladinskega evropskega prvenstva meseca avgusta je mladi Mariborčan premagal odličnega sovjetskega športnika Strakatova z 21 : 19 in 21 : 15. Tekmovanje je bilo v danskem mestu Vejlu.

MARIBOR — Strokovne komisije v mariborski občini so pregledale nekatere ceste, poškodovana stanovanjska in gospodarska poslopja in kmetijske površine, ki jih je poškodovala toča. Poleg teh poslopij so bila poškodovana tudi poslopja osnovne šole v Spodnji Sv. Kungoti, kulturni dom v Št. Ilju in gasivski dom v Malečniku. V občinskih predelih Sladki vrh, Jakobski dol, Jarenina in Selnica ob Dravi so ljudje ogroženi tudi od plazov. Marsikje pa se plazov ne splača sanirati, ker bi bili stroški mnogo večji, kot je vrednost ogroženih poslopij.

MEDVODE — Tradicionalna prireditve „Noč na Zbiljskem jezeru“, ki jo je v začetku avgusta že se-

demnajstič pripravilo domače turistično društvo, je spet privabila množico izletnikov. Pripravili so veličasten ognjemet, posebnost pa je bila vožnja po jezeru z osvetljenimi čolni. Pripravili so tudi krajši kulturni spored, v katerem so sodelovali igralci amaterskega gledališča iz Medvod in Primskevega.

MISLINJE — Na dan šolskega poka je začel voziti tudi avtobus iz Mislinja v Mislinjski jarek. Zaradi majhnega števila učencev na tej šoli pod Pohorjem so ukinili pouk. Učence so napotili v osnovno šolo v Mislinje. Občani tega predela Mislinjskega jarka so bili te nove avtobusne zveze zelo veseli.

NOVA GORICA — Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici je spet pričelo z rednimi pripravami na redno sezono. Za letos nameravajo naštudirati osem novih del, od teh po eno mladinsko in eksperimentalno. Za začetek pa bodo uprizorili najbolj uspela dela lanske sezone: „Primorske zdrahe“ in „Mimo pravil“. Poleg rednih predstav nameravajo pripraviti tudi nekaj komornih večerov pozizije.

ORMOŽ — Komisija za ocenjevanje škode v Ormožu je izračunala, da so povzročile nedavne poplave v ormoški občini za okoli 9 milijonov dinarjev škode. Škodo so največ utrpeli tamkajšnji kmetje.

Precejšnjo škodo pa so utrpeli tudi komunalni, stanovanjski in gospodarski objekti.

POSTOJNA — V osnovno šolo v Postojni se je letos vpisalo 135 učencev. V vseh razredih je tako okoli tisoč učencev. Na gimnazijo se je vpisalo 93 novih dijakov. Razdeljeni so v tri oddelke. S prostori pa so na tesnem. Skupaj obiskuje gimnazijo v letošnjem letu 360 dijakov. Na gozdarskotehniško šolo pa je nanovo vpisanih 35 dijakov. Vseh na šoli je okrog sto.

PTUJ — Škoda, ki so jo povzročile poplave in deževje v ptujski občini, znaša 35 milijonov dinarjev. Najhuje sta bila prizadeta pšenica in krompir. V veliki meri je uničeno sadje in otava. Kolikšno škodo je povzročilo neurje v vinogradih, še niso ugotavljali. Do srede septembra se je trta še lahko opomogla. Mnogokje so močno poškodovane tudi ceste.

RADLJE — V muški Dobravi so začeli graditi novo livarno, ki bo dajala letno okrog 4000 ton prvega termično obdelanega jeklenega granulata v različnih dimenzijah v naši državi. To vrsto jeklenega granulata veliko potrebuje naša kovinska in ladijska industrija. Doselej smo ga morali uvažati. Tovar na si je opremo in tehnološke postopke zagotovila s posebno pogodbo od italijanskega partnerja. Obratovati naj bi začela v drugi polovici prihodnjega leta.

RAVNE NA KOROŠKEM — Na ravensko gimnazijo so letos sprejeli 147 novih dijakov. Tako ima šola 487 dijakov. Podobno kot na drugih gimnazijah prevladujejo tudi tukaj dekleta. Dobrih 50 odst. dijakov je iz občine Ravne. Sledijo Slovenj Gradec, Radlje ob Dravi in Dravograd. Skoraj tričetrtr dijakov je vozačev. Na šoli imajo urejeno prehrano. Poleg malice dobe lahko dijaki tudi kosilo.

RIMSKE TOPLICE — V začetku septembra so svečano odprli novo šolsko poslopje v Rimskih Toplicah. Nova šola ima pet učilnic za nižje razrede osnovne šole, jedil-

Radlje ob Dravi

nico, šolsko kuhinjo in prostore za kabinetni pouk za učence višjih razredov.

SV. MARJETA — V začetku septembra so odprli novo šolsko poslopje v Sv. Marjeti na Dravskem polju. Šolo so zgradili z denarjem in s prispevki občanov ter ob pomoči mariborske občine. Prometu so izročili tudi 5 km dolgo asfaltirano cesto Prepolje—Trniče—Sv. Marjeta na Dravskem polju. Tudi za to cesto so občani pripevali del stroškov.

ŠKOFJA LOKA — Konec avgusta je bilo v Škofji Loki 5. mednarodno posvetovanje o klasifikaciji ljudskih pripovednih pesmi. Vsako leto ga sklicuje komisija za ljudsko pesništvo pri mednarodni družbi za etnografijo in folkloristiko. Udeležilo se ga je okoli 25 strokovnjakov, ki pripravljajo mednarodni indeks ljudskih balad evropskih narodov. Od Jugoslovancev so sodelovali trije naši strokovnjaki.

VIPAVA — Medtem ko štajerski vinogradniki tožijo, da bodo imeli letos precej slabšo letino, se je vipavski vinogradniki veseli. Če bo do trgatve vse v redu, bodo Vipavci imeli celo za 100 odstotkov več grozdja kot lani.

ZAGORJE — Za tiste, ki ne obiskujejo galerij v Ljubljani, je pri-

pravila slikarska kolonija s pomočjo Narodne galerije v zagorskem delavskem domu kratek sprehod skozi našo slikarsko preteklost. Razstava „Od baroka do impresionizma“ pa ni zanimiva samo za Zagorjane, ampak za Zaslavje sploh. Razstava obsega 39 del. Odprli so jo sredi avgusta.

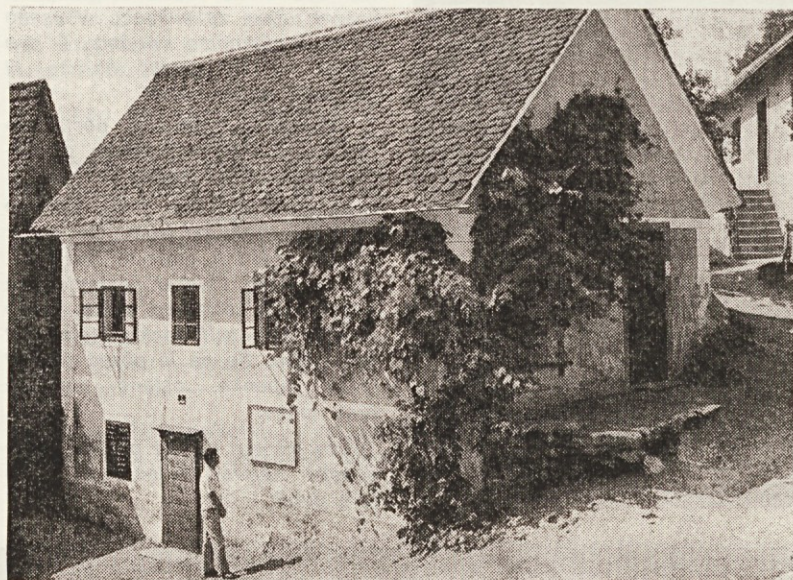
ŽALEC — Medtem ko so druge kmetijske poljščine in kulture, zlasti vse vrste žita, sadja, grozdja, krme, itd., dale letos slabe pridelke, pa je bil pridelek hmelja kljub obilni moči in hladnemu vremenu precej dober in celo boljši kot lani. Na hektarju hmeljišča

so pridelali povprečno do 15 stotov hmelja.

ŽELIMLJE — Želimlje, ki ga poznamo po Finžgarjevih opisih, v novejšem času pa po salezijanski verski srednji šoli, postaja prizorišče katehetskih posvetovanj. Letošnjega posvetovanja se je konec julija udeležilo veliko število duhovnikov in katehistinj. Posvečeno je bilo dvema vprašanjem: moralni katezezi po koncilu in vzgoji vesti. Obe predavanji je imel priznani slovenski moralist dr. Alojzij Suštar, škofov vikar v Churu v Švici.

ŽIRI — V Žireh in okolici si že nekaj časa prizadevajo z najrazličnejšimi ukrepi, da bi omejili in zatrli bolezen hepatitis — nalezljivo zlatenico. Ta se je ponovno pojavila in terjala že precejšnje število obolenj. Od začetka letošnjega aprila pa do septembra so imeli v Žireh in v bližnjih vaseh Žirovski vrh, Nova vas, Dobračevo in Stara vas okrog 130 primerov nalezljive zlatenice. V bolj oddaljeni okolici se je pojavila bolezen le v posamičnih primerih. To pa po večini pri ljudeh, za katere so ugotovili, da so bili po opravih v Žireh.

Rojstna hiša Ivana Cankarja na Vrhniki

Ok
to
ber

KAJ VIDITE NA RISBI?

Današnja risba je v znamenju dobrote zemlje in dobrote Boga: zemlje, ki je bogato obrodila, Boga, ki je dal blagoslov.

Na skrajni levi se vzpenja trta, ki težko nosi polna grozda. Tam blizu gre mož z brenoto na hrbtu, gotovo od trte k zidanic. Trgatev je tu!

Med trto in možem stojita steklenica in kozarec: ko bo grozdje stisnjeno in ko bo zavrelo, bo zlata tekočina napolnila steklenico in kozarec.

Prav kakor v naši pesmi: „Trta obrodila, oj, grozdka dva, oj grozdka dva! Grozdka napolnila, oj, glažka dva, oj, glažka dva!“

Z neba pošilja sonce žarke na zemljo, ki prinašajo v grozdje sladkor. Obenem so pa podoba božjega blagoslova, ki lije z neba med ljudi.

Oblak in ptica in rože govorijo o veselju, ki ga je tudi zrela jesen polna.

Desna tretjina slike kaže zahvalo v cerkvi: tam stoji križ, tam sta prižgani sveči, tam čakajo orgle, da zapoje Bogu hvalnico za njegov blagoslov, saj je tam tudi štruca kruha in skleda sadja in koš krompirja. Res je, treba je bilo pridnih rok, res pa tudi, da je bil potreben božji blagoslov. Zato zahvala Bogu.

E. KÄSTNER:

Pikica in Tonček

„Rada bi govorila z gospodom Sfiligojem,“ je pojasnila. „Pišem se Kramar.“

Učitelj je pogoltnil zalogaj in rekel nato: „No, pa stopi noter, če je tako.“

Šla je za njim in prišla v veliko sobo, kjer je bilo mnogo stolov. Na vsakem teh stolov je sedel učitelj in Pikico je ob tem strašno lepem pogledu polila kurja polt. Njen spremljevalec jo je odvedel k oknu, tam je slonel star, debel učitelj z brezbrežno plešo.

„Sfiligoj,“ je rekel Pikičin spremljevalec, „ali ti smem predstaviti gospodično Kramarjevo? Rada bi govorila s tabo.“

Potem ju je pustil sama.

„Govorila bi rada z mano?“ je vprašal gospod Sfiligoj.

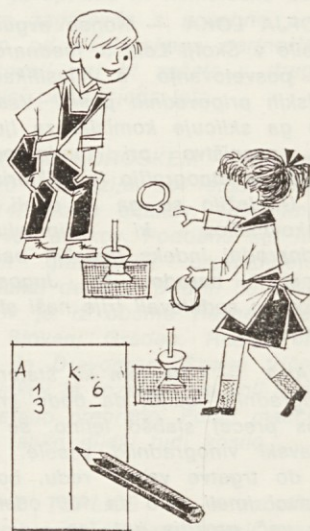
Igra z obročki

Na dva kosa lepenke prilepimo prazni tuljavi za sukanec. V vsako od njiju vtaknemo svinčnik. Ti dve stojali naj bi „lovili“ obroče, ki jih bodo otroci metali.

Ti lepenki s tuljavama postavimo dva do tri metre od mesta, od koder bodo otroci metali obroče.

Vsak otrok ima dva meta. Metanje se mora vršiti po vrsti. Če obroč doseže svoj cilj, šteje to šest točk. Če je obroč obležal naslonjen na tuljavo, dobi otrok tri točke. Če je obležal le na lepenki, šteje met eno točko. Če pa je obroč priletel izven lepenke, ostane metavec brez točke.

Točke pišemo na list papirja. Kdor doseže najprej trideset točk, je igro dobil.

„Tako je,“ je rekla. „Saj pozna-te Tončka Prijatelja?“

„V moj razred hodi,“ je pojas-nil gospod Sfiligoj in gledal sko-zi okno.

„Saj, saj,“ je rekla Pikica za-dovoljno. „Že vidim, da se razu-meva.“

Gospoda Sfiligoja je polagoma prevzela radovednost.

„No, torej, kaj je s Tončkom?“

„Med računstvom je zaspal,“ je pripovedovala Pikica. „In njego-ve domače naloge vam na žalost tudi niso več všeč.“

Gospod Sfiligoj je prikimal in rekel: „Drži.“

Medtem je še nekaj drugih učiteljev pristopilo: hoteli so slišati, kaj imata.

„Oprostite, gospodje,“ je rekla Pikica, „ali bi se, prosim, spet vrnili na svoje prostore? Z gospo-dom Sfiligojem moram govoriti med štirimi očmi.“

Učitelji so se nasmejali in se spet usedli na svoje stole. A govo-rili niso skorajda niti besede več, pač pa so vlekli na ušesa.

„Jaz sem Tončkova prijateljica,“ je rekla Pikica. „Pravil mi je, da

mislite napisati pismo njegovi ma-teri, če pojde to tako dalje.“

„Drži. Danes je celo med zem-ljepisno uro potegnil iz žepa nekakšen zvezek in računal v njem. Še danes napišem pismo njegovi materi.“

Pikica bi bila rada poizkusila, če se človek lahko pogleda v ple-ši gospoda Sfiligoja, a zdaj je ni utegnila.

„Zdaj pa dobro poslušajte,“ je rekla. „Tončkova mama je zelo bolna. Bila je v bolnišnici, tam so ji izrezali nekakšno rastlino, nak, nekakšno izrastlino in zdaj leži že nekaj tednov doma in ne more vstati.“

„Tega nisem vedel,“ je rekel gospod Sfiligoj.

„Zdaj torej leži v postelji in ne more kuhati. A nekdo vendar mo-ra kuhati! In veste, kdo kuha? Tonček kuha. Lahko vam povem, krompir v krljih, pečena jajca in take stvari, kolosalno, vam po-vem!“

„Tega nisem vedel,“ je odgovo-ril gospod Sfiligoj.

(Dalje na 3. strani ovitka)

Kako je vse to podoba tega, kar delamo in doživljamo! Če hočem znati, se moram učiti, a istočasno moram iskati pri Bogu razsvetljenja. Če hočem biti do očeta in matere dober, to ne bo šlo brez lastnega truda in brez božje pomoči.

MOLI IN DELAJ! je že od nekdaj ključ do uspeha.

UČIMO SE O BOGU

JEZUS JE LJUDI UČIL O BOŽ-JEM KRALJESTVU. REKEL JE: „NEBO IN ZEMLJA BOSTA PREŠLA, MOJE BESEDE PA NE BODO PREŠLE.“

Kje je Jezus učil? In kaj je učil: računstvo, zgodovino, zdravilstvo? Kako vemo, da je Jezus našel primerne be-sede za vse vrste ljudi? Po kom nas Jezus danes uči?

● Naštej nekatere resnice, ki nam jih je Jezus povedal! Naštej nekatere kraje, kjer je Je-zus učil! Naštej nekatere ose-be, s katerimi je Jezus posebej govoril! Povej kakšno Jezuso-vo priliko in jo nariši v zvezek!

JEZUS JE IMEL TAKO RAD SVOJEGA NEBEŠKEGA OČE-TA, DA JE REKEL: „MOJA JED JE, IZVRŠEVATI VOLJO MOJE-GA OČETA.“

Ali se spomniš kakšnega primera, ko je Jezus molil k svojemu Očetu? Kdaj je Jezus rekel, da bi sicer rad videl, da bi ne trpel, da pa naj se zgodi Očetova volja?

● Napiši kratke Jezusove mo-litve, ki so v evangelijih! Nariši krvaveče srce, ki naj pomeni Jezusa v Getsemaniju, zraven pa besede: „Oče, zgodi se tvo-ja volja!“

Domača šola

● Opazuj in opiši sošolca, ki bri-še tablo, odgovarja učitelju, piše šolsko nalogo!

● Tekmujmo, kdo bo našel več izrazov za razne vrste govorjenja! Npr.: šepetam, kričim, brbljam...

● Samostalniku poišči ustrezajoč glagol in ga uporabi v stavku: nas-meh, pogled, pretep, sedenje, go-vor, trepet, prošnja, učenje! Pri-mer: nasmeh — nasmehnem se. V zadregi se nasmehnem.

● Odgovori na vprašanja: Kje si doma? Kaj dela tvoj oče? Kaj se učite v šoli? Katero knjigo si že prebral? Kdo ti jo je dal ali pripo-ročil?

● V naslednjih stavkih nadomesti besedico „je“ z jasnejšo: Pred šolo je deček. V razredu je učitelj. Na vrtu je drevo. V gozdu je veverica. V kuhinji je mati. Primer: Pred šolo je deček. Pred šolo stoji (se igra, se razgovarja, kriči, skače, poje, čaka...) deček.

● Izberi kar najbolj natančen iz-raz: Novinec je jecljal, ker je bil — nemiren, radoveden, plah, pogu-men, vesel. Miha se je zasmeljal, ker je bil — trmast, razposajen, prizadeven, dobrosrčen, jezen, hu-doben.

● Napravi stavke iz besed: Mar-ko — knjiga — brati; Eskimček — iglu — čepeti — pred; šola — sta-vek — učiti se — o — v!

● Poglej se v ogledalo in natanč-no opiši svoj obraz, barvo oči, lase, usta, nos!

Dalmatinec je šel v Ljubljano in si tam kupil osla.

Med ježo domov je veselo prepeval: „Ja sam mladi Dalmatinac...“

Tedaj se je oglasil osel: „I ja, i ja.“

Dalmatinec se je razburil: „Kako si tudi ti Dalmatinec, če sem te pa v Bosni kupil?“

„Poglej Maro, kako se je pomladila!“

„Saj to ni Mara, to je njena hči!“

„Njena hči? Poglej jo, kako se je postarala!“

„Da je imela ta koza tako inteligentnega moža!“

„Kako pa veš, da je bil tako inteligent?“

„Ker jo je pustil!“

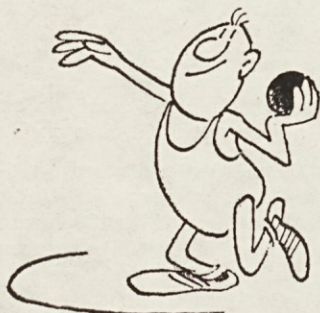
„Kaj vam je zelo hudo, ker vam je žena ušla z vašim šoferjem?“

„Niti ne, saj sem se že naučil voziti.“

„Da človek pride do vas, mora dosti ovinkov narediti,“ je tožil ljubljčan Bohinjcu.

„Veste,“ je ta odvrnil, „cesto smo kupili predolgo, potem je pa nismo hoteli rezati.“

1. DEJANJE

„Sita sem te,“ je vrgla žena možu v obraz. „Grem nazaj k materi?“

„Zakaj,“ ji je oponesel mož, „boš kaznovala mater, saj ni ona nič kriva?“

Bosanec sreča Črnogorca. Ta vodi za seboj kozo. Bosanec vpraša:

„Kam vodiš tega vola?“

„Saj ni vol, saj je koza,“ je hud Črnogorec.

„Kdo je pa tebi kaj rekel? Saj sem kozo vprašal.“

„To ni res, da bi rdeča barva dražila bike. Le krave pobesnijo ob rdeči barvi.“

„Zakaj pa potem bik pobesni, ko mu bikoborec maha z rdečim ogrinjalom?“

„Ker je užaljen, da ga imajo za kravo.“

„Letos mi je voda že tretjič zalila kurnik in že tretjič sem bil ob vse kokoši.“

„Ti si pa dober! Kupi si race!“

„Ali mi lahko posodiš pet jurjev?“

„Imam samo dva.“

„Dobro, mi pa ostaneš tri dolžan.“

2. DEJANJE

„Kaj boš res nastopil v filmu kot dvojnik Richarda Burtona?“

„Res.“

„V kakšnem prizoru pa?“

„V tistem, kjer do vrha glave zaviti v pelerino preždi vso noč na dežju.“

„No, sedaj sva poročena. Prisezi mi, da me boš imel rad tudi, ko bom imela sive lase.“

„Seveda te bom imel. Če sem te imel rad, ko si imela črne, plave, rdeče in rjave lase, kako ti je ne imel s sivimi.“

V časopisno posvetovavnico je poslala dekle vprašanje: „Kaj naj storim, ker pride moj fant na vsak sestanek neobrit?“

Odgovor se je glasil: „Poskusite priti enkrat na sestanek točno!“

Žena je precej časa nagovarjala moža, da bi šla zvečer skupaj v opero. Končno se je vdal, čeprav zelo nerad. Ko sta prišla pred opero, je segel v žep in nejevoljno dejal: „Kakšna smola! Vstopnic nisem pozabil.“

„Kaj je pa spet bilo da si prišel tako pozno iz gostilne?“

„Danes pa res nimam nobene-ga izgovora.“

„Ali misliš da ti verjamem?“

3. DEJANJE

NA POTI V SVETLO PRIHODNOST SMO NAJPREJ PODRAŽILI LUČ, NATO PA ŠE PREVOZ.

Direktorja med seboj:

„Ali veš, kaj je subsidiarna odgovornost?“

„Nehaj že s temi tujkami! Kaj je subsidiarna, že vem, za odgovornost pa nisem še nikoli slišal.“

BOLJE JE BITI ENAK MED PRVI MI KOT PRVI MED ENAKIMI.

Praktično soustvarjam, teoretično pa soodločam.

KAKŠNE SPREMEMBE OPAZITE NA ZDOMCIH, KO SE VRNEJO V DOMOVINO?

● Žulje imajo le na rokah.

● Ko pridejo, vsaj vemo, kdaj so cerkveni prazniki.

MED VIŠJE GLAVE SE PRIDE S KOMOLCI.

„Glej, glej, Tribuno si začel brati! Se ti kolca po študentskih časopisih?“

„Pusti kolcanje, žena! To je edini časopis, katerega urednikom se je posrečilo, v enem letu štirikrat ga spraviti do zaplembe.“

NAD GLAVO JE IMEL SVETNIŠKI SIJ, NA GLAVI PA MASLO.

„Ti ne veš, Katra, kako se je Kocmurjeva ta mlajša bogato poročila! Tako bogati so njegovi, da imajo še vedno elektriko v hiši!“

VELIKO GRMENJA, MALO DEŽJA — KJE TA PREGOVOR ŠE VELJA?

● Povsod, kjer se tega še niso naveličali in so zagrmeli od spodaj navzgor!

GOSPODJE, JAVNO PRIZNAJTE, DA STE BILI TOVARIŠI.

Višji svetnik se je pri zajtrku nekam preveč zagledal v časopis. Že celo uro pri mizi bere in bere. Končno ga vpraša njegova žena:

„Alfi, zakaj pa danes ne greš v pisarno?“

Svetnik se strese in razburi:

„Hudiča, jaz sem bil pa popolnoma prepričan, da sedim v pisarni.“

UBOGE TISTE ŽIVALI, S KATERIMI RAVNAJO KOT Z LJUDMI!

Odpravili smo socialne razlike pri obljubah: tistim, ki imajo mnogo, obljubljam malo, onim drugim pa veliko.

KAJ SE LETOS NE BO PODRAŽILO?

● Cement, ker ga spet vse leto ne bo.

● Podražitev letos sploh ne bo, le cene se bodo prilagajale novim tržnim pogojem.

ČE SO NAGRADE PODELJENE ŽE PRED CILJEM, SE NIKOMUR NE MUDI VEČ K CILJU.

„Veš, tako je s to stvarjo, žena. Meso se je podražilo, da bi ga bilo več, a ga je že spet manj, da bi se še enkrat podražilo in bi ga bilo spet več.“

NIHČE NE ZAGOVARJA ONESNAŽENEGA OKOLJA, TOREJ SMO TEORETIČNO ŽE ZMAGALI.

„Piše, da bo mesa zmanjkalo in da bo perutnine premalo. Ker je tudi žabe prepovedano loviti, nas lahko reši le ljubi Bog, če pošlje nad naše kraje kobilice.“

KO SE LADJA POTAPLJA, KAPITANA ŽE ČAKA JAHTA.

Dokler boš brisal prah s krone svojega gospodarja, boš prvi deležen njenega sijaja.

KOLIKOR VEČ JE GOVED, TOLIKO MANJ JE GOVEDINE.

Videti je, da je nekdo podkupil tiste, ki so pred kratkim kričali zoper podkupovanje.

DELAMO ZA SVETLO PRIHODNOST. KAR SE TIČE SESTANKOV, SMO PLAN ŽE PRESEGLI.

„Glede cen so pa ljudje postali že pravi paničarji: v časopisu je lepo pisalo, da je treba cene kruha samo uskladiti, ljudje pa že mislijo, da se bo spet podražilo.“

„V PARIZU JE BILA OBJAVLJENA ŠTUDIJA O UČINKOVITOSTI NAŠIH GOSPODARSKIH UKREPOV.“
„IN KAKO JE BILO? SO SE PARIŽANI DRŽALI ZA GLAVE ALI ZA TREBUHE?“

„Kaj je to: majhno je, pa ni delavski standard, bode, pa ni socialna diferenciacija, luknja ima, pa niso jugoslovanske blagajne?“
„Ne vem.“
„Šivanka.“

Z NAŠE OLIMPIJADE

JAHANJE

ODBOJKA

Po „Pavlihi“

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● PREVAJAM slovenske, srbohrvaške in madžarske dokumente v nemščino, jih overjam, pišem prošnje in dajem informacije. Dipl.-Ing. VIKTOR v. NEGRO, 5 Köln 80, Gerh.-Hauptmann-Straße 31/II. Sodno zapriseženi tolmač. Tel. 68 54 73.

● PREVAJAVSKA PISARNA V MÜNCHNU vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi — dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● SLOVENSKI, HRVAŠKI IN SRBSKI EKSPRES-PREVODI, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač MILENA GRATZA, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajska postaja linije 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstraße) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● PREVAJAM vse slovenske, srbske in hrvaške dokumente v nemščino in obratno, hitro in zanesljivo. Sodnijski tolmač MARTIN SAPOTNIK, Moers-Meerbeck, Luisenstr. 23.

● FRANKFURT, MAINZ IN VELIKA OKOLICA: POZOR! Hitro in poceni vam prevede iz slovenščine v nemščino ali iz nemščine v slovenščino vse dokumente, ki jih potrebujete. LOVRENC DOVJAK, 65 Mainz-Mombach, Sandweg 7.

● SLOVENEK, star 45 let, visok 180 cm, katoličan, živeč v Kanadi, za lastno hišo in vrtom, stalno zaposlen, želi spoznati pošteno Slovenko, staro od 20 do 40 let, tudi vdovo z 1 ali 2 otrokoma. Slika zaželeno. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 31).

● FANT, 35 let, 170 cm, lep, pošten, zdrav, ne pijanec, hiša z vrtom, avto: želi spoznati prijazno, preprosto dekle za srečen zakon. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 32).

● SLOVENEK, vdovec, star 45 let, živeč v Nemčiji, želi spoznati preprosto Slovenko, da bi se z njo poročil. Fotografija zaželeno. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 33).

● PRODAJ kmečko hišo v vasi blizu Kranja, Jugoslavija. Pišite na naslov: Marija Rader, Unterburg 96, 9125 Kühnsdorf, Kärnten, Austria.

● PRODAJ enonadstropno HIŠO na relaciji Logatec-Ildrija, 10 km od nove avto ceste. Lovski in smučarski kraj. Hiša v dobrem stanju, stara okoli 35 let, z gostinskim obratom; tučilnica v posebni sobi, pet sob za tučce, centralna kurjava, lepa klet-garaža, nekaj vrta. Možna preureditev za drugo obrt. Naslov: Alojz Škof, 6 Frankfurt/Main 1, Allerheiligen Straße 13, BR Deutschland.

● PRODAJ gradbeno PARCELO z gradbenim dovoljenjem in načrti za enonadstropno hišo v Sp. Hočah pri Mariboru. Pišite na naslov: Janko Leben, 5678 Wemelskirchen, Wustbach 14, BR Deutschland.

● VIPAVC JOŽE, Export-Import, 7 Stuttgart 1, Böblinger Straße 164, Nemčija, telefon 60-43-62, vam solidno postreže in vam nudi PFAFF šivalne in likalne stroje, KAISER pletilne stroje, LESCHA betonske mešalnike na električni, bencinski in dizlov pogon, EISELE krožne žage za kovine, stroje in naprave za gradbeno stroko za velike in male obrate. Pošiljamo na zaželeno naslove.

● JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

● SLOVENSKA GOSTILNA V MÜNCHNU, Baader Str. 46, najemnik Alojz Mihelin, tel. (0811) 26 38 01. Domače jedi in domača kapljica. Domači orkester. Tukaj boste srečali znance in prijatelje. Rezervacija prostorov za svatbe tri dni prej. Vabi Vaš Lojzek.

● V TISKOVNI SKLAD za Našo luč je darovala Apolonija Kuster, Žitara ves, 20.— šilingov, Bog plačaj!

Dvakrat so kradli

Detektiv Dekleva je zvedel, da je v kavarni „Pri treh kamelah“ neki gostji izginil denar. Ukradla ga je neka neznanica gospa v modrem kostimu.

Natakar je povedal, da je slučajno ujel, da se tiste tri gospe, katerih ena je bila tatica, pišejo Belè, Črnè in Moder. Oblečene so bile v bel, črn oziroma moder kostim. Natakar je še slišal, da je gospa v modrem kostimu omenila, kako zanimivo je, da so oblečene v iste barve, kot jih izražajo njihovi priimki, da pa istočasno ni nobene od njih v kostimu barve svojega priimka. Gospa Črnè je na te besede odgovorila s pritrdilnim nasmehom.

Detektiv Dekleva je nekoliko pomislil, potem pa dejal: „Vem, kako se tatica piše.“

Kako se piše?

Detektiv Poznič je mogel ugotoviti, da je izmaknila neke važne dokumente ena izmed petih gospá, oblečena v črn plašč. Ker so se potem odpele na različne konce, večina od njih v tujino, je poskusil zbrati čim več podatkov na kraju, kjer se je tatvina zgodila.

Zvedel je, da se gospe imenujejo Eva, Jana, Neda, Ida in Mara. Štiri so bile oblečene v krzno, tista, ki je dokumente izmaknila, pa v črn suknen plašč.

Gospa v baru je povedala, da sta se Jana in gospa v lisici živahno pogovarjali in kadili, medtem ko sta Ida in gospa v hermelinu pili kavo, da pa gospa v črnem plašču, ki je sestra od Nade, kave ne pije.

Neki gost, ki je sedel blizu tam, je vedel povedati, da sta Neda in Mara zavrnila cigarete, češ da ne kadita. Natakar pa je slišal, da Ildi leopardovo krzno ni všeč, Jani pa ne črna barva.

Detektiv Poznič je iz teh podatkov ugotovil ime gospe v črnem plašču.

Kako se imenuje?

(Rešitev v prihodnji številki)

REŠITEV PREJŠNJIH DE-TEKTIVK. PRVA: Samo Maček je govoril resnico, zabojček z dragulji pa je ukradel Vovk. — **DRUGA:** Tatvino je zagrešil Pavel. Če zaznamujemo imena z začetnicami, moremo na osnovi podatkov sestaviti tole razpredelnico:

S fantom:	sestra	sestrična
	od:	od:
L		a
P	L	
M	a	
G		b
F	c	
b		G
c	F	

Jasno je, da c ni ne L, ne F, ne P (ki vozi sestro od L), zato more biti le M ali G. Ko bi bil c M, bi bil a F, sestra od G bi se vozila z L in sestra od P z G; tako ne bi bil b ne G, ne P, ne F, ne L, torej bi bil M. A v tem primeru bi se vozila s P njegova lastna sestrična ali pa sestra oziroma sestrična od L, kar pa je nemogoče. Torej c ni M, temveč G. Iz tega sledi, da je a P in da se je vozila z L sestra od M. Fant b ne more biti ne G, ne F, ne P, ne L (ki ga je spremljala sestrična od P), torej je M. Z F se je vozila sestrična od L, s P pa sestrična od F. Popolna razpredelnica je:

S fantom:	sestra	sestrična
	od:	od:
L	M	P
P	L	F
M	P	G
G	F	M
F	G	L

PIKICA IN TONČEK

(Nadaljevanje s 37. strani)

„Tudi denarja ne more mama služiti že več tednov. A nekdo vendar mora služiti. In veste, kdo služi denar? Tonček služi denar. Tega kajpada niste vedeli.“

Pikica se je razjela: „Kaj pa pravzaprav sploh veste?“

Drugi učitelji so se zasmejali. Gospod Sfiligoj je zardel, zardel čez vso plešo.

„Kako pa služi denar?“ je vprašal.

„Tega ne izdam,“ je rekla Pikica. „Samo toliko vam lahko povem, da se ubogi fant ubija podnevi in ponoči. Rad ima svojo mamo, zato gara in kuha in služi denar in plačuje hrano in plačuje najemnino in, če se gre strič k frizerju, odplača to v obrokih. In jaz se sploh čudim, da ne spi vse vaše ure.“

Gospod Sfiligoj je sedel in molčal. Drugi učitelji so poslušali. Pikica pa je bila v polnem zaletu.

„Vi pa boste sedli za mizo ter

napisali njegovi mami pismo, češ da je fant len! Vse, kar je prav! Uboga ženica bo od samega strahu pri pričri spet zbolela, če ji boste pisali. Mogoče ji bo zaradi vas pognalo še nekaj izrastlin in bo morala spet v bolnišnico! Potlej bo tudi fant zbolel, to vam obljubljam! Dolgo tega življenja ne bo zdržal.“

Gospod Sfiligoj je rekel: „Nikar tako hudo ne zmerjaj. Zakaj pa mi tega ni povedal?“

(Dalje prihodnjič)

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

RAVNATELJSTVO slovenskega dušnega pastirstva v zdomstvu:

Tajnik: Franc Bergant, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano.
(Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W.9.
(Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.

Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 0-47-62/3-34-62).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68).

Slov. katoliška misija, 7 rue Gutenberg, Paris 15°. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalar, Presbytere Ste. Barbe, Mericourt-Mines, rue de
Lens, 62 Méricourt-sous-Lens.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57 Merlebach.

P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA

Slov. dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 84 10).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstr. 36. (Tel. 02141 —
29 13 05).

Slovenski župnijski urad, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstr. 29.

(Tel. 02132 — 6 26 76).

Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).

Jože Bucik, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).

Dr. Edo Škulj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 — 61 37 22).

Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).

Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).

Janez Demšar, 741 Reutlingen, Mittelstädterstr. 91/0. (Tel. 071 21 —
3 51 98).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 — 2 20 00).

Feliks Grm, 807 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2.

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 0811 — 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).

Tine Vrečar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).

Stefan Vereš, 1 Berlin 61, Meththesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 0311 —
7 85 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Tel. 016/11 — 31 54).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Osební tel. 051-50-44-15. Hišni tel. 051-50-24-22).